

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
COMUNA SALVA
JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂȘĂUD
2020 - 2030**

BISTRIȚA-NĂSĂUD

2020

INTRODUCERE

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei SALVA își propune să valorifice potențialul, oportunitățile și realele disponibilități pentru dezvoltare, inclusiv crearea unui mediu de afaceri stimulat și competitiv, menit să atragă investiții private importante din țară și străinătate.

Planificarea strategică reprezintă unul din instrumentele pe care comunitatea noastră locală o poate utiliza pentru a avea certitudinea că politicile și programele prognozate corespund așteptărilor cetățenilor și necesităților de dezvoltare durabilă.

Printre obiectivele pe care ni le-am propus, atunci când am inițiat acest proiect, aș menționa importanța formării unei deprinderi a participării publice, stimularea capacității de adaptare a cetățenilor la cultura schimbării, transformarea comunei SALVA într-un punct de referință pentru alte comune, și nu în ultimul rând, utilizarea eficientă și concentrată a tuturor resurselor locale corelată cu atragerea și utilizarea rațională a fondurilor de finanțare publice și private, interne și internaționale.

Doresc să mulțumesc consilierilor locali, profesorilor, medicilor și tuturor cetățenilor care, prin participarea lor, au făcut posibilă realizarea acestui proiect și a-mi exprima încrederea că ideile cuprinse în Conceptul de Dezvoltare Strategică vor contribui la dezvoltarea comunei noastre într-un cadru democrat, cu valențe europene, care va asigura creșterea calității vieții și prosperitatea cetățenilor săi.

Primar,

Gheorghe Onul

PARTEA I – CONTEXT PENTRU ELABORAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

1.1.NOȚIUNI STRATEGICE GENERALE

Dezvoltarea unui cadru funcțional cu privire la Strategia de Dezvoltare Locală presupune luarea în considerare a tuturor nivelelor strategice începând de la nivel internațional, național, regional, județean și local. În etapa de pregătire a strategiei se întocmește o documentare aprofundată a documentelor programatice existente și care pot oferi un context pentru acțiunile, proiectele și programele propuse pentru perioada 2020-2030 în comuna SALVA, Județul Bistrița-Năsăud. Primul nivel de organizare luat în considerare este cel internațional având ca principal exponent instituțional Organizația Națiunilor Unite (ONU). Chiar dacă o primă reacție a cititorului neavizat ar fi că ONU reglementează și desfășoară proiecte în domenii foarte largi care afectează foarte puțin comuna SALVA, acest lucru este neadevărat datorită următoarelor motive:

1. Procesul de globalizare nu mai reprezintă un subiect care să evite anumite locații geografice sau care să lase deoparte anumite țări. Un vot sau o decizie la nivelul ONU poate să afecteze lanțuri de furnizare pentru energie sau bunuri, lucru care ar conduce la scurt timp la creșterea prețurilor sau a bunurilor. Măsurile economice sau conflictele din regiune pot să producă efecte majore în viața locuitorilor din comuna SALVA, județul Bistrița-Năsăud. În acest context Obiectivele de Dezvoltare Sustenabilă reprezintă punctul de pornire pentru analiza contextului internațional.

2. Prin angajamentele și misiunea permanentă la New York a României ne-am asumat un rol important în definirea politicilor internaționale astfel încât programele Națiunilor Unite sunt aplicabile pe teritoriul României.

Următorul nivel vizat este cel European, datorită procesului de integrare a României din toate punctele de vedere în Uniunea Europeană, proces care a început în anul 2017. Angajamentele puternice luate de România față de Uniunea Europeană cât și beneficiile avute sunt foarte vizibile în viața de zi cu zi a tuturor cetățenilor din comuna SALVA.

Cele trei nivele care urmează sunt: național, regional și local.

Ulterior trecerii în revistă a contextului larg se analizează documente și date statistice care privesc teritoriul și populația din comuna SALVA. Acest demers este pregătitor pentru analiza obiectivă utilizând tehnica SWOT.

Multitudinea de surse de informare, procesul etapizat prin care se efectuează analizele sunt cele care dau o asigurare rezonabilă cu privire la utilitatea demersului de elaborare a unei Strategii de Dezvoltare Locală.

1.2.CONTEXT INTERNAȚIONAL

Obiectivele de dezvoltare sustenabilă (ODS) adoptate în 25 septembrie 2015 reprezintă angajamentul luat de către toate națiunile lumii în vederea asigurării protecției mediului înconjurător, eradicarea sărăciei și asigurarea prosperității pentru toți.

Pentru ca aceste obiective să poată fi atinse este nevoie ca toată lumea să fie implicată începând de la administrațiile naționale și locale, sectorul privat, societatea civilă și oamenii din comunitățile locale.

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Sustenabilă sunt:

1. Fără sărăcie – eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context
2. Foamete „zero” – eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. Sănătate și bunăstare – asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă. Creșterea speranței de viață, reducerea mortalității infantile și a maladiilor grave ca HIV/SIDA, malarie, TBC.
4. Educație de calitate – garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții.
5. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și emanciparea tuturor femeilor și a fetelor.
6. Apă curată și salubritate – asigurarea managementului durabil al apei și salubrității pentru toți.
7. Energie curată la prețuri accesibile – accesul la energie, la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. Muncă decentă și creștere economică – promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă, precum și a unei munci decente pentru toți.
9. Industrie, inovație și infrastructură – construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. Reducerea inegalităților – reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. Orașe și comunități durabile – dezvoltarea orașelor și transformarea lor în așezări sigure, rezistente și durabile.
12. Consum și producție responsabile – asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.

13. Acțiune climatică – luarea unor măsuri urgente pentru combaterea schimbărilor climatice și a impactului acestora.
14. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine.
15. Viața terestră – protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor și protejarea biotopurilor naturale.
16. Pace, justiție și instituții eficiente – promovarea unor societăți pașnice și incluzive, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente.
17. Parteneriate pentru realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Sustenabilă – consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Cele 17 obiective au fost stabilite pentru a fi atinse în următorii 15 ani, termen limită fiind anul 2030. Întrucât Strategia de Dezvoltare Locală în comuna SALVA se adresează intervalului de timp 2020-2030 se poate considera că obiectivele de dezvoltare locală trebuie să corespundă și cu cadrul internațional general. Prin includerea ODS se poate considera că SDL SALVA contribuie la atingerea obiectivului 17.

1.3.CONTEXT EUROPEAN

Prioritățile teritoriale pentru dezvoltarea Uniunii Europene sunt:

- Promovarea dezvoltării teritoriale policentrice și echilibrate;
- Încurajarea dezvoltării integrate în orașe, regiunile rurale și specifice;
- Integrarea teritorială în regiunile funcționale transfrontaliere și transnaționale;
- Asigurarea competitivității globale a regiunilor pe baza economiilor locale puternice;
- Îmbunătățirea conexiunilor teritoriale pentru indivizi, comunități și întreprinderi;
- Gestionarea și conectarea valorilor ecologice, peisagistice și culturale ale regiunilor

Provocările dezvoltării teritoriale sunt:

- Expunerea sporită la globalizare: transformările structurale după criza economică globală;
- Provocările integrării europene și interdependența crescândă a regiunilor;
- Provocări demografice și sociale diverse din punct de vedere teritorial, segregarea grupurilor vulnerabile;
- Schimbările climatice și riscurile legate de mediu: efecte diverse din punct de vedere geografic;
- Provocările energetice se situează în prim plan și amenință competitivitatea regională;
- Pierderea biodiversității; patrimoniul natural, peisagistic și cultural vulnerabil.

Programele de finanțare ale Uniunii Europene pe care administrația locală și cetățenii din comună le pot accesa sunt:

1.3.1. Programul Operațional Capital Uman (POCU) stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând astfel investițiile realizate prin Fondul Social European în perioada 2007-2013 și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020) - implicit al Fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România, și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE.

Programul beneficiază de 7 axe prioritare după cum urmează:

Axa Prioritară 1 - Inițiativa locuri de muncă pentru tineri

Axa Prioritară 2 - Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs

Axa Prioritară 3 - Locuri de muncă pentru toți

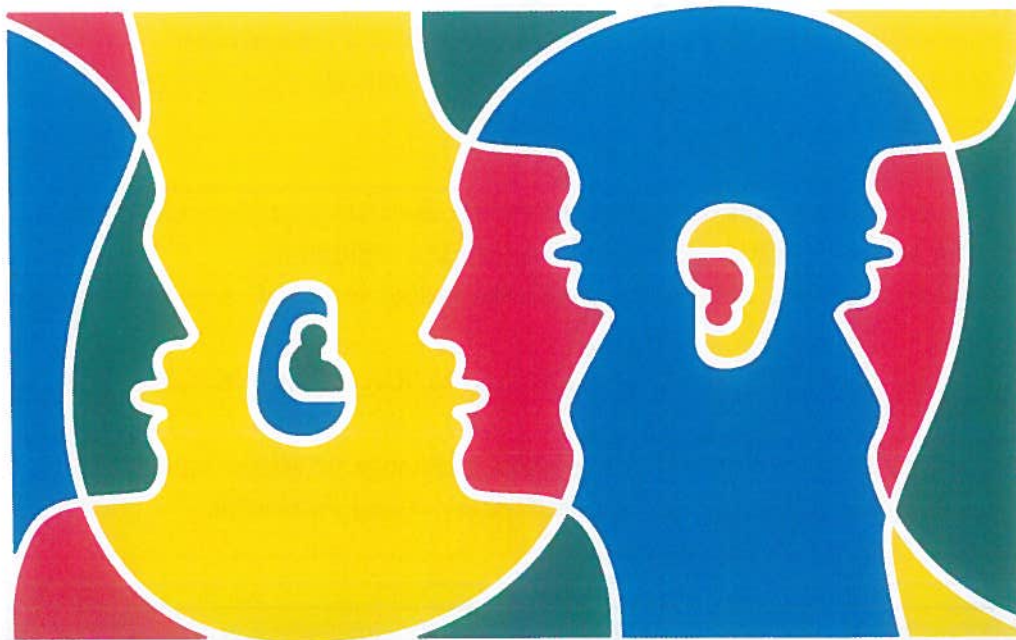
Axa Prioritară 4 - Incluziunea socială și combaterea sărăciei

Axa Prioritară 5 - Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC)

Axa Prioritară 6 - Educație și competențe

Axa Prioritară 7 - Asistența Tehnică

1.3.2. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate 2014-2020 (POAD)

Fondul de ajutor european pentru cele mai defavorizate persoane sprijină acțiunile statelor Uniunii Europene menite să ofere asistență materială celor mai sărace categorii ale populației.

România oferă ajutoare alimentare și asistență materială de bază prin intermediul

Programului Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate 2014-2020 (POAD).

Programul contribuie la consolidarea coeziunii sociale și la reducerea sărăciei extreme prin distribuirea de alimente de bază (sub formă de pachete alimentare și mâncare preparată), de materialele școlare pentru copii, trusouri pentru nou-născuți, articole de îmbrăcăminte și încălțăminte și produse de igienă către persoanele cele mai defavorizate. Ajutorul European prin POAD este completat de schemele naționale care se adresează persoanelor aflate în sărăcie extremă.

POAD a fost aprobat de Comisia Europeană în noiembrie 2014 prin Decizia nr. C(2014) 9102 final. Ulterior, Programul a fost modificat prin Decizia nr. C(2015)7016 din octombrie 2015, respectiv prin Decizia nr. C(2017)1086 din februarie 2017.

Alocarea financiară pentru acest Program Operațional este de 518.838.876 euro, din care 441.013.044 euro, respectiv 85%, reprezintă contribuția din partea Fondului de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane (FEAD), diferența de 15% reprezentând cofinanțarea națională.

Pentru punerea în aplicare a programului, s-a elaborat Hotărârea Guvernului nr. 799/2014 privind implementarea POAD, modificată prin HG nr. 80/2015, HG nr. 627/2015 și HG 909/2016. Ultima Hotărâre de Guvern, nr. 784/2018, reflectă versiunea POAD, aprobată de Comisia Europeană în februarie 2017.

Operațiunile prevăzute în program, precum și alocarea financiară totală pentru fiecare operațiune, sunt:

Distribuția de ajutoare alimentare (lipsa alimentelor de bază) – 409.496.933 euro

Distribuția de materiale școlare (lipsa materialelor școlare) – 27.000.000 euro

Distribuția trusourilor pentru nou-născuți – 12.000.000 euro

Distribuția articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte etc. pentru persoanele fără adăpost – 6.000.000 euro

Distribuția produselor de igienă – 38.400.000 euro

Asistență tehnică – 25.941.943 euro

Grupul țintă (destinatarii finali ai tipurilor de ajutoare prevăzute prin program) este descris la art. 3 (1) din Program și acoperă întreg teritoriul țării.

Beneficiari:

Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, în calitate de Beneficiar, responsabil de inițierea și implementarea operațiunilor, cu excepția celor privind materialele școlare;

Ministerul Educației Naționale, în calitate de Beneficiar, responsabil de inițierea și implementarea operațiunilor privind materialele școlare;

Organizații partenere:

Organizații partenere, organisme publice și/sau organizații nonprofit care distribuie alimentele și/sau asistența materială de bază și oferă totodată măsuri auxiliare, direct sau prin intermediul altor organizații

partenere;

1.3.3. Programul Operațional Competitivitate
(POC)

Programul Operațional Competitivitate (POC) susține investiții menite să răspundă nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice, în special în ceea ce privește (a) sprijinul insuficient pentru cercetare, dezvoltare și inovare (CDI) și (b) infrastructura subdezvoltată de TIC și implicit servicii slab dezvoltate, poziționându-se astfel ca un factor generator de intervenții orizontale în economie și societate, de natură să antreneze creștere și sustenabilitate.

Alăturarea celor doi vectori – Cercetare□Dezvoltare□Inovare și Tehnologia Informației și a Comunicațiilor – în cadrul aceluiași program operațional este justificată strategic de rolul multiplicator al acestor domenii și de sprijinul direct prin care acestea contribuie la obiectivele de specializare inteligentă și promovează noi oportunități de creștere, în special într-un număr limitat de domenii prioritare concentrate pe avantajele comparative ale României.

Investițiile dedicate consolidării cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării ale PO Competitivitate le continuă pe cele începute în perioada 2007□2013, ale căror rezultate deja încep să devină vizibile, dar sunt mai mult orientate către implicarea sectorului privat în activități de CDI, stimularea parteneriatelor între sistemul public de cercetare și actorii privați, orientarea către piață și transferul tehnologic și o mai mare expunere a cercetării românești pe plan internațional. Proiecte majore, precum Extreme Light Infrastructure □ Nuclear Physics (ELI□NP) sau Centrul Internațional de Studii Avansate privind Sistemele Fluviu□Deltă□Mare (DANUBIUS – RI) vor fi de asemenea finanțate prin PO Competitivitate.

Următoarele domenii de specializare inteligentă au fost identificate în cadrul Strategiei Naționale de Cercetare Inovare 2014□2020 și vor fi susținute prin POC:

- bioeconomie.
- tehnologia informației și a comunicațiilor, spațiu și securitate.
- energie, mediu și schimbări climatice.
- eco-nano-tehnologii și materiale avansate.

Pachetul financiar total pentru programul operațional este stabilit la suma de 1 329 787 234 EUR, ea urmând să fie asigurată din următoarele linii bugetare specifice:

EUR 1 080 699 494 (FEDR — Regiuni mai puțin dezvoltate);

EUR 249 087 740 (FEDR — Regiuni mai dezvoltate)

Programul beneficiază de două axe principale:

Axa Prioritară 1 - Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

Axa Prioritară 2 - Tehnologia Informației și Comunicației (TIC) pentru o economie digitală competitivă

1.3.4. Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)

Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) a fost elaborat pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în Acordul de Parteneriat 2014-2020 și în acord cu Cadrul Strategic Comun și Documentul de Poziție al serviciilor Comisiei Europene. Strategia POIM este orientată spre obiectivele Strategiei Europa 2020, în corelare cu Programul Național pentru Reformă și cu Recomandările Specifice de Țară, concentrându-se asupra creșterii durabile prin promovarea unei economii bazate pe consum redus de carbon prin măsuri de eficiență energetică și promovare a energiei verzi, precum și prin promovarea unor moduri de transport prietenoase cu mediul și o utilizare mai eficientă a resurselor.

Prioritățile de finanțare stabilite prin POIM contribuie la realizarea obiectivului general al Acordului de Parteneriat prin abordarea directă a două dintre cele cinci provocări de dezvoltare identificate la nivel național: Infrastructura și Resursele.

POIM finanțează activități din patru sectoare: infrastructura de transport, protecția mediului, managementul riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, energie și eficiență energetică, contribuind la Strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

POIM beneficiază de o alocare financiară de cca. 11,8 mld. Euro, din care:

6,94 mld. Euro Fond de Coeziune

2,48 mld. Euro Fond European de Dezvoltare Regională

2,46 mld. Euro Cofinanțare

În vederea atingerii obiectivelor propuse, în cadrul POIM au fost stabilite 8 Axe Prioritare.

Axa Prioritară 1 - Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a metroului

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient

Axa Prioritară 3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor

Axa Prioritară 4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric

Axa Prioritară 5 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Axa Prioritară 6 - Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon

Axa Prioritară 7 - Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate

Axa Prioritară 8 - Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

1.3.5. Programul Operațional Regional (POR)

Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 este succesorul Programului Operațional Regional 2007-2013 și unul dintre programele prin care România va putea accesa fondurile europene structurale și de investiții provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), în perioada 2014-2020.

Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020, gestionat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în calitate de Autoritate de Management, a fost adoptat de Comisia Europeană (CE) pe data de 23 iunie 2015.

Viziunea strategică privind nevoile de dezvoltare cărora trebuie să le răspundă POR 2014-2020 are la bază analiza situației economice și sociale a regiunilor României (în Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020), care a dus la identificarea principalelor probleme:

Cercetare-dezvoltare și inovare: transfer limitat al rezultatelor cercetării în piață și nivel scăzut de asimilare a inovării în firme,

IMM: sector al IMM-urilor insuficient dezvoltat, cu impact negativ asupra competitivității economiilor regionale. Principalele puncte slabe ale sectorului IMM-urilor, în documentele de programare strategică națională, sunt:

gradul redus de cultură antreprenorială – reflectat prin densitatea relativ scăzută a afacerilor în toate regiunile, reziliența scăzută a noilor afaceri – 2/3 dintre întreprinderile noi dispar de pe piață în primul an de viață.

Eficiență energetică: consumuri energetice nesustenabile și potențial de economisire ridicat în infrastructurile publice, inclusiv clădiri publice și clădiri rezidențiale.

Mediu: nivel de poluare ridicat în zonele urbane.

Dezvoltare urbană: zone urbane degradate, vacante sau neutilizate corespunzător în orașele din România.

Resurse de patrimoniu: resurse valoroase de patrimoniu cultural slab valorificate.

Turism: potențial turistic valoros, echilibrat distribuit teritorial – alternativă pentru revigorarea zonelor mai puțin dezvoltate/izolate.

Infrastructură rutieră : gradul scăzut de accesibilitate al anumitor zone ale țării, care are drept consecință o atractivitate scăzută și investiții extrem de reduse.

Infrastructura socială și pentru educație: infrastructurile educaționale, de sănătate și de servicii sociale subdimensionate împiedică incluziunea socială și dezvoltarea capitalului uman.

Cadastru: nivel scăzut al înregistrărilor cadastrale, care afectează implementarea politicilor privind dezvoltarea socio-economică a comunităților locale.

Capacitate administrativă: nevoia întăririi capacității administrative a Autorității de Management a POR, a Organismelor de Implementare a POR și a beneficiarilor, pentru o bună implementare a POR.

Aceste direcții de acțiune au fost corelate cu direcțiile de acțiune strategică menționate de Comisia Europeană în ceea ce privește finanțarea din Fondurile Europene Structurale și de Investiții, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională în perioada 2014-2020:

Inovare și cercetare;

Agenda digitală;

Sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri);

Economie cu emisii reduse de carbon.

POR 2014–2020 își propune ca obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale, prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, infrastructurii și serviciilor, pentru dezvoltarea durabilă a regiunilor, astfel încât acestea să își poată gestiona în mod eficient resursele și să își valorifice potențialul de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Aceste obiective sunt traduse în 11 axe prioritare (plus o axă de asistență tehnică), care au în total o alocare estimată de 8,25 miliarde euro, din care 6,7 miliarde de euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), iar 1,5 miliarde de euro - contribuția națională:

Axa prioritară 1: Promovarea transferului tehnologic

Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii

Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon

Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Axa prioritară 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională

Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului

Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale

Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban

Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară

Axa prioritară 12: Asistență tehnică

1.3.6. Programul Operațional Capacitate Administrativă (PO CA)

POCA va promova crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică, prin intermediul unor servicii publice competitive, investiții și reglementări de calitate, contribuind astfel la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020. Pentru a putea îndeplini acest rol, administrația publică are nevoie de resurse umane competente și bine gestionate, un management eficient și transparent al utilizării resurselor, o structură instituțional-administrativă adecvată, precum și de proceduri clare, simple și

predictibile de funcționare. O astfel de administrație trebuie să fie capabilă să ofere decidenților politici instrumentele necesare fundamentării și implementării unor politici publice în interesul cetățenilor. Optimizarea administrației este o condiție importantă pentru punerea în aplicare a oricărei schimbări structurale către o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

POCA 2014-2020 se adresează tuturor celor 8 regiuni de dezvoltare ale României. În cadrul Programului vor putea obține finanțare următoarele tipuri de beneficiari: autorități și instituții publice centrale, autorități administrative autonome, ONG-uri, parteneri sociali, instituțiile de învățământ superior acreditate și de cercetare, Academia Română, autorități și instituții publice locale de la nivelul județelor și municipiilor, autorități și instituții publice locale beneficiare ITI, instituțiile din sistemul judiciar.

Alocarea financiară a programului din Fondul Social European pentru perioada 2014-2020 este de 553,19 milioane de euro.

Bugetul POCA 2014-2020 este structurat pe 3 axe prioritare, după cum urmează:

Axa 1 -Administrație publică și sistem judiciar eficiente, cu o alocare financiară de 326,38 de milioane de euro (59%);

Axa 2 - Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente, cu o alocare financiară de 187,69 de milioane de euro FSE (33,93%);

Axa 3 - Asistență tehnică, cu o alocare financiară de 39,11 de milioane de euro (7,07%).

1.3.7.Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 – 2020 (PNDR) – program prin care se acordă fonduri nerambursabile de la Uniunea Europeană și Guvernul României pentru dezvoltarea economico – socială a spațiului rural din România.

PNDR răspunde la 3 dintre provocările de dezvoltare stabilite prin Acordul de Parteneriat:

- Competitivitatea și dezvoltarea locală
- Oamenii și societatea
- Resursele

Prin PNDR vor fi finanțate 14 măsuri de dezvoltare dezvoltare rurală cu o alocare

financiara de 9,363 mld Euro din care 8,015 mld FEADR și 1,347 mld contribuție națională.

PNDR (finanțat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) susține dezvoltarea strategică a spațiului rural prin abordarea strategică a următoarelor obiective:

- OS1 Restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole
- OS2 Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- OS3 Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale (P6)

1.3.7.1. PRINCIPALELE PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE RURALĂ PENTRU PERIOADA DE PROGRAMARE 2014□2020

- Modernizarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole prin consolidarea acestora, deschiderea către piață și procesare a produselor agricole;
- Încurajarea întineririi generațiilor de agricultori prin sprijinirea instalării tinerilor fermieri;
- Dezvoltarea infrastructurii rurale de bază ca precondiție pentru atragerea investițiilor în zonele rurale și crearea de noi locuri de muncă și implicit la dezvoltarea spațiului rural.
- Încurajarea diversificării economiei rurale prin promovarea creării și dezvoltării IMM-urilor în sectoarele nonagricole din mediul rural;
- Promovarea sectorului pomicol, ca sector cu nevoi specifice, prin intermediul unui subprogram dedicate;

- Încurajarea dezvoltării locale plasate în responsabilitatea comunității prin intermediul abordării LEADER. Competența transversală a LEADER îmbunătățește competitivitatea, calitatea vieții și diversificarea economiei rurale, precum și combaterea sărăciei și excluderii sociale.

Pentru realizarea obiectivului strategic 1, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:

- Înființarea, extinderea și modernizarea dotărilor la nivel de fermă (clădiri, drumuri de acces, irigații, tehnologii de reducere a poluării și producție de energie din surse regenerabile, facilități de depozitare, comercializare și procesare, inclusiv în contextul lanțurilor scurte, etc.);
- Investiții în procesare și comercializare, inclusiv în eficiență energetică, marketing, depozitare, condiționare, adaptare la standarde, etc;
- Sprijin pentru restructurarea fermelor, în special a celor mici, și întinerirea generațiilor de fermieri;
- Gestionarea riscurilor în sectorul agro-alimentar;
- Activități consiliere și formare, realizate inclusiv prin intermediul grupurilor de producători.

Pentru realizarea obiectivului strategic 2, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:

- Acțiuni de împădurire a terenurilor agricole și neagricole, precum și realizarea perdelelor forestiere pe aceste terenuri;
- Plăți compensatorii fermierilor care își asumă în mod voluntar angajamente de agro-mediu;
- Plăți compensatorii fermierilor care se angajează în mod voluntar să adopte sau să mențină practici și metode specifice agriculturii ecologice;
- Plăți compensatorii fermierilor care se angajează în mod voluntar să continue activitatea în zonele desemnate ca zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice.
- Pentru realizarea obiectivului strategic 3, prin măsurile PNDR vor fi finanțate următoarele categorii de intervenție:
- Sprijin pentru realizarea de investiții pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici non-agricole în zonele rurale;
- Îmbunătățirea infrastructurii locale (sisteme de alimentare cu apă, canalizare, drumuri locale), infrastructură educațională, medicală și socială;
- Restaurarea și conservarea moștenirii culturale;
- Sprijin pentru strategii generate la nivel local, care asigură abordări integrate pentru dezvoltarea locală;

Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) este instituția care asigură implementarea tehnică și financiară a PNDR 2014 – 2020.

Pentru perioada de programare 2017-2020 programele sus menționate reprezintă un punct de sprijin pentru dezvoltarea viitoare a comunei și a resurselor umane aferente.

1.3.8. Un alt document programatic deosebit de important este **Strategia „Europa 2020”**.

Obiectivul general al acestei strategii este transformarea UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei

priorități stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

1. Creștere inteligentă, prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare;
2. Creștere durabilă, prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
3. Creștere incluzivă, prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.

Strategia „Europa 2020” stabilește o serie de ținte grupate sub 5 obiective:

1. Ocuparea forței de muncă
 - o rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani
2. Cercetare și dezvoltare
 - alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare
3. Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei
 - reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990
 - creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%
 - creșterea cu 20% a eficienței energetice
4. Educație
 - reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii
 - creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani
5. Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale
 - reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale

Țintele și obiectivele Strategiei „Europa 2020” au fost transpuse 11 obiective tematice:

1. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
2. Îmbunătățirea accesului și a utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor
3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
4. Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
8. Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
9. Investiții în competențe, educație și învățare continuă
10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
11. Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică

Obiectivele tematice sunt promovate în cadrul documentelor strategice de ordin general:

- Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene - integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune și competitivitate ale UE
- Cadrul Strategic Comun (Anexa I a Regulamentului UE nr. 1303/2013 privind stabilirea unor dispoziții comune) - transpune obiectivele tematice în acțiuni cheie pentru fondurile europene, în vederea maximizării impactului. Acestea sunt detaliate prin priorități de investiții în regulamentele specifice aferente fondurilor europene.

De asemenea obiectivele tematice sunt susținute la nivel european prin diferite instrumente, specifice sectoarelor care sunt vizate de strategia Europa 2020:

- Facilitatea „Conectarea Europei” - este un mecanism de finanțare creat pentru a accelera investițiile pe termen lung în transporturi, drumuri, căi ferate, rețele energetice și telecomunicații (rețele de mare viteză în bandă largă).

- Programul „Orizont 2020” - cel mai mare program cadru în domeniul cercetării dezvoltării-inovării din istoria UE, urmărește finanțarea proiectelor capabile să ducă la îndeplinire obiectivele tehnice, științifice, educaționale și sociale asumate de statele membre prin intermediul Strategiei „Europa 2020”. Unul dintre instrumentele care vor fi utilizate pentru a întări potențialul regiunilor Europene, și în particular de a încuraja și sprijini dezvoltarea, în întreaga Europă, sunt “clusterelor orientate pe cercetare” sau „clusterelor inovative” unde regăsim asociate întreprinderi, universități, centre de cercetare, și autorități regionale.

- Programul „COSME” – stimulează competitivitatea în afaceri și a IMM-urilor, pentru promovarea accesului la finanțare și încurajarea unei culturi antreprenoriale, inclusiv crearea de noi întreprinderi.

- Programul „Europa Creativă” – încurajează principalii actori din domeniile audiovizual, cultural și creativ să atragă o audiență mai mare, precum și de a însuși noi aptitudini specifice erei digitale.

- Programul „Ocupare și inovare socială” – asigură suport pentru elaborarea și implementarea reformelor în domeniul ocupării și social, prin coordonarea politicilor și a identificării, analizei și schimbului de bune practici.

1.4. CONTEXT NAȚIONAL

Documentele strategice aferente perioadei de programare financiară 2014 - 2020 acordă un rol important abordării integrate la nivel teritorial și sectorial, planificării strategice și dimensiunii teritoriale în programarea și implementarea programelor operaționale finanțate din fonduri structurale și de coeziune, ceea ce reprezintă o premisă pentru consolidarea demersului de planificare strategică teritorială la nivel național, în scopul accesării acestor finanțări indispensabile dezvoltării României.

Urmare a aprobării de către Guvernul României în anul 2005 a unui Memorandum privind liniile directe de dezvoltare teritorială în anul 2008 a fost elaborat Conceptul strategic de dezvoltare teritorială România - 2030. Acest document a fost supus consultării publice și având în vedere prevederile Legii nr. 350/2001 a stat la baza elaborării Strategiei de dezvoltare teritorială a României. Acordul de parteneriat (propunerea oficială transmisă de România către Comisia Europeană) cuprinde măsurile avute în vedere pentru asigurarea abordării integrate a dezvoltării teritoriale în perioada financiară următoare. Sunt enunțate principalele priorități teritoriale pentru perioada 2014-2020, în corelare cu versiunea preliminară a Strategiei de dezvoltare teritorială a României, respectiv îmbunătățirea calității vieții pentru comunitățile locale și regionale, pentru ca regiunile României să devină mai atractive pentru locuit, pentru petrecerea timpului liber, pentru investiții și muncă prin:

- Promovarea parteneriatelor rural□urbane;
- Consolidarea rețelei urbane prin dezvoltare policentrică și specializare teritorială;
- Creșterea accesibilității și conectivității;
- Acces echitabil la servicii de interes general;

România se află pe o traiectorie de creștere economică pozitivă. Această realitate și dinamică economică se datorează unui cumul de factori macroeconomici, dar și potențialului teritoriului național de a genera creștere. În pofida acestei relansări economice, România ocupă încă o poziție fragilă în rândul economiilor competitive. Aceste diferențe în dezvoltare se manifestă atât în plan extern prin raportare la statele Uniunii Europene, dar și în plan intern, între diferitele zone de la nivelul teritoriului național.

Fie că este vorba despre politicile sectoriale de mediu, transport, agricultură, educație, sănătate sau alte domenii, deciziile de politică publică produc efecte la nivel teritoriului și implicit a oamenilor. Pentru ca efectele să devină convergente este necesar ca deciziile publice să ia în considerare teritoriul transformând particularitățile locale sau regionale în politici localizate în teritoriu. Teritoriul generează imaginea globală care poate contribui semnificativ la fundamentarea deciziilor de politică publică.

Documentele programatice de referință și care participă la conceperea Strategiei de Dezvoltare Locală sunt:

1. Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035 Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni
2. Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020
3. Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome 2014-2020
4. Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei (2014-2020)
5. Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020

Detalierea principalelor linii de interes din cadrul documentelor programatice:

1.4.1. Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035 Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni

Așezările rurale reprezintă cea mai veche formă și componentă a peisajului geografic al României (Cucu V., 2007). Localizarea lor geografică este legată de valorificarea unor condiții geografice favorabile de dezvoltare, varietatea reliefului influențând activitățile economice rurale și concentrarea sau dispersia satelor.

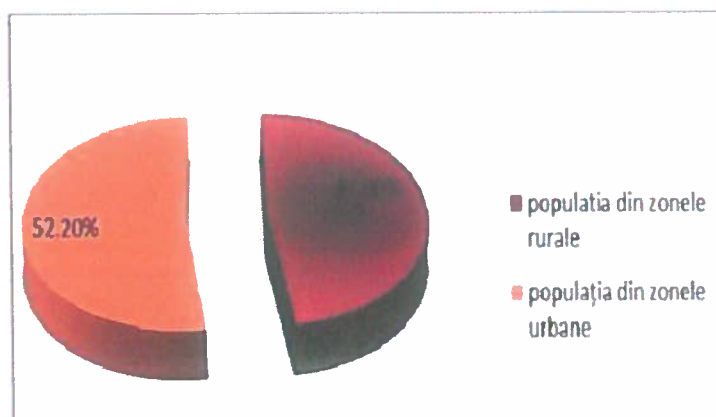

Fig.1. Populația din spațiul rural românesc

Suprafața cumulată a spațiului rural românesc este de 208.068 km², ceea ce reprezintă circa 87% din suprafața țării și anume 9,19 milioane de locuitori la nivelul anului 2014 (conform datelor INS).. Populația din spațiul rural reprezintă 47.8% din populația României. Dacă se ia în calcul densitatea medie a populației din spațiul rural se constată că este de 61.6 locuitori/km². Metodologia OCDE pentru noțiunea de ruralitate conduce la cifre diferite, însă permite comparații cu alte state membre.

Astfel se constată că în conformitate cu această definiție teritoriul României este 59,8% rural, 39,4% intermediar și doar 0,8% urban.

Conform Societății Academice din România, comunele rurale (2861) sunt prea eterogene ca mărime și capacitate economică. Numărul total de primării a crescut cu mai bine de 200, în special în perioada 2001-2004, și în special pe seama înființării de comune noi. O analiză pe județe arată că nu există factori obiectivi care să explice aceasta tendință, pentru că noile comune nu s-au înființat doar în zonele cu populație rară (distanța), cu condiții dificile de mediu (izolare), ci și în zonele cu comune existente foarte mari sau acolo unde condițiile economice o permiteau.

Chiar dacă după 1990 au fost declarate o serie de orașe noi, se mențin zone vaste profund rurale și slab polarizate, unde rolul centrului urban coordonator este luat de așezări rurale cu funcții de loc central (Bozovici pentru Țara Almăjului, Lechința pentru o parte a Câmpiei Transilvaniei, Podu Turcului pentru Colinele Tutovei etc). Din punct de vedere al distribuției în teritoriu, populația României are un nivel de ruralitate mult mai pronunțat, ponderea populației rurale din România reflectă incidența mai mare a acesteia față de alte țări din UE, unde așezările rurale sunt mai puțin populate și la scară mai redusă, ca alternativă față de concentrările urbane. În raport cu datele Eurostat din anul 2012, 45,5% din populație locuiește în zona rurală, 43,9% în regiuni intermediare și 10,6% în zona urbană. Populația rurală nu este distribuită uniform. Majoritatea comunelor cu mai puțin de 50 locuitori/ km² sunt grupate în partea de vest a țării și a Deltei Dunării, comparativ cu zonele din est și din sud, unde predomină comunele. Astfel, densitatea medie a populației este de 79,88 locuitori/ km² la nivel național. Numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială din România, în anul 2011, era de 29,4% din populație, comparativ cu media UE 27 de 8,8% în 2011.

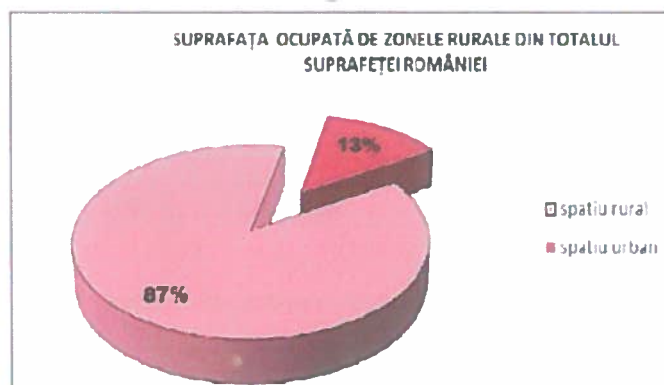

Fig.2. Suprafața ocupată de zonele rurale

Mediul rural românesc se caracterizează printr-o puternică eterogenitate din punct de vedere social și economic între diferitele zone ale țării, ce se reflectă și la nivelul evoluției demografice. Localitățile rurale situate în zone periurbane sau turistice înregistrează evoluții demografice pozitive, determinate în special de mișcarea migratorie urban-rural. De cealaltă parte, în localitățile izolate, dar și în cele aflate la distanțe mai mari de centre urbane, se înregistrează evoluții demografice negative. Se poate considera că, în linii mari, evoluția populației rurale urmărește evoluția socioeconomică a comunităților rurale.

Conform analizelor privind prognozele demografice publicate de către Comisia Națională de Prognoză, **populația rurală se va diminua numeric**, semnalându-se o scădere moderată până în 2015, urmată de un declin accentuat în perioada 2015-2050, generată de deficitul nașterilor în raport cu numărul deceselor (spor natural negativ) la care se va adăuga soldul cumulat al mobilității interne și externe.

Din punct de vedere al statutului profesional al populației rurale ocupate, evoluția de după 1990 a ruralului este marcată de reducerea semnificativă a numărului salariaților cauzată de tranziția economică postdecembristă, care a avut ca efect major și reducerea dramatică a activității din industrie. Conform datelor prelucrate de Institutul pentru Cercetarea Calității Vieții în baza cifrelor INS, la nivelul anului 2011, din totalul populației ocupate din România, rata ocupării în mediul rural înregistrează un procent de 58,8%. Salariații din cadrul populației ocupate erau reprezentați într-o proporție de 67,3%, iar din total salariați din România, cei din rural erau 24,7%. În ceea ce privește numărul patronilor din România, aceștia erau în procent de 1,2%, iar cei din rural 0,6%. Lucrătorii pe cont propriu erau reprezentați într-un procent de 34,6%, iar lucrătorii familiari neremunerați erau în proporție de 27,3%. Majoritatea șomerilor, aproximativ 276.900 persoane (73% din total șomeri), aparțin mediului rural.

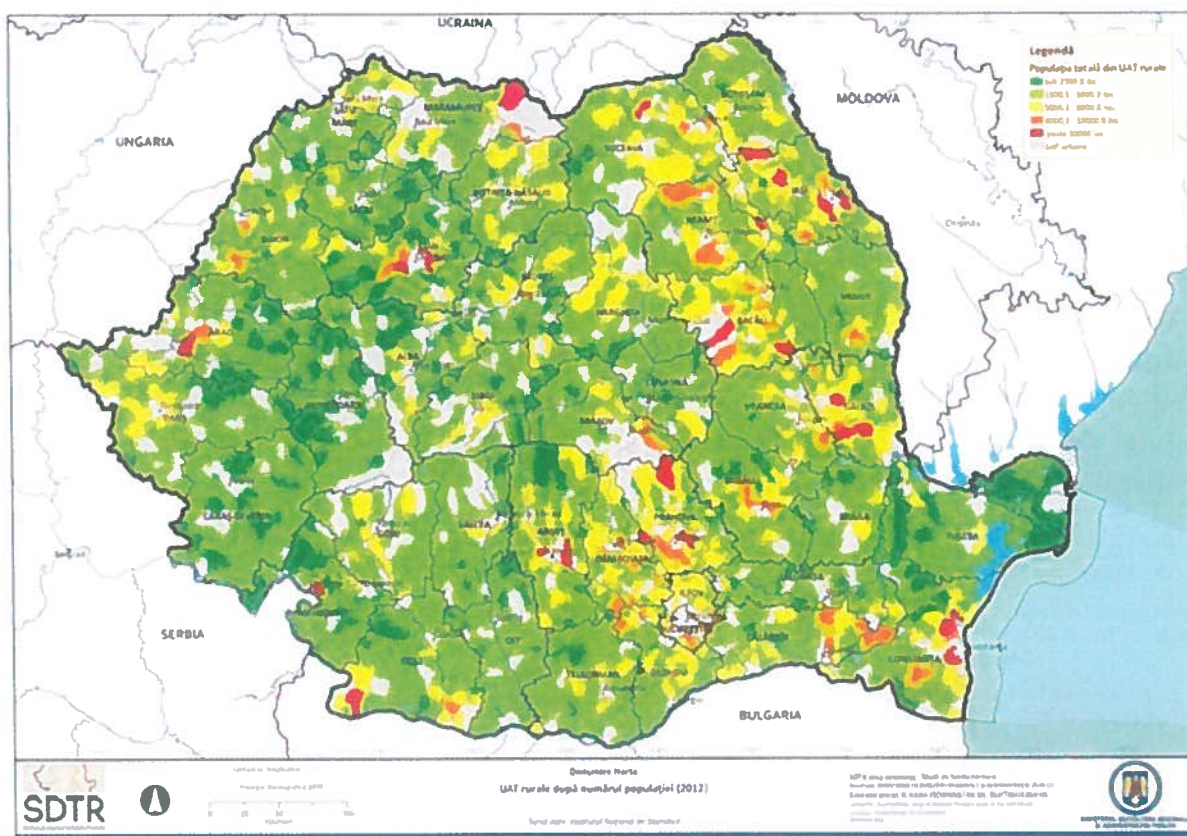

Fig.3. Rețeaua de comune, 2011 (Sursa: Studiile de fundamentare SDTR)

Lipsa de oportunități ocupaționale în mediul rural a dus la o severă excluziune de pe piața muncii a locuitorilor din rural. Dependența față de agricultura de subzistență reprezintă un punct slab al forței de muncă din România, activitățile independente fiind mai degrabă asociate cu subzistența în agricultură decât cu antreprenoriatul, așadar numărul persoanelor care desfășoară activități independente atinge 2,1 milioane persoane (25% din totalul locurilor de muncă).

În mediul rural, o întreprindere socială participă la dezvoltarea comunității ca întreg în mod durabil: creează locuri de muncă pentru comunitate sau pentru persoane aflate în dificultate, se adresează problemelor din fiecare comunitate (educație, sărăcie, promovarea meșteșugurilor, susținerea turismului local). Există astfel de întreprinderi sociale în mai multe zone din România care pot fi date ca bun exemplu și care susțin dezvoltarea comunității din care fac parte.

Având în vedere ocuparea predominantă în agricultură, în urma analizării tendințelor observate în ultimii 10 ani în ce privește modul de exploatare al terenurilor agricole:

- a crescut amploarea fenomenului de arendare mai ales la fermele peste 100 de hectare, care sunt în mod majoritar exploatații cu personalitate juridică. Practic terenurile arendate de fermele peste 100 ha reprezintă 85% din terenurile totale arendate;
- a crescut dimensiunea medie a fermelor la exploatațiile individuale dar a scăzut la exploatațiile cu personalitate juridică;
- a scăzut importanța aranjamentelor informale (terenuri luate în parte);
- există importante terenuri agricole neutilizate (577 mii ha în 2010), mai ales la fermele sub 10 hectare, acest fapt datorându-se probabil unor proprietari prea bătrâni sau unor proprietari din mediul urban, care nu sunt interesați de agricultură.

Desființarea fermelor de stat a însemnat declinul industriei agroalimentare, ceea ce a transformat România într-o țară importatoare de produse agroalimentare, rămânând un exportator important doar pentru cereale și animale vii.

Totuși, unele zone rurale sunt din ce în ce mai variate sub aspectul bazei lor economice. Cu toate că agricultura joacă încă un rol important în numeroase zone rurale, au apărut surse noi de venit cum ar fi turismul, activitățile de producție la scară redusă, producerea de energie regenerabilă etc.

În lucrările de specialitate au fost identificate o serie de tipuri funcționale caracteristice așezărilor rurale românești:

- cu funcții predominant agricole
- funcții cerealiere și de cultură a plantelor industriale (Câmpia Română: Bărăgan, Vlașca, Teleorman, Romanați, Câmpia de Vest),
- funcții viticole (SubCarpații de Curbură),
- funcții legumicole (ariile periurbane din jurul orașelor),
- funcții rezidențiale (ariile periurbane din jurul orașelor mari).
- cu funcții agro-industriale (localități situate în arii agricole și în care au apărut activități industriale de prelucrare a produselor agricole, localități cu funcții miniere, localități cu activități industriale complexe generate de descentralizarea activităților din marile centre industriale;
- turistice (funcția turistică a apărut ulterior celei agricole prin valorificarea unor resurse intrate în exploatare mai târziu, practicarea agroturismului și a turismului rural plus reședințele secundare tot mai numeroase);
- agro-piscicole (Iunca Dunării, Delta Dunării și sistemul lacustru Razelm-Sinoe, litoral);
- agricole și de servicii
- cu funcții de târg,
- cele în care sunt amplasate depozite, unități medicale specializate, licee, unități de asistență socială etc;
- cu funcții complexe (de regulă comune mari și foarte mari): localități rurale cu funcții de loc central (Ianoș, 1994), centre polarizante (Cucu, 1995) - comune cu profil cvasiurban care dețin o echipare tehnico-economică și servicii corespunzătoare cerințelor imediate ale populației, centre care îndeplinesc funcții social-economice supra-locale (Țurcănașu, 1998);

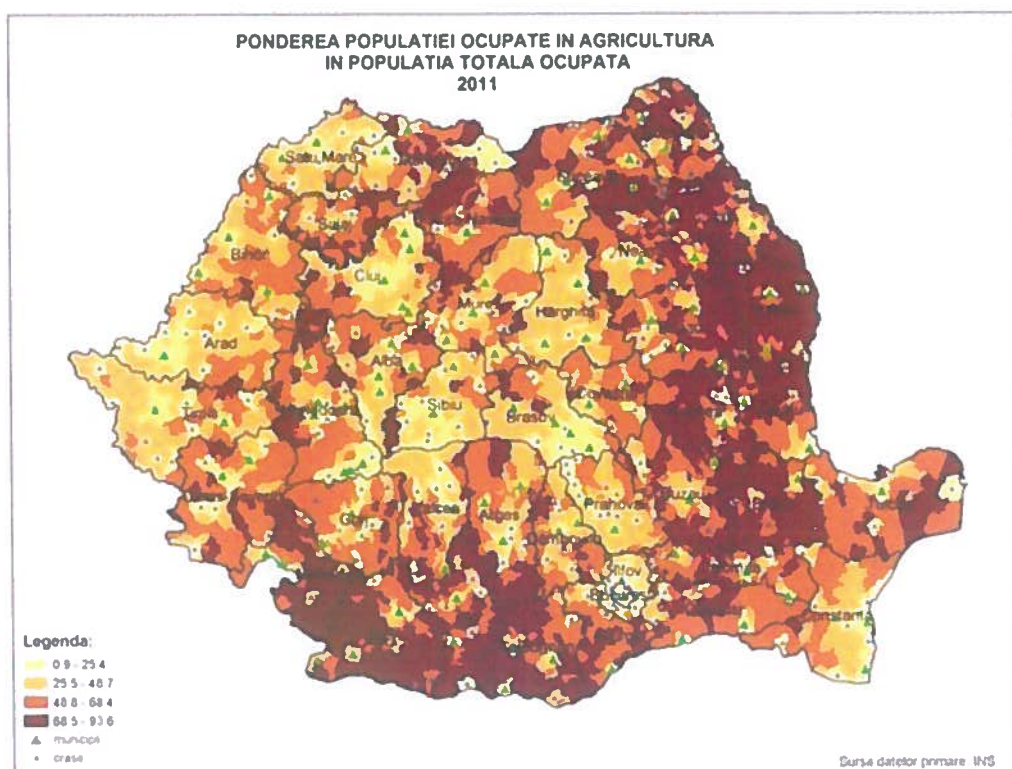

Fig.4. Ponderea populației ocupată în agricultură, 2011 (Sursa: Studiile de fundamentare SDTR)

Din punct de vedere al accesului la servicii de interes general în spațiul rural ca prioritate de intervenție au fost depistate o serie de probleme la nivelul localităților rurale:

Reabilitarea drumurilor

- 80% din drumurile publice sunt județene și comunale;
- 25% din comune nu pot utiliza drumurile în perioadele cu precipitații;

Accesul la serviciile medicale și educaționale este limitat și de serviciile (infrastructura) de transport deficitare.

Alimentarea cu apă potabilă (peste 60% dintre gospodăriile din rural folosese prelevări de apă în regim individual (apă din surse proprii).

- la nivelul anului 2012, 2011 localități rurale erau racordate la rețele de distribuție a apei, însă ponderea locuințelor din mediul rural cu alimentare cu apă în interior înregistrează 37,2%,
- în anumite localități nu există nicio gospodărie dotată cu baie.

Rețeaua publică de canalizare (35% locuințe cu instalație de canalizare în mediul rural).

La nivelul anului 2012, 616 localități rurale aveau acces la canalizare publică;

Managementul deșeurilor (nivelul scăzut de racordare la serviciile de salubritate, colectare aleatorie a deșeurilor solide, colectare selectivă (în foarte puține cazuri), echipamentul existent este învechit și insuficient, predominanța depozitelor neconforme etc);

Rețeaua publică de alimentare cu energie electrică (95% dintre locuințe au instalație electrică);

Alimentarea cu gaze a localităților rurale este influențată de poziția lor geografică în raport cu sursele și cu aglomerațiile urbane majore (la nivelul anului 2012, în 650 localități rurale erau distribuite gaze naturale);

Alimentarea cu energie termică (doar 10,3% dintre locuințele rurale beneficiază de încălzire centrală – termoficare și centrale termice proprii);

Acces la internet limitat (de cele mai multe ori în mediul rural au acces la internet doar instituțiile publice);

Educație și formare

- dotări deficitare ale unităților școlare și preșcolare (mobilier, utilități de bază, sisteme de încălzire, materiale didactice, echipamente IT, lipsa personalului didactic calificat în unele școli, etc.);
- nivel scăzut de instruire al populației rurale;
- risc crescut de abandon școlar / părăsire timpurie a școlii.

Servicii medicale

- acoperirea cu medici de familie este insuficientă, mai ales în mediul rural,
- în rural sunt localizate numai 11% din spitale, 8% din cabinetele medicale de specialitate și 20,5% din numărul total de farmacii.

Servicii de asistență socială pentru vârstnici, copii

- se confruntă cu multe deficiențe, având o dezvoltare teritorială inegală în mediul rural,
- din cauza lipsei de fonduri, serviciile sunt subdezvoltate și specialiștii aproape inexistenți,
- puține primării au un compartiment de asistență socială, cele mai multe având doar 1 sau 2 persoane pe comună cu atribuții specifice (dar care desfășoară și alte activități);

Infrastructura culturală (cămine culturale)

- în prezent, din cauza reducerii sprijinului financiar acordat domeniului, deși majoritatea căminelor culturale beneficiază de un sediu propriu, dotarea acestora este nesatisfăcătoare și multe și-au încetat activitatea servind altor destinații,
- absența ofertei culturale din mediul rural a contribuit la degradarea localurilor infrastructurilor culturale;

Echipamente/dotări generate de măsurile de reducere a riscurilor naturale (lucrări de apărare și amenajare a digurilor, sisteme de detecție și alarmare, etc.).

Unele studii arată că în România, mediul rural în sine este o sursă de excluziune socială, pentru multe localități rurale accesul la condiții minimale de viață precum curentul electric, apa curentă și canalizarea sau serviciile primare de sănătate (accesul la un medic de familie) fiind foarte dificil sau inexistent. Peste 71% din populația săracă din România trăiește în localități rurale. Sărăcia rurală este continuă sub aspect teritorial. Aria de sărăcie rurală este plasată în sudul țării, în zona de câmpie, și se desfășoară fără întrerupere de la Brăila până la Mehedinți. În estul Moldovei există mai degrabă pungi de sărăcie rurală în Vaslui și Botoșani, dar în sud sărăcia este continuă pe arii extinse (Sandu, 2013).

Concluzii și informații relevante:

87% din teritoriul național este acoperit de spațiu rural iar 47% din populație locuiește în mediul rural. Trendul general este de depopulare a spațiului rural, de creștere a dimensiunii exploatațiilor agricole pe fondul concesionării terenurilor. – Proprietarii de teren care se mută în mediul urban aleg să vândă sau să închirieze terenurile.

Măsură propusă: adecvarea proiectelor pentru acomodarea dezvoltării agriculturii bazate pe ferme de mari dimensiuni așa cum sunt drumurile agricole, depozitele, ateliere de reparații și mentenanță, unități de producție, branding, marketing etc.

Populația rurală se va diminua numeric, semnalându-se o scădere moderată până în 2015, urmată de un declin accentuat în perioada 2015-2050, generată de deficitul nașterilor în raport cu numărul deceselor (spor natural negativ) la care se va adăuga soldul cumulat al mobilității interne și externe

Măsuri propuse: utilizarea resurselor financiare în scopul asigurării formării și educației în funcție de trendul existent astfel încât în localitățile componente unde numărul copiilor este foarte scăzut să nu se facă investiții în infrastructura școlară ci să se găsească soluții de transport pentru copii într-un centru mai mare. De asemenea pentru a combate depopularea se recomandă accesarea măsurilor din cadrul Programului Operațional Capital Uman cu privire la formarea și specializarea resursei umane locale. Alte programe de finanțare sunt cele privitoare la start-up-uri care pot atrage investitori mici în vederea deschiderii unor ateliere de reparații sau procesare.

o întreprindere socială participă la dezvoltarea comunității ca întreg în mod durabil: creează locuri de muncă pentru comunitate sau pentru persoane aflate în dificultate, se adresează problemelor din fiecare comunitate (educație, sărăcie, promovarea meșteșugurilor, susținerea turismului local)

Măsură propusă: Înființare întreprindere socială sau facilitarea înființării unor astfel de structuri.

1. resurse naturale aflate în general în stare bună de conservare; 2. suprafață agricolă semnificativă cu o pondere mare a terenului arabil și potențial de diversificare a culturilor; 3. condiții naturale, pedoclimatice pentru agricultura ecologică; 4. jumătate din suprafața agricolă este utilizată în exploatații comerciale mari, orientate către piață; 5. capacitatea de asociere la nivel local; 6. existența unor grupuri și asociații de producători recunoscute; 7. dezvoltarea turismului rural și a agroturismului din ultimii ani; 8. existența unui număr semnificativ de comune dezvoltate în imediata apropiere a orașelor mari (reședințe de județ) incluse în zone metropolitane; 9. menținerea centrelor de urbanizare (comunele cu peste 10000 locuitori); 10. tendință de creștere a sectorului de produse ecologice; 11. pondere ridicată de acoperire a zonelor importante din punct de vedere al protecției mediului (arii protejate naționale, situri Natura 2000); 12. existența pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO a 7 grupe de monumente sau locuri din România: Delta Dunării, așezările săsești cu bisericiv fortificate din Transilvania, Mănăstirea Horezu, Bisericile pictate din nordul Moldovei, Cetatea Sighișoara, bisericile de lemn din Maramureș și fortărețele dacice din Munții Orăștiei; 13. amenajarea de puncte de acces public la internet în bandă largă în zonele rurale; 14. creșterea numărului de muzee etnografice (sătești) realizate la inițiativa unor persoane fizice sau a unor instituții publice locale; 15. existența unor asociații profesionale constituite la nivel național, prin intermediul cărora se asigură asistență și promovare zonelor rurale turistice; 16. 37 de podgorii recunoscute național și internațional; 17. organizarea periodică unor piețe, târguri, oboare în unele localități rurale;	1 depopularea și accentuarea dezechilibrelor demografice (îmbătrânire, mortalitate infantilă); 2 slaba diversificare a activităților economice; 3 nivel scăzut al veniturilor monetare pe gospodărie; 4 număr mic al utilizatorilor de internet în mediul rural; 5 extinderea spațiului locuit în zone de risc natural sau antropic; 6 afectarea agriculturii prin ocuparea unor terenuri cu potențial agricol (expansiunea urbane); 7 diminuarea activităților tradiționale de C&D în agricultură; 8 accesibilitate redusă a unor localități rurale; 9 număr mic de spații de colectare a produselor agricole produse în gospodării; 10 forme de cooperare fără capacitate de finanțare autonomă, ce nu se pot dezvolta, pentru că nu pot oferi partea de cofinanțare în accesarea fondurilor și a proiectelor; 11 patrimoniul rural este subreprezentat (în special în ariile caracterizate de o densitate mare a așezărilor și de o vitalitate mare a populației); 12 degradarea căminelor culturale.
Oportunități	Amenințări
1. dezvoltarea unor localități rurale cu funcții de loc central în ariile profund rurale; 2. valorificarea experienței GAL din 2007-2013; 3. existența programelor naționale destinate	1. mobilitatea externă pentru muncă; 2. lipsa unei dezvoltări coordonate a localităților (cooperarea urban-rural); 3. dependența economică a locuitorilor față de administrația publică locală prin sistemul de

extinderii și modernizării rețelelor edilitare; 4. revizuirea PATN Rețeaua de localități; 5. posibilitatea utilizării unor fonduri europene disponibile în vederea sprijinirii dezvoltării sectorului cultural; 6. includerea comunelor în asociațiile de dezvoltare intercomunitară la nivel de județ pentru utilități publice (managementul deșeurilor / salubritate, servicii de alimentare cu apă); 7. valorificarea tradițiilor culinare; 8. amplificarea exploatării turistice a valorilor peisagistice și de viață rurală; 9. existența unor institute de cercetare în domeniul agriculturii cu diferite specializări: Dăbuleni, Ostrov, Vidra și stațiuni de cercetare-dezvoltare agricolă; 10. refacerea sistemelor de irigații; 11. conectarea unităților școlare la internet prin conexiuni broadband; 12. implementarea Programului Național de Dezvoltare Locală; 13. Asociația Comunelor din România.	ajutoare; 4. capacitatea redusă de colectare a veniturilor la bugetul local; 5. capacitate redusă de planificare strategică a administrației locale; 6. afectarea zonelor cu potențial natural prin activități agricole; 7. absența din obiectivele politicii de dezvoltare a obiectivului de susținere a nivelului cultural al populației; absența ideilor de susținere, în principal, a culturii populației care locuiește în mediul rural; 8. incapacitatea de cofinanțare în accesarea fondurilor europene.
--	---

Viziunea de dezvoltare a teritoriului național pentru perspectiva anului 2035 este:

Scenariul de dezvoltare România policentrică 2035 urmărește promovarea zonelor urbane funcționale medii/mari la nivel național, prin elemente legate de creșterea conectivității și accesibilității între marile orașe și consolidarea poziției zonelor puternic urbanizate, odată cu asigurarea unor servicii optime de bază care să deservească orașele mici și localitățile rurale, plecând de la următoarele ipoteze ce guvernează dezvoltarea unui teritoriu:

- Existența unor rețele de transport eficiente și diversificate care să interconecteze orașele mari și piețele economice reprezintă un element important în dezvoltarea viitoare a teritoriului național;
- Dezvoltarea zonelor rurale este dependentă de asigurarea unui grad crescut de accesibilitate și legături de transport diversificate către marile centre urbane;
- Orașele din zonele transfrontaliere au o capacitate crescută de cooperare și pot pune bazele unor sisteme urbane funcționale care să permită gestionarea eficientă a fluxurilor de oameni, mărfuri;
- Accesul oamenilor la oportunități reprezintă un element de atractivitate în configurarea spațiului urban și rural de calitate;
- Teritoriile policentrice prezintă un potențial mai mare de asigurare a unui echilibru în dezvoltare în detrimentul celor mai puțin policentrice. Acest lucru poate fi asigurat prin susținerea dezvoltării unor centre urbane majore la nivelul teritoriului național și conectarea acestora cu orașele mici și zonele rurale.

Având la bază acest model de dezvoltare, România policentrică 2035 afirmă că la nivel național zonele urbane funcționale reprezintă porți de dezvoltare a teritoriului care contribuie la dezvoltarea unei rețele policentrice bine conectată la marile metropole europene, având capacitatea de a genera performanță economică la nivelul întregului teritoriu național. Totodată, zonele rurale reprezintă spații atractive de locuit prin promovarea potențialului unic natural și a unor servicii sociale de bază accesibile.

Scenariul România policentrică 2035 înglobează principiile cooperării, concentrării și conectivității prin prisma a patru piloni de acțiune, astfel:

- Accesibilitate și mobilitate,
- Zone funcționale urbane,
- Resurse naturale și culturale,
- Cooperare teritorială.

După cum se poate observa măsurile avute în vedere și direcția de dezvoltare la nivel național este de accent ridicat asupra zonelor urbane cu potențial de creștere și interconectivitatea între aceste centre urbane. În acest context mediul rural și comuna SALVA cad pe un loc secund în ceea ce înseamnă investiții și suport din partea autorităților centrale.

Măsurile ce pot fi luate și care vor fi detaliate într-o secțiune ulterioară a Strategiei de Dezvoltare Locală pentru a combate trendurile existente și a conserva identitatea, cultura și economia locală sunt:

- Investiții în formarea profesională și specializarea populației din zonă;
- Investiții în infrastructura de transport local, iluminat public, racordare la rețele de apă și canalizare, managementul deșeurilor (urbanizarea localităților);
- Facilitarea și investiții în infrastructura pentru agricultură;
- Facilitarea deschiderii de mici afaceri în zonă.

Un avantaj competitiv relevant pentru comuna SALVA este drumurile naționale secundare care tranzitează localitatea și care asigură ușurința legăturilor cu marile tronsoane de transport. În acest fel se pot lua în considerare relocarea unor agenți economici în această zonă.

1.5.CONTEXT REGIONAL

Programele regionale tematice sau teritoriale au fost incluse în „Declarația privind politica de dezvoltare a regiunii”, semnată de cetățeni din toată regiunea Nord-Vest și din toate mediile sociale (inclusiv politicieni din toate partidele).

„Regiune funcțională” este un program prin care s-a dorit crearea unor legături funcționale în cadrul regiunii, care să asigure mobilitatea persoanelor și a mărfurilor, dezvoltarea de centre logistice și intermodale, dar și facilitarea accesului la zone și parcuri industriale, precum și la zonele turistice.

Organizația relevantă pentru dimensiunea regională este Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest care prin intermediul unor instrumente dezvoltate la nivelul regiunii dar și prin intermediul Consiliului Consultativ la nivel de regiune planifică și implementează proiecte de importanță strategică.

Domenii de Activitate Strategica:

- DAS 1 Planificarea regionala a investitiilor
- DAS 2 Cresterea atractivitatii pentru investitii regionale
- DAS 3 Managementul programelor regionale
- DAS 4 Activitati orizontale

Dezvoltarea regionala este un concept nou ce urmărește impulsionearea și diversificarea activităților economice, stimularea investițiilor în sectorul privat, contribuția la reducerea somajului și nu în cele din urmă să conducă la o îmbunătățire a nivelului de trai. Pentru a putea fi aplicată politica de dezvoltare regională s-au înființat opt regiuni de dezvoltare, care cuprind tot teritoriul României. Fiecare regiune de

dezvoltare cuprinde mai multe județe. Regiunile de dezvoltare nu sunt unități administrativ-teritoriale, nu au personalitate juridică, fiind rezultatul unui acord liber între consiliile județene și cele locale.

Politica de dezvoltare regională reprezintă un ansamblu de măsuri planificate și promovate de autoritățile administrației publice locale și centrale, în parteneriat cu diverși actori (privați, publici, voluntari), în scopul asigurării unei creșteri economice, dinamice și durabile, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local, în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață. Principalele domenii care pot fi vizate de politicile regionale sunt: dezvoltarea întreprinderilor, piața forței de muncă, atragerea investițiilor, transferul de tehnologie, dezvoltarea sectorului I.M.M.-urilor, îmbunătățirea infrastructurii, calitatea mediului înconjurător, dezvoltare rurală, sănătate, educație, învățământ, cultură.

Obiectivele de bază ale politicii de dezvoltare regională sunt următoarele:

- diminuarea dezechilibrelor regionale existente, cu accent pe stimularea dezvoltării echilibrate și pe revitalizarea zonelor defavorizate (cu dezvoltare întârziată); preîntâmpinarea producerii de noi dezechilibre;
- îndeplinirea criteriilor de integrare în structurile Uniunii Europene și de acces la instrumentele financiare de asistență pentru țările membre (fonduri structurale și de coeziune);
- corelarea cu politicile sectoriale guvernamentale de dezvoltare; stimularea cooperării interregionale, interne și internaționale, care contribuie la dezvoltarea economică și care este în conformitate cu prevederile legale și cu acordurile internaționale încheiate de România.

Principiile care stau la baza elaborării și aplicării politicilor de dezvoltare regională sunt:

- descentralizarea procesului de luare a deciziilor, de la nivelul central/guvernamental, spre cel al comunităților regionale;
- parteneriatul între toți actorii implicați în domeniul dezvoltării regionale;
- planificarea - proces de utilizare a resurselor (prin programe și proiecte) în vederea atingerii unor obiective stabilite;
- cofinanțarea - contribuția financiară a diverșilor actori implicați în realizarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

La nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest a fost adoptat Planul de Dezvoltare Regională pentru perioada 2014-2020.

Documentul a fost elaborat în perioada 2012-2015 în conformitate cu orientările metodologice emise de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, fiind supus analizei ex-ante în cursul anului 2013. În cursul procesului s-a pus accent pe consultările cu actorii cheie de la nivel regional în cadrul structurii parteneriale care a cuprins Comitetul Regional de Planificare, Comitetul Executiv și Comitetul Științific, Grupuri de lucru județene, precum și Grupuri de lucru tematice regionale.

Conform documentului aprobat, regiunea are patru priorități în materie de dezvoltare, corelate cu obiectivul general, împărțite în priorități de investiție și acțiuni orientative, astfel:

P1 – Creșterea competitivității economice a regiunii și stimularea cercetării și inovării

P2 – Creșterea accesibilității regiunii, a mobilității locuitorilor, mărfurilor și a informațiilor

P3 – Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune

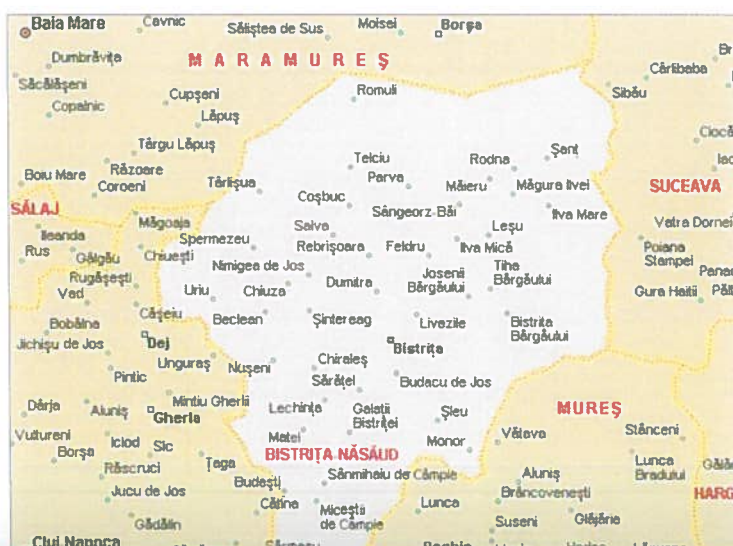
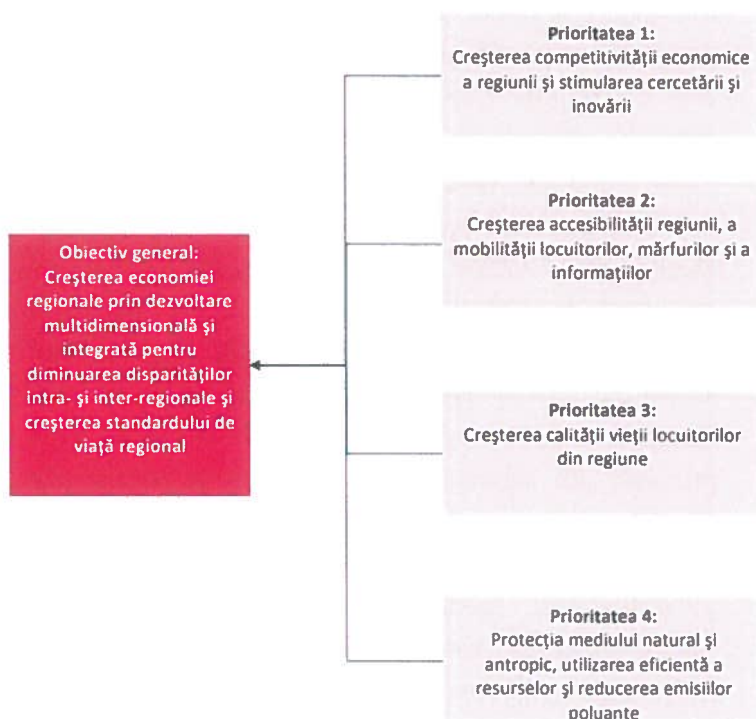
P4 – Protecția mediului natural și antropic, utilizarea eficientă a resurselor și reducerea emisiilor poluante

Viziunea pe termen lung (2034)

Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care face din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen lung (2034)

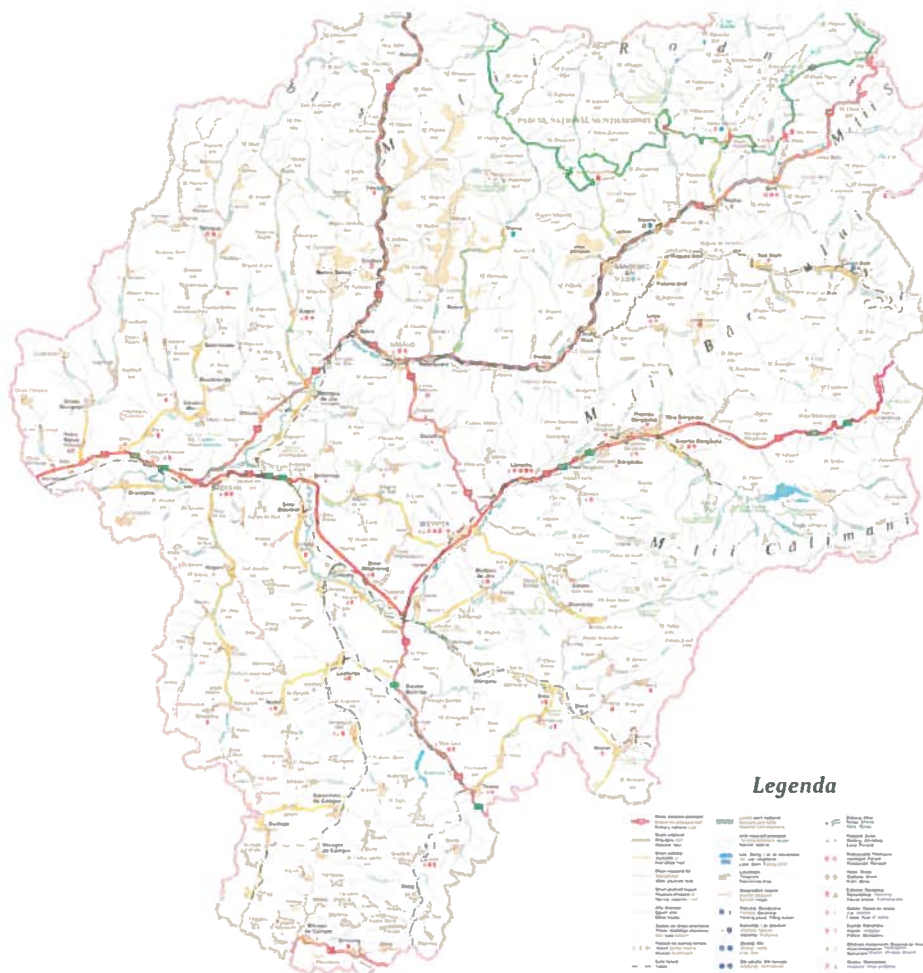
- Dezvoltarea de avantaje comparative prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii.
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale și asigurarea rolului de deservire ca „regiune logistică”.
- Creșterea investițiilor în capitalul uman și social al regiunii, în vederea asigurării suportului pentru o dezvoltare durabilă.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.

1.6. CONTEXT JUDEȚEAN – JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSĂUD

Județul Bistrița-Năsăud este situat în nordul României, în partea de nord-est a Transilvaniei, între paralelele 46.48' și 47.37' latitudine nordică și meridianele 23.27' și 25.36' longitudine estică și se învecinează cu județele Cluj la vest, Mureș la sud, Suceava în est și Maramureș la nord (Figura 1.1), constituind una din unitățile administrativ-teritoriale ale Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (Transilvania de Nord). Județul este

străbătut de o rețea de drumuri cu o lungime totală de 1581 km, din care drumurile naționale măsoară o lungime de 321 km, drumurile județene 754 km, iar drumurile comunale 506 km (1260 km, din care 250 km drumuri pietruite și 86 km drumuri de pământ - 2011). Principalele drumuri naționale care traversează județul Bistrița-Năsăud sunt: DN17 – 109,350 km (E 576), DN15A – 28,577 km, DN16 – 13,00 km, DN17D – 93,00 km. Suprafața județului este de 5355 km², reprezentând 2,24% din suprafața țării și 15,68% din suprafața Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest (km²) și înglobează zona de contact a Carpaților Orientali cu Podișul Transilvaniei, respectiv bazinul superior al Someșului Mare cu afluenții săi, precum și o mică porțiune din bazinul mijlociu al Mureșului. Județul avea în 2012 un număr de 316014 locuitori, în scădere cu 0,38% față de anul 2009, din care 118931 populație urbană (37,63%). Populația tânără sub 19 ani în anul 2012 reprezintă 22,71% din total populație (71781 locuitori), din care aproximativ o treime locuiește în orașele și municipiile din județ. În raport cu anul 2009, această categorie a populației se află în scădere cu 5,3%. Populația sub 30 ani la 1 ianuarie 2012 era de 38,4% din total populație, în scădere față de anul 2009 cu 1,9%. În schimb se constată o ușoară creștere a populației peste 65 ani (cu 0,3% în ultimii 4 ani). Oricum, raportul populație tânără/populație în vârstă este supraunitar (2,8). Populația activă este de 209500 locuitori, reprezentând 66,3% din populația județului. Reședința județului este municipiul Bistrița, a cărei primă atestare documentară este în anul 1264, fiind un vechi burg german și un valoros centru istoric. Municipiul Bistrița este situat în subunitatea morfologică Dealurile Bistriței. Suprafața pe care se află este o regiune cunoscută ca Depresiunea Bistriței. Această depresiune este deschisă la sud-vest și nord-est, iar înspre nord și sud este marginită de dealurile: Cetate (Burgberg) 686 m, Bistriței (549 m), Ciuha (620 m), Corhana, Cocoș, Jelnei, Codrișor (Schieferberg), Cighir. Depresiunea Bistriței este de origine eroziv-acumulativă. Este străbătută de râul Bistrița care izvorăște de pe versantul nordic al Munților Călimani, de sub vârful Bistricioru, de la o altitudine de 1562 m, parcurgând un traseu de 64 km până la intrarea în oraș. Aici primește doi afluenți, pârâul Ghinzii și pârâul Jelnei. De pe Dealul Cetății își adună apele pârâul Căstăilor care se varsă în râul Bistrița între Bistrița și Viișoara. Râul Bistrița traversează localitatea Viișoara, trece pe la marginea localității Sărata și se varsă în râul Șieu. Alte centre urbane importante ale județului sunt: Năsăud, Beclean, Sângeorz Băi. Pe suprafața județului se găsesc 58 de comune (încorporând 235 sate) dintre care cele mai importante sunt: Feldru, Maieru, Prundu Bârgăului, Tiha Bârgăului, Lechința, Nimigea, Teaca, Rebrișoara, Josenii Bârgăului. Județul Bistrița-Năsăud constituie una din unitățile administrativ-teritoriale ale Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest.

Conform Strategiei de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud, U.A.T. SALVA își va configura cadrul dezvoltării durabile printr-o economie inteligentă, diversificată și specializată, prin poziția diferențiată pe baza valorizării inteligente a tradițiilor și valorilor autentice, printr-o conectivitate consolidată cu teritoriul. Declarația de viziune la orizontul de timp 2025 poate fi formulată astfel: județul Bistrița-Năsăud este competitiv prin comunitățile sale inteligente, unicitatea

culturală și natura de basm.

Fig.5. Harta județului Bistrita-Nasaud

Viziunea are ca scop principal focalizarea resurselor existente și potențiale pentru definirea și accentuarea diferențierii județului în competiția acestuia cu alte județe din regiune și din țară, diminuarea sau eliminarea problemelor actuale, precum și valorificarea economică a elementelor unicate ale județului pentru asigurarea unui avantaj competitiv sustenabil în raport cu alte zone. Competiția cu alte zone trebuie să se facă pe strategie, pe competențe distinctive, pe atitudine, pe creativitate, pe diversificare, inclusiv pe cooperare în domenii de nișă care aduc valoare adăugată pentru toți partenerii.

Din analiza situației prezente a județului Bistrița-Năsăud din punct de vedere social și economic, precum și în baza consultării actorilor sociali reprezentativi, a rezultat următoarea formulare extinsă a viziunii județului: prin abordarea integrată și personalizată pe zone de dezvoltare (specializare inteligentă), prin transformarea în avantaj competitiv a potențialului industrial dar și agricol, prin reindustrializare specializată diversificată, prin valorificarea mai inteligentă a resurselor naturale, culturale și istorice din județ care au caracter de unicat pe plan național și internațional, prin motivarea și dezvoltarea coerentă a resursei umane existente și atragerea de resursă umană înalt calificată, pe calificare și recalificare eficace, prin punerea unui accent permanent la nivelul administrației publice, agenților economici din industrie, agricultură și turism pe creativitate și inovare, pe comunicare și colaborare, prin clusterizarea și diversificarea inteligentă a sectorului industrial și agricol specific județului, inclusiv pe furnizarea de produse proprietare sofisticate – cu valoare adăugată ridicată și cu caracteristici unicate – prin aplicarea fermă a unui întreg cadru de măsuri și mecanisme de incluziune socială, de protejare a mediului înconjurător, inclusiv prin orientarea adecvată a activităților sociale și economice din județ, prin încurajarea competiției pe elemente de diferențiere și colaborării pe proiecte de interes larg între

administrațiile publice locale, până în anul 2025 județul Bistrița-Năsăud trebuie să se reflecte în următoarele direcții și repere de progres:

- I. Dezvoltare economică inteligentă prin specializare diversificată;
- II. Dezvoltare durabilă;
- III. Diferențe prin valorizare inteligentă a tradițiilor și valorilor autentice;
- IV. Conectivitate sporită

În acest context, respectarea strategiei județului Bistrița-Năsăud conform dictonului „să gândim global și să acționăm local”, dezvoltarea durabilă nu este una dintre opțiunile posibile, ci singura perspectivă rațională de dezvoltare locală prin confluența factorilor economici, sociali și de mediu.

Obiectivele generale privind dezvoltarea durabilă a comunei Salva din județul Bistrița-Năsăud, regiunea de Nord-Vest a României, pentru orizontul 2020, vizează:

1. Asigurarea unei integrări funcționale în teritoriul județean, național și în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
2. Dezvoltarea localității, echipată cu infrastructură tehnico-edilitară și eficient interconectată în vederea asigurării unor spații rurale de calitate, atractive și incluzive;
3. Dezvoltarea localităților comunei pentru a devenii competitive și funcționale prin sprijinirea specializării zonale/teritoriale;
4. Protejarea patrimoniului natural și construit prin valorificarea elementelor de identitate locală;
5. Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare locală.

Viziunea strategiei de dezvoltare durabilă a comunei Salva își propune, prin implementarea ei, crearea unui teritoriu funcțional, administrat eficient, care să asigure condiții atractive de viață și locuire pentru cetățenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei.

În cadrul strategiei de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud au fost calculați în baza unor indicatori o serie de nivele potențiale de dezvoltare pentru mai toate unitățile administrativ-teritoriale după cum se poate vedea din figura alăturată.

Legenda:

- Verde închis- potențial ridicat
- Verde deschis – mediu spre ridicat
- Galben – mediu
- Portocaliu – redus
- Rosu – foarte redus

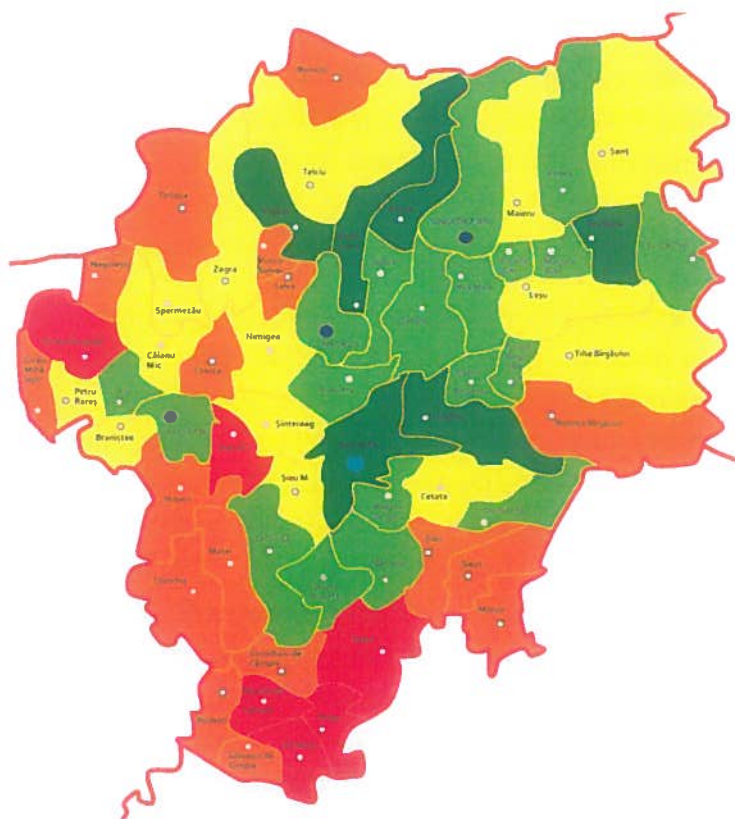

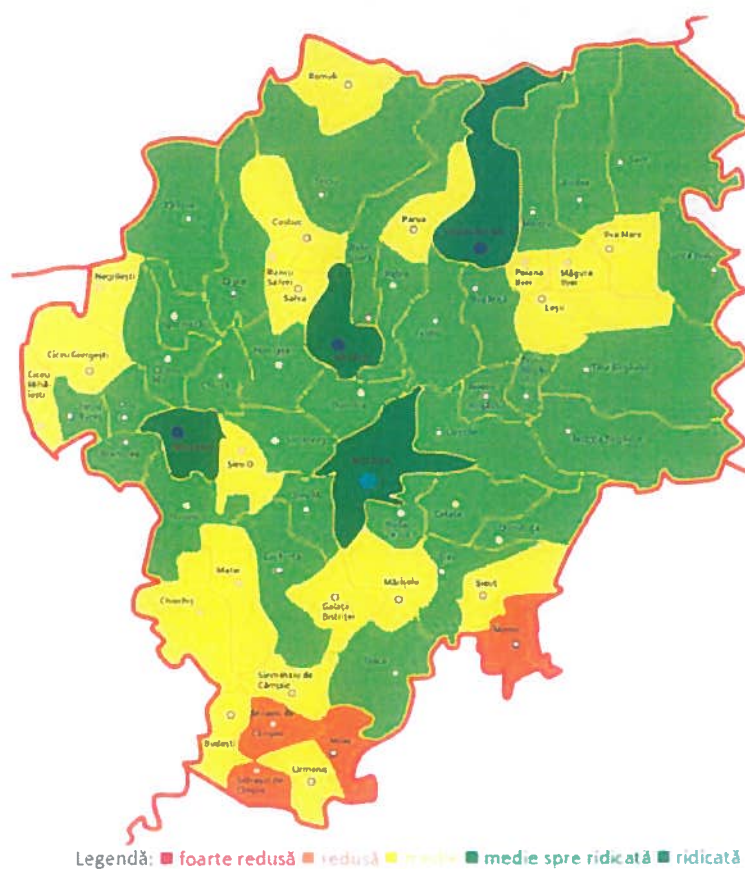
Fig.6. Harta de potențial de dezvoltare

Un alt factor de analiză provenit din strategia județeană este indicatorul privind potențialul în raport cu

Fig.7. Harta de potențial în raport cu șansele de întinerire a populației pe termen mediu și lung

șansele de întinerire a populației pe termen mediu și lung unde putem observa faptul că comuna Salva se află alături de majoritatea altor UAT-uri din județ într-o zonă de risc. Harta prezintă tendința populației județului de a migra pe termen mediu și lung în zonele urbane, excepție făcând zonele limitrofe orașelor Bistrița și Năsăud, care pe termen mediu și lung pot deveni parte a arealului metropolitan al celor două orașe. De asemenea, în raport cu acest criteriu se observă o aparentă anomalie la granița județului Bistrița-Năsăud cu județul Cluj, în cazul comunelor Ciceu-Giurgești și Ciceu-Mihăești. Acest lucru poate fi explicat prin oportunitatea populației din aceste localități de a-și găsi locuri de muncă în municipiul Dej, dar și de dificultățile financiare ale familiilor tinere de a se muta în zone urbane, în special a persoanelor de etnie romă. În conformitate cu informația din harta de mai jos, distribuția populației pe teritoriul județului este favorabilă lansării unor activități cu caracter economic productiv în

majoritatea zonelor. Excepție face zona din partea de sud a județului, unde de preferat trebuie gândite cu preponderență activități cu caracter agricol și de industrializare a agriculturii în ferme agrozootehnice și asociații agricole. Zonele din vest, nord și est cu potențial mediu pot ca și alternativă să polarizeze relativ ușor resursa umană pentru activități productive în jurul polilor urbani de dezvoltare. În ceea ce privește pregătirea școlară a populației, aceasta are o influență directă asupra capacității unei zone de a susține activitatea economică cu valoare adăugată. Cu cât gradul de instruire al populației din zonă este mai mare și cu cât acest lucru se regăsește la un procent mai mare al populației dintr-o zonă, cu atât zona respectivă este mai pregătită pentru activități economice sofisticate și pentru consumul de produse și servicii sofisticate.

Fig.8. Harta de potențial din perspectiva masei critice a populației pentru activități de producție

Harta de mai jos pune în evidență măsura în care localitățile au resursă umană calificată în managementul proiectelor, în elaborarea propunerilor de proiecte, în legislație europeană etc. Se constată că la acest capitol județul are o problemă foarte mare. Practic, cu câteva excepții (Bistrița, Sângeorz Băi) și la limită cu alte câteva localități (Beclean, Năsăud, Feldru, Ilva Mică, Romuli), județul nu dispune de resursă umană și capacitate instituțională (centre, oficii sau birouri specializate) pentru a atrage fondurile europene. În acest sens se impune de urgență punerea în operă a unor cursuri intensive și diversificate de instruire în domeniul

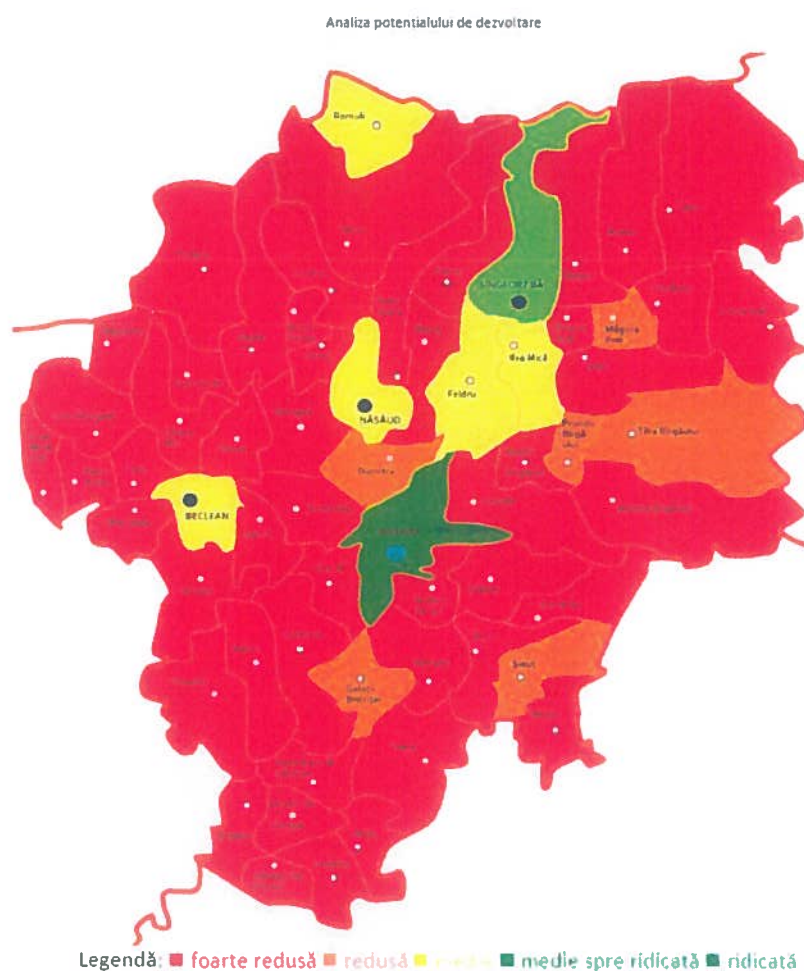

Fig.9. Harta de potențial în raport cu capacitatea de a pregăti pe cont propriu cereri de finanțare pentru proiecte de dezvoltare

managementului proiectelor din fonduri europene, legislației europene specifice și programelor europene și naționale de finanțare, care să acopere toate localitățile județului (cu minimum 4-5 persoane instruite la nivelul fiecărei comune și minimum 15 persoane instruite la nivelul fiecăruia dintre cele trei orașe ale județului – Năsăud, Beclean, Sângeorz Băi).

Harta de mai jos pune în evidență măsura în care localitățile din județ ating masa critică de populație activă astfel încât acestea să fie atractive din punct de vedere a investițiilor în diverse unități productive care solicită forță de muncă, fără a lua însă în calcul calificarea acestora ca și criteriu esențial (în sensul că resursa umană poate fi calificată la locul de muncă). Și în acest caz, partea de sud a județului și o zonă din vest au probleme din perspectiva acestui criteriu.

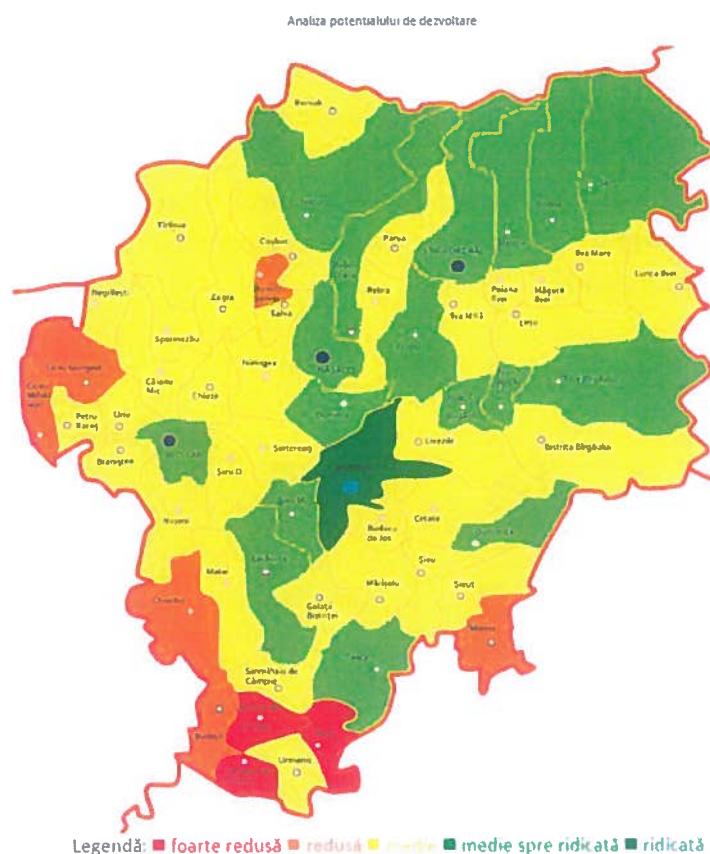

Fig.10. Harta de potențial în raport cu masa critică a populației active

Din perspectiva profilului multidimensional al populației județului Bistrița-Năsăud se prefigurează cel puțin patru tipuri de intervenție personalizată (adică, cu particularități specifice de intervenție pe partea de resursă umană). Prima zonă (zona tip A) este cea din centru-nord a județului (cu nuanțe verzi) apoi cinci zone (zone tip B) (două centrale înspre est și sud, două periferice în nord-est și nord-nord-vest și una periferică în vest) (cu nuanțe galbene), urmate de o zonă în est (zonă tip C) (cu nuanțe maro) și de alte două zone relativ similare (zone tip D) (sud-sud-est-sud-vest; nord-vest) (cu nuanțe bej și roșu). De exemplu, pentru zona de tip A dezvoltarea resursei umane trebuie să fie înspre calificări superioare, cu posibilitatea de valorificare în industrii creative, în industrii bazate pe tehnologii medii și înalte, pe servicii cu un grad mai ridicat de sofisticare.

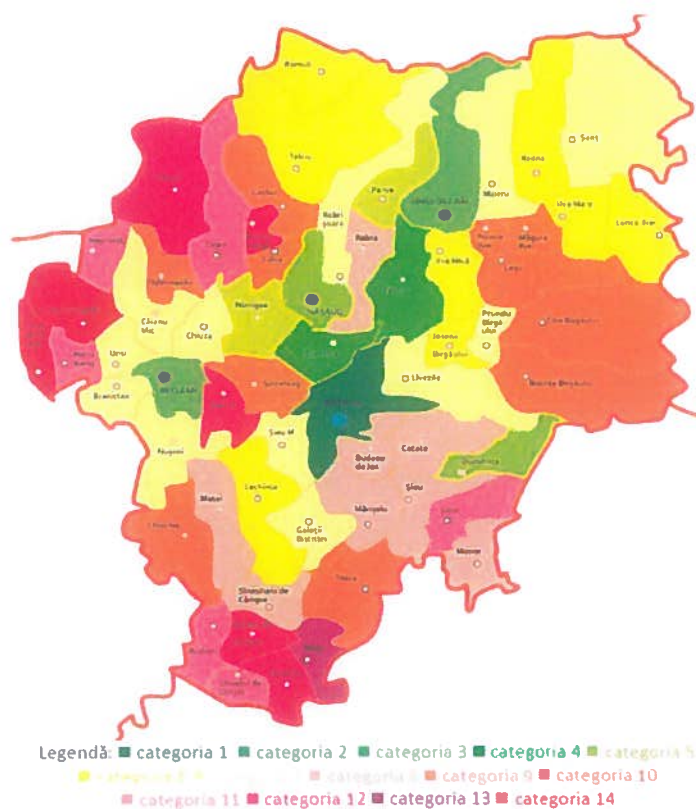

Fig.11. Poziționarea localităților în raport cu indicele agregat al populației

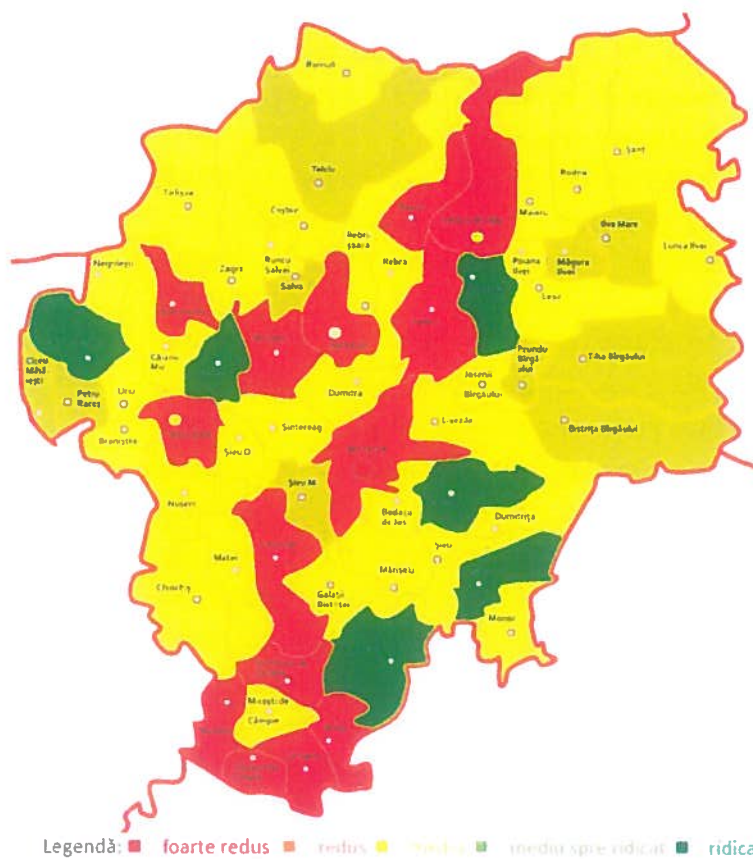
Poziționarea localităților în raport cu indicele agregat al populației

Pentru zonele de tip B dezvoltarea resursei umane trebuie să fie înspre calificări medii (ex. postliceale, de calificare în meserii), dar cu un grad ridicat de specializare (instruire de tip vocațional pe profesii de nișă: mobilier de lux, agricultură bio, industrie alimentară, turism cultural, istoric, de aventură, zootehnie, piscicultură, eco-turism, mecanizare etc.), cu posibilitatea de valorificare în sectoare productive în industrie, agricultură, zootehnie, turism. Educația antreprenorială și mai ales dezvoltarea calităților antreprenoriale în rândul populației, la o scară cât mai extinsă trebuie să fie o prioritate la nivelul întregului județ

Pentru zona de tip C, dezvoltarea resursei umane trebuie să fie înspre calificări medii în industria mobilei, eco-turism, turism tematic, zootehnie, mecanizare, industrie alimentară din fructe de pădure etc.). Pentru zonele de tip D dezvoltarea resursei umane trebuie să fie înspre calificări medii în agricultură, legumicultură, plante tehnice, piscicultură și zootehnie, precum și în industria alimentară pentru fabricarea de produse bio. În plus, toate zonele trebuie să beneficieze de servicii suport în agricultură, zootehnie, sănătate, management, sport și recreere, transport, logistică, comunicare, cultură etc.

Referitor la disponibilitatea resurselor primare pentru construcții și industrie, precum ar fi lemnul, răchita și piatra, în harta alăturată se poate vedea că, la nivelul județului, acestea sunt disponibile, fiind răspândite relativ uniform în majoritatea zonelor rurale ale județului. Trebuie totuși să observăm faptul că sudul județului este sărac în aceste resurse, motiv pentru care în aceste zone agricultura este soluția cea mai probabilă pentru dezvoltarea economică. În lipsa terenurilor disponibile pentru vânzare în agricultură din zona de sud a județului trebuie avute în vedere proiecte care să califice resursa umană în agricultură pentru a ajuta la creșterea calității culturilor, diversificarea producției agricole, creșterea producției. De asemenea, trebuie avute în vedere proiecte de asigurare a nodurilor logistice în zonă pentru depozitare și apoi pentru distribuție. O șansă mare o are producția de cereale și legume bio.

Harta de potențial din perspectiva disponibilității materialelor primare (lemn, răchită, piatră) în construcții și

În acest sens, zona trebuie ajutată pentru dezvoltarea serelor și mecanizarea agriculturii.

meșteșuguri

Zonele cu potențial în ceea ce privește cultivarea legumelor, a fructelor și culegerea fructelor de pădure sunt evidențiate în harta alăturată. Aproape 90% din producția de fructe de pădure din România (ex. afine, zmeură, mure, cătină etc.) merge la export. Veniturile din această activitate nu depășesc la nivel național 5 milioane de euro din cauză că se exportă materia primă (de regulă congelată) și nu produsul finit (dulceață, lichior etc.). Pentru valorificarea superioară a fructelor de pădure în cadrul județului Bistrița-Năsăud este nevoie de dezvoltarea unor micro-capacități de prelucrare. De regulă, gemul din fructe de pădure este cu 30-50% mai scump decât cel din fructe de casă pe piața autohtonă, iar pe piața externă ar putea fi vândut la un preț dublu decât pe piața românească. Lipsa unei strategii de valorificare superioară a fructelor de pădure face ca, de cele mai multe ori, să vindem materia primă producătorilor din afara țării

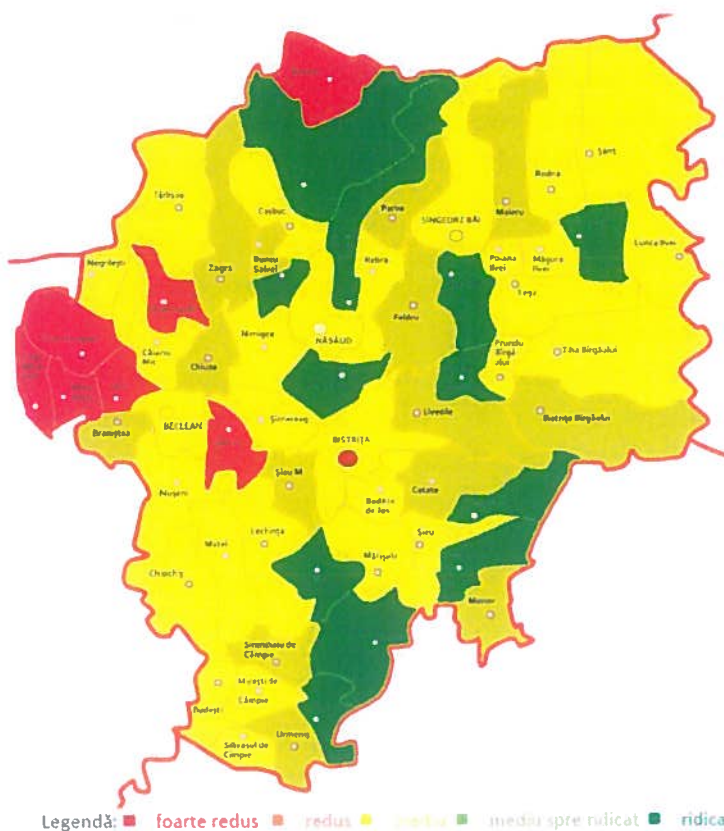
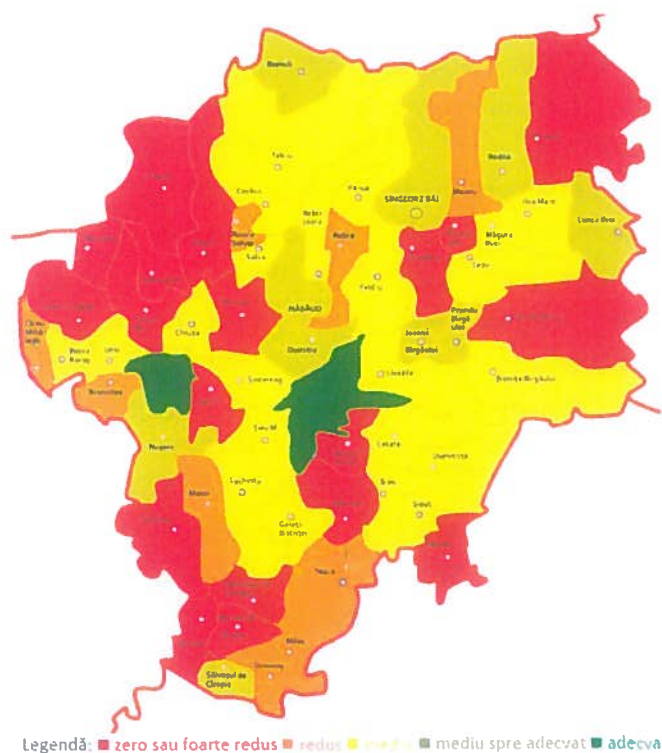

Fig.13. care apoi aduc produsele finite pe piața românească.

Harta de potențial din perspectiva produselor alimentare primare (fructe, fructe de pădure, legume)

Absența unor inițiative locale face ca marfa să fie atribuită de direcțiile silvice unor intermediari pentru piețele externe. Băuturile alcoolice sau răcoritoare din fructe de pădure reprezintă o nișă pe piață. Fiind făcute din produse naturale, aceste băuturi sunt mai scumpe, de aceea trebuie rezolvată înainte rețeaua de clienți. De regulă, o astfel de băutură poate ajunge la 10 lei în rafturile magazinelor. De la producător un litru iese pe poartă cu aproximativ 5 lei. În plus, trebuie gândite programe de promovare a acestei categorii de băuturi, pentru educarea pieței. O căutare din ce în ce mai mare o au însă legumele bio autohtone. Piețele de gros sunt principalii clienți, care caută calitate superioară la prețuri competitive. Pentru dezvoltarea producției de legume bio în județ trebuie gândite soluții integrate pe lanțul valorii, de la furnizarea de semințe până la depozitare și apoi desfacere.

În plus, se impun proiecte de instruire a persoanelor implicate pentru a face o agricultură modernă.

Alimentarea cu apă și canalizarea sunt obligatorii atât pentru asigurarea unui nivel acceptabil al calității vieții cât și pentru dezvoltarea activităților industriale în localitățile respective. Aproximativ o treime din localități nu beneficiază deloc de o asemenea infrastructură, în timp ce localitățile cu un nivel mediu spre adecvat sunt sub 20%.

După cum se poate observa din harta alăturată comuna Salva se află pe o poziție de mijloc. Acest fapt duce la formularea recomandării de a se iniția proiecte în vederea asigurării alimentării populației cu apă și racordarea la sistemul de canalizare.

Alimentarea cu apă și canalizarea sunt obligatorii atât pentru asigurarea unui nivel acceptabil al calității vieții cât și pentru dezvoltarea activităților industriale în localitățile respective.

Din punctul de vedere al calității infrastructurii rutiere locale (nivelul de asfaltare a străzilor), situația este prezentată în harta alăturată. După cum se poate observa, doar aproximativ 40% dintre localități beneficiază de o infrastructură rutieră locală adecvată. Lipsa acestora poate duce la un grad redus de atractivitate a localităților din perspectiva potențialilor investitori în activități productive.

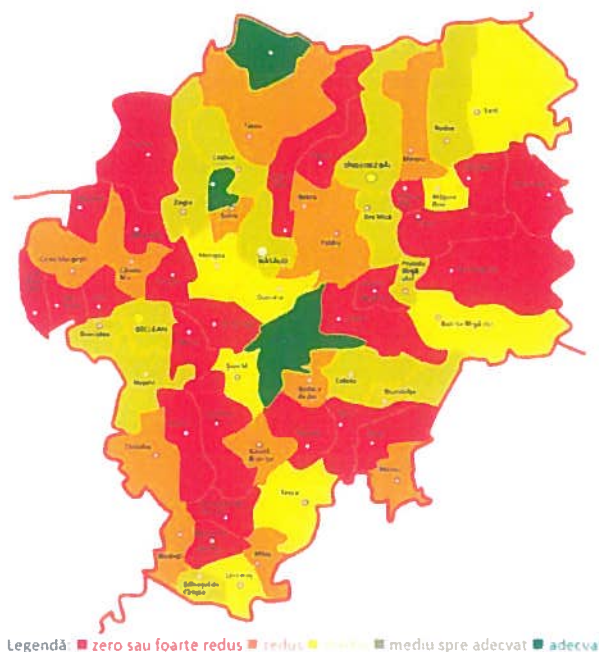
În acest sens se recomandă ca în comuna Salva să se investească în infrastructura rutieră locală astfel încât să se creeze un avantaj competitiv față de alte unități administrativ teritoriale.

Din punct de vedere al nivelului serviciilor de sănătate, situația este prezentată în harta alăturată. Au fost luate în calcul numărul de dispensare și cabinete medicale la numărul de locuitori, precum și farmaciile raportate în cadrul localităților.

După cum se poate observa, nivelul de acces al populației la serviciile de sănătate de bază este satisfăcător pentru majoritatea localităților. De remarcat totuși că nu există date privind calitatea acestor servicii.

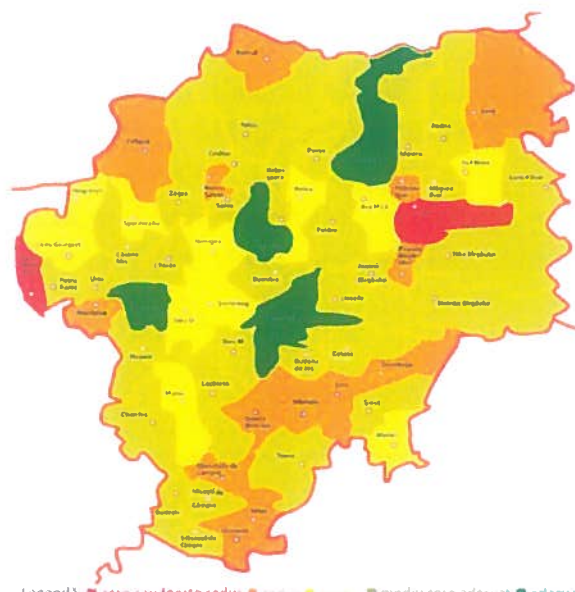
În schimb, problema majoră este accesul mai puțin facil la servicii medicale complexe, precum ar fi serviciile de analize medicale, investigații, precum și intervenții complexe în cadrul spitalelor.

de

Legendă: ■ zero sau foarte redus ■ redus ■ mediu ■ mediu spre adecvat ■ adecvat

Fig.15. Harta – nivelul de dezvoltare a infrastructurii rutiere

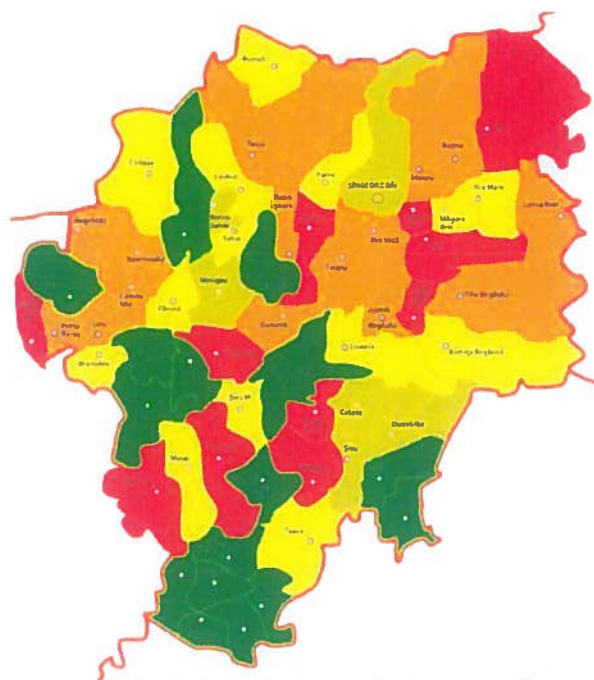
Legendă: ■ zero sau foarte redus ■ redus ■ mediu ■ mediu spre adecvat ■ adecvat

Fig.16. Harta – nivelul de dezvoltare a serviciilor de

sănătate

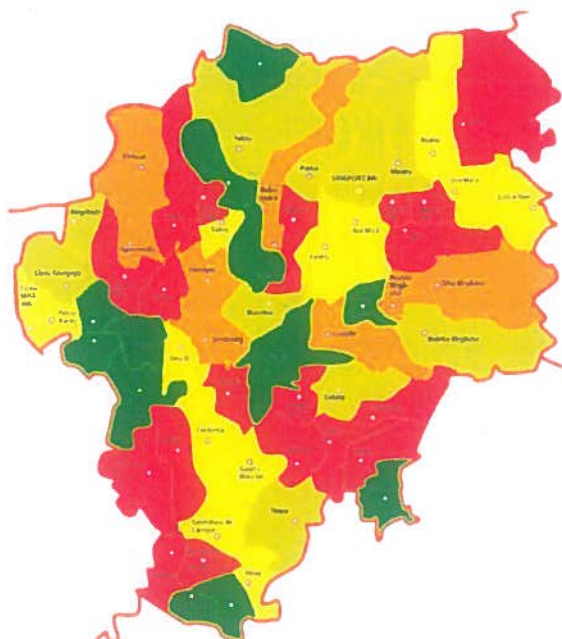
Din punct de vedere al infrastructurii pentru sport și cultură, situația este prezentată în hărțile de mai jos. Pentru infrastructura sportivă s-au luat în calcul numărul de săli de sport și capacitatea acestora raportată la numărul de locuitori și numărul de baze de agrement. Pentru infrastructura pentru cultură au fost luate în calcul numărul de biblioteci și sălile de spectacole (raportate la numărul de locuitori). Deși constatăm că există o infrastructură acceptabilă pentru sport și cultură în zona rurală a județului, datele arată că este subutilizată. În multe situații spațiile pentru cultură au o destinație mai puțin adecvată (nunți, botezuri), lipsind planurile anuale de valorificare a acestor facilități cu diverse evenimente culturale (spectacole de teatru unde să fie invitate trupe cu dorință de afirmare, spectacole de muzică și dans etc.). Totuși zona rurală încă este deficitară în ceea ce privește posibilitățile de valorificare a potențialului cultural, în special zonele cu potențial turistic ridicat. În absența nivelului de dezvoltare a unor spații infrastructurii pentru cultură să valorifici tradițiile populare (dans, muzică), ca parte integrantă a serviciilor turistice.

În ceea ce privește industria, au fost analizate valorile privind unitățile industriale din fiecare localitate (număr de unități și număr de angajați). Zona rurală ar putea fi valorificată în viitor în activități cu caracter agricol, dar și în ceea ce privește fabricarea de produse agro-alimentare în cadrul unor micro-unități de producție. Astfel de situații se întâlnesc frecvent în zonele rurale din țările vestice, dar și în unele comune din România, unde sunt puse în evidență micro unități de producere a produselor din lapte, carne, fructe și legume.

Legendă: ■ zero sau foarte redus ■ redus ■ mediu spre adecvat ■ adecvat

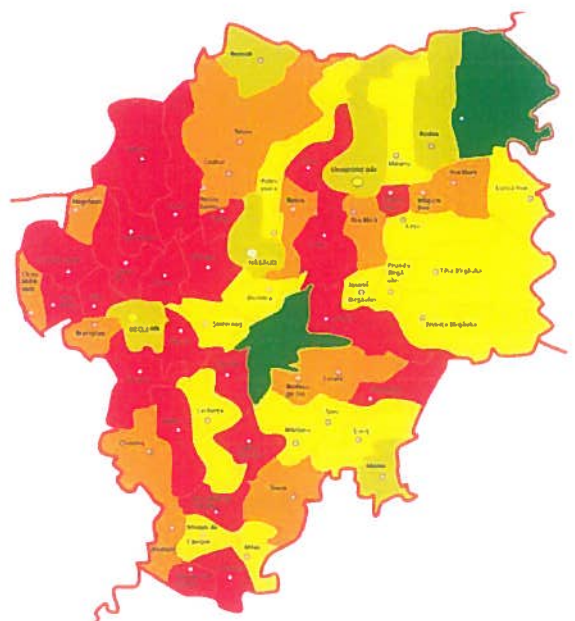
Fig.17. Harta – nivelul de dezvoltare a infrastructurii pentru spectacole este aproape imposibil

Legendă: ■ zero sau foarte redus ■ redus ■ mediu spre adecvat ■ adecvat

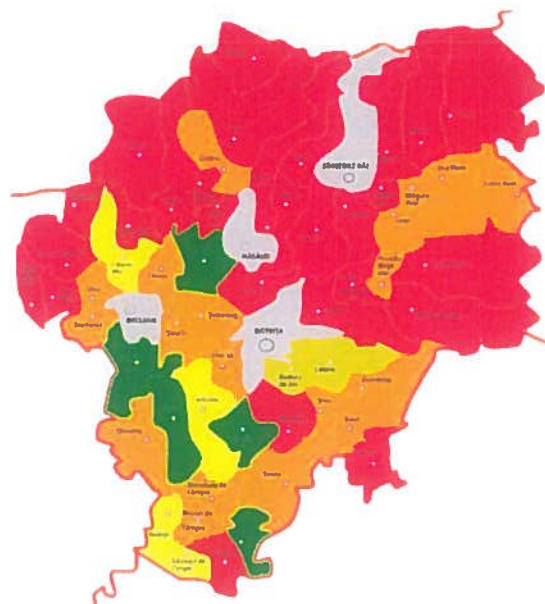
Fig.18. Harta – nivelul de dezvoltare a infrastructurii sport

Din punctul de vedere al numărului de microferme și alte unități cu profil agricol (puncte de prelucrare a laptelui, a pieilor, a lânii, abatoare), situația este prezentată harta de mai jos. Se poate observa că, mai ales zonele din nordul și estul județului sunt deficitare din acest punct de vedere, cu toate că resursele primare (efective de animale, pășuni) sunt numeroase.

Legendă: ■ zero sau foarte redus ■ redus ■ mediu ■ mediu spre adecvat ■ adecvat

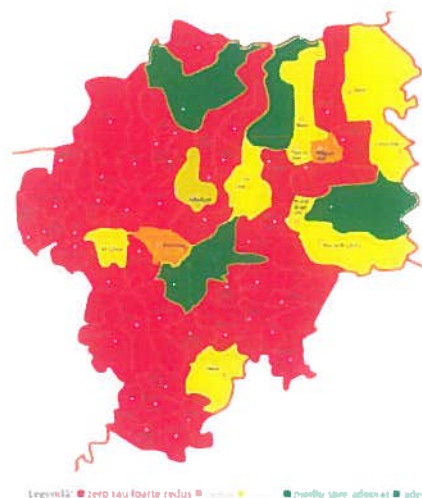
Fig.19. Harta - nivelul de dezvoltare al industriei (toate tipurile de unități)

Legendă: ■ zero sau foarte redus ■ redus ■ mediu ■ mediu spre adecvat ■ adecvat

Fig.20. Harta - nivelul de dezvoltare a unităților cu profil agricol

Din punct de vedere al infrastructurii pentru turism, situația este prezentată în harta alăturată. Au fost luate în calcul unitățile turistice precum și capacitatea acestora (numărul de locuri de cazare oferite). După cum a fost semnalat și în alte capitole, având în vedere patrimoniul istoric și cultural extrem de bogat, cele două parcuri naționale, tradițiile, precum și specificul cultural german, și analizând harta de mai sus, se poate ușor concluziona că nivelul de dezvoltare a infrastructurii pentru turism este extrem de scăzut (și mult sub media pe țară).

Legendă: ■ zero sau foarte redus ■ redus ■ mediu ■ mediu spre adecvat ■ adecvat

Fig.21. Harta - nivelul de dezvoltare al infrastructurii pentru turism

Concluzii și informații relevante:

Comuna Salva se află din punct de vedere al dezvoltării la mijlocul clasificării la nivelul județului Bistrița-Năsăud astfel că potențialul de creștere a populației este scăzut, capacitatea de a deschide activități economice proprii este scăzută,

Recomandare: investiții în capitalul uman existent și dezvoltarea de proiecte care să permită deschiderea de noi afaceri pentru persoanele din comună. Se revine la o propunere anterioară cu privire la înființarea unei întreprinderi economice sociale. (SES)

Infrastructura rutieră, de alimentare cu apă și gaze naturale este deficitară dar imperios necesară pentru creșterea tuturor celorlalți indicatori.

Recomandare: investiții în infrastructura rutieră, de alimentare cu apă și gaze naturale

Infrastructura serviciilor de sănătate este într-o stare medie spre adecvată, acest lucru neînsemnând că nu sunt necesare investiții suplimentare.

Recomandare: investiții continue în infrastructura de servicii de sănătate pentru a se asigura condiții optime de viață cetățenilor. Investițiile în infrastructura de sănătate reprinted un argument puternic pentru persoanele care ar dori să se relocheze în comuna Salva.

Din punct de vedere al infrastructurii de sport și cultură nivelul actual este mediu, ceea ce înseamnă că este nevoie la nivelul comunei de investiții în baze de agrement și reabilitarea infrastructurii culturale (cămine culturale, săli și biblioteci).

Recomandare: de investiții în baze de agrement și reabilitarea infrastructurii culturale (cămine culturale, săli și biblioteci).

Nivelul de dezvoltare al industriei este unul redus.

Recomandare: investiții în facilitarea deschiderii de start-up-uri de către populație. Atragerea de investitori în zona.

Comuna Salva se află la o distanță de 4 km de orașul Năsăud, un oraș care a cunoscut o dezvoltare puternică în ultimii ani. Comuna poate beneficia și intra într-un parteneriat funcțional cu orașul Năsăud pentru a asigura formarea profesională a resursei umane dar și să o considere piață de desfacere.

1.7. GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ „ȚARA NĂSĂUDULUI”

Comuna Salva este o parte componentă a Grupului de Acțiune Locală „Țara Năsăudului” – finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 - Măsura 19- Dezvoltare locală prin LEADER: Submăsurile 19.4 și 19.2.

Submăsura 19.4 - Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare

Este măsura prin care Asociația Grupul de Acțiune Locală Țara Năsăudului funcționează în baza autorizației de funcționare nr.004-23.06.2016 eliberată de MADR și a contractului de finanțare nr. C19401004011660675515/13.12.2016. Autorizația de funcționare este valabilă până în anul 2023 iar în baza ei GAL poate selecta proiecte în vederea finanțării și evalua cererile de plată ale beneficiarilor în

vederea decontării. Echipa GAL realizează acțiuni de animare a teritoriului prin organizarea de întâlniri cu solicitanți și beneficiari de proiecte și publicarea de materiale informative în mas-media locală.

Submăsura 19.2 - Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală

Este măsura implementată de AFIR. Odată cu aprobarea ei de către AFIR GAL-urile pot depune proiecte la centrele locale OJFIR sau regionale CRFIR în vederea contractării.

GAL Țara Năsăudului promovează un program axat pe abordarea de jos în sus care a prins contur și funcționează. 12 comunități locale de pe Valea Someșului Mare sunt beneficiari direcți ai Axei LEADER, în domenii precum educație, agricultură, turism și cooperare, respectiv Romuli, Telciu, Coșbuc, Salva, Nimigea, Dumitra, Rebrisoara, Rebra, Parva, Feldru, Sintereag și Sieu-Magherus. Orașul Năsăud a participat la program, asigurând coeziunea teritorială prin susținerea identității locale socio-culturale și economice.

1.7.1.CONTEXT PENTRU DEZVOLTARE SDL-GAL

Asociația Grupul de Acțiune Locală Țara Năsăudului este formată din membrii fondatori și membrii asociați, în total un număr de 83 de parteneri.

Componența parteneriatului din punct de vedere al reprezentării sectoarelor de interes, se prezintă astfel:

- autorități publice locale:14 membri, din care 12 localități rurale, 1 oraș și 1 asociație de dezvoltare intercomunitară; reprezintă 17% din total;
- reprezentanți autorizați din sectorul privat: 53 membri, care reprezintă 64% din total;
- reprezentanți ai societății civile: 16 membri, care reprezintă 19% din total.

Prezentarea teritoriului

Teritoriul acoperit de parteneriat gravitează în jurul polului urban Năsăudului și este format din 12 comune (Feldru, Rebrisoara, Rebra, Parva, Salva, Cosbuc, Telciu, Romuli, Nimigea, Sintereag, Sieu-Magherus, Dumitra) și 1 oraș (Năsăud). Teritoriul acoperă partea de nord-est a județului Bistrița-Năsăud. Suprafața totală este de 1.249,41 km² și însumează 55.480 de locuitori (date oficiale INS 2011).

Există coerență teritorială deoarece nu avem întrerupere de teritoriu, iar orașul Năsăud este polul urban de dezvoltare, poziționat central față de localitățile rurale componente ale GAL. Teritoriul se învecinează și cu celelalte 3 centre urbane ale județului, respectiv la est cu orașul stațiune Sângeorz - Băi, la sud cu municipiul reședință de județ Bistrița, iar la sud-vest cu orașul Beclean. La nord, avem graniță comună cu județul Maramureș.

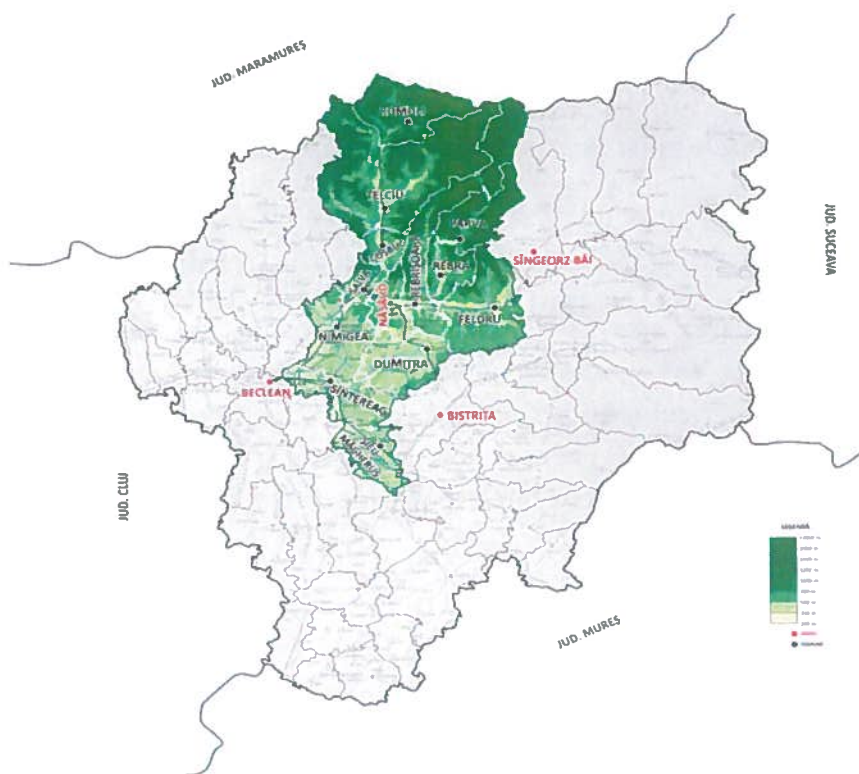

Fig.22. Harta administrativă și geografică a GAL Țara Năsăudului

Caracteristici geografice

Teritoriul are forme de relief variate, cu resurse care pot fi folosite pentru creșterea nivelului de trai al locuitorilor. Zonele montane sunt reprezentate prin Munții Țibleșului cu altitudini de până la 1800 m și parte din Munții Rodnei, Rezervație a Biosferei; zonele deluroase sunt majoritar reprezentate de Dealurile Năsăudului și Dealurile Bistriței; zona de luncă și câmpie se întinde de-a lungul râului Someșul Mare, Sit Natura 2000, și a afluenților acestuia, dintre care mai importanți sunt Sălăuța, Rebra și Șieul. Există, de asemenea, ape subterane (ape de suprafață și de adâncime), izvoare de ape sulfuroase și minerale sau borcuturi. Aceste ape sunt recunoscute pentru proprietățile lor curative, dar nu au fost exploatate aproape deloc în zonă. Clima predominantă este temperat- continentală, fiind specifică mai ales zonei de deal. În zona GAL Țara Năsăudului, solul raportat la zonele de relief variate, se prezintă astfel: în zona de luncă întâlnim aluviuni crude aduse de Someșul Mare, combinate cu podzoluri secundare ce acoperă majoritatea terenurilor agricole, aproximativ 75% în zona de luncă; în zona de podiș întâlnim: soluri brune podzolate și soluri podzolice - ariloiluviale; în zona montană: soluri brune acide, andosoluri, soluri brune podzolice și podzoluri. Pe dealurile Năsăudului și zonei montane predomină solurile humicosilicate, feriiluviale, podzolate, negre acide, silvestre brune gălbui.

Datorită reliefului variat, subsolul teritoriului este bogat în resurse, dintre care amintim: metale neferoase (Cu, Pb, Zn, Au, Ag), minereuri nemetalice și roci utilitare (andesit, tuf vulcanic), depozite de lut și sare. Nu există exploatări miniere în zonă.

Preponderența reliefului de deal-munte favorizează o vegetație alpină în trepte. Pădurea este una dintre principalele bogății naturale ale zonei, cu 56.597 ha, care reprezintă 45% din totalul teritoriului nostru (date INS 2011). Gestionarea fondului forestier se face în principal de ocoalele silvice de regim și de asociații ale proprietarilor publici sau privați. Gestionarea este deficitară pentru că nu există în dotarea acestora programe și echipamente specializate pentru determinarea în teren a morfologiei și tipului de pădure (înălțimi, grosimi, perimetre parcele) și nici pentru monitorizarea speciilor de animale și plante; ar fi necesare aceste echipamente pentru un management corespunzător al suprafețelor silvice, inclusiv a

ariilor protejate Natura 2000, care se regăsesc și în fondul forestier local; prin abordarea LEADER, se contribuie la susținerea unei mai bune monitorizări în vederea protecției fondului forestier, la crearea unui management mai bun privind planurile de protecție locală a pădurilor împotriva incendiilor și a altor potențiale dezastre, precum și la educația ecologică a tinerilor care fac stagii de practică la aceste regii autonome și asociații. Menționăm că aceștia sunt, în marea lor majoritate, elevi ai Colegiului Silvic Transilvania, cel mai mare cu profil forestier din regiunea de Nord – Vest. Alături de resursele de masă lemnoasă, zona montană mai cuprinde și alte resurse naturale, constituite din fructe de pădure (zmeură, mure, afine negre) și ciuperci (gălbiori, hribi, ghebe). Nu există nici un întreprinzător care să proceseze aceste produse ale pădurii în zonă; ele sunt folosite sporadic, în gastronomia locală, dar exploatarea organizată ar fi un punct de sprijin al turismului gastronomic local.

Fauna este foarte bogată și diversificată, caracteristică fiecărei forme de relief. Pe teritoriul GAL Țara Năsăudului se întâlnesc atât specii de floră, cât și de faună endemice, rare sau protejate de lege. Din speciile de floră, amintim: floarea de colț (*Leontopodium alpinum*), ghințura galbenă (*Gentiana lutea*), Gențiana punctată, *Rhododendron kotschyi* (monumente ale naturii aflate pe o arie limitată din Munții Țibleșului, comuna Telciu). Fauna este reprezentată de: cocoșul de mesteacăn (*Tetrao tetrix*), cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), acvila de munte (*Aquila chrysaetos*), capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), marmota (*Marmota marmota*), cerbul carpatin (*Cervus elaphus*), căpriorul (*Capreolus capreolus*), mistrețul (*Sus scrofa*), ursul (*Ursus arctos*), lupul (*Canis lupus*), râsul (*Lynx lynx*) etc. Includerea acestor elemente de floră și faună în albume specifice de prezentare a zonei ar fi de dorit pentru mai buna lor cunoaștere locală, în vederea protejării, cât și sub aspect turistic.

Suprafața agricolă totală, este de 58.626 ha, din care, pe categorii de folosință: 22.750 ha pășuni, 18.192 ha fânețe, 16.582 ha teren arabil, 1.087 ha livezi și 15 ha vii. În proporție de 70%, suprafața agricolă este acoperită de fânețe și pășuni naturale, care pot constitui resursa necesară pentru susținerea dezvoltării sectorului zootehnic.

Zone cu valoare naturală ridicată (HNV) se regăsesc în UAT: Coșbuc, Feldru, Nimigea, Năsăud, Parva, Rebra, Rebrîșoara, Romuli, Salva și Telciu. În aceste zone se mai practică încă o agricultură de tip tradițional, care poate oferi produse de calitate și sănătoase, având în vedere caracterul natural nealterat al suprafețelor agricole de acest tip. Dar sistemele agricole la scară redusă, susținute în general prin PFA-uri, nu mai oferă o siguranță financiară și ar trebui combinate cu alte tipuri de acțiuni neagricole, cum ar fi, de exemplu, turismul și agroturismul rural. Micii producători au probleme în a-și desface produsele, nu cunosc regulile de piață și în lipsa organizării unor asocieri funcționale, nu numai pe hârtie, riscă să dispară. Este, deci, necesară o promovare organizată a lor atât pentru atragerea de noi membri, cât și pentru a face cunoscute produsele specifice zonei, în principal, cele din lapte. De menționat că, pe teritoriul GAL, în anul 2011, conform datelor INS, erau angajați activi în tot sectorul cooperatist numai 14 persoane, lucru îngrijorător raportat la faptul că în fiecare comunitate există cel puțin o asocierie a crescătorilor de animale, legal constituită. Pe de altă parte, o exploatare necontrolată a acestor resurse ar duce la înrăutățirea stării mediului în zonă, la distrugerea peisajului, la reducerea habitatului unor specii de plante și animale. Agricultură, în special sectorul zootehnic, este alt domeniu relevant în zonă, iar susținerea formelor de asociere legal constituite în acest domeniu și în sensul prezentat mai sus, este prioritară pentru GAL.

Caracteristici de mediu

Nu există surse majore de poluare industrială. Nu este o problemă accesul la resursele de apă, rețeaua hidrografică fiind bine reprezentată. Sistemele de apă și canalizare și salubritatea funcționează în baza unor sisteme de management integrat la nivel județean.

Sunt susținute aceste procese de dezvoltare a infrastructurii prin asociații de dezvoltare locală care se regăsesc și pe teritoriul nostru. Aceste ADI-uri au derulat proiecte mari privind asfaltarea drumurilor de interes, introducerea apei și canalizării, crearea unor centre turistice de informare. Au fost însă slab dezvoltate investițiile pentru iluminat din surse regenerabile, numai sporadic ca și componente ambientale ale unor spații verzi înființate. Iluminatul stradal cu lămpi LED și panouri fotovoltaice este o soluție mai ales în zonele izolate ale GAL-ului Țara Năsăudului. Aceste sistemele de iluminat cu panouri solare pot funcționa în tandem cu sisteme convenționale, racordate la rețelele electrice principale.

Declararea de zone/arii cu un anumit grad de protecție este cea mai bună modalitate în lupta contra diminuării biodiversității, iar în teritoriul nostru majoritatea zonelor Natura 2000 se regăsesc și în localități cu zonele cu valoare naturală ridicată. Zonele Natura 2000 sunt: La Sărătură, în UAT Șintereag; Munții Rodnei, pe teritoriul UAT Parva, UAT Rebrîșoara, UAT Romuli și UAT Telciu; Peștera Tăușoare, în UAT Rebrîșoara; Șieu – Budac, pe teritoriul Șieu – Măgheruș; Someșul Mare Superior pe teritoriul UAT Feldru, UAT Rebrîșoara și UAT Năsăud; Someșul Mare, pe teritoriul UAT Salva, UAT Nimigea, UAT Șintereag și UAT Năsăud; Valea Izei și Dealul Solovan, pe teritoriul UAT Romuli și UAT Telciu. Problema cea mai mare este că aceste zone nu sunt puse în evidență corespunzător, deoarece nu există încă un spirit civic dezvoltat în acest sens. Ar trebui ca, tot prin structuri asociative, să susținem promovarea acestor zone naturale protejate, în sensul de a le face cunoscute inclusiv tinerei generații, care învață în școlile din zona noastră; albume, cataloage de promovare, manuale locale, festivaluri specifice în arii protejate, pot susține acest demers.

Caracteristici demografice

Pe teritoriul nostru trăiesc un număr de 55.480 locuitori, densitatea medie fiind de 44,4 locuitori/km² (date INS 2011). Densitatea cea mai mare se regăsește în zonele de deal și câmpie și în zona urbană, ea scăzând treptat, pe măsură ce urcăm în zonele montane. Raportul statistic este ușor în favoarea femeilor, cu un număr de 27.880 față de bărbați, cu un număr de 27.600.

În teritoriul Țării Năsăudului există, atât în zona rurală, cât și în zona urbană, minorități locale. Conform Recensământului populației din 2011, sunt 1.061 maghiari (2% din totalul populației) și 1.473 romi (3% din totalul populației), celelalte minorități fiind nesemnificativ reprezentate. Cea mai mare concentrare a minorităților locale de etnie romă este în orașul Năsăud, comuna Nimigea și comuna Șieu Măgheruș; etnia maghiară este reprezentată cel mai bine în comuna Nimigea, unde există un număr de 662 persoane, care trăiesc într-o comunitate compactă în centrul de comună, alături de cele 334 persoane de etnie romă; aici nu există însă nici măcar un așezământ cultural pentru derularea de activități comune. Cealaltă comunitate cu etnici maghiari majoritari este Șintereag, respectiv un număr de 297 persoane. Pentru a preveni segregarea, în acest tip de comunități, este nevoie de dezvoltarea unor mici infrastructuri locale și acțiuni comune, care să susțină interculturalitatea.

Religia majoritară este ortodoxă, în proporție de 80%, restul de 20% sunt reprezentați de alte culte. Din datele culese de pe teren sunt necesare în toate comunitățile mici infrastructuri funerare. Această necesitate apare în contextul în care astfel de infrastructuri nu au existat, iar legislația românească, corelată cu cea europeană, impune asigurarea unor astfel de servicii publice de către comunitatea locală pentru toate categoriile de persoane.

În anul 2011, structura pe vârste a populației din teritoriul GAL era de 20% cu vârsta sub 15 ani, 65% cu vârsta între 15 – 64 ani din populația totală și de 15% cu vârsta peste 65 ani, din total populație. Este o populație care are în general un echilibru, deoarece generația tânără este numeroasă.

Raportat la educație, pregătirea profesională este una medie, numai 6% din totalul populației având studii superioare. Celelalte categorii sunt: 2% studii postliceale, 13% studii profesionale, 16% studii liceale, 41% studii gimnaziale, 18% studii primare, iar 4% sunt fără școală.

Competitivitate economică

Din totalul de 55.480 locuitori ai teritoriului GAL Țara Năsăudului, 24.815 (45%) reprezintă populația activă, 1.583 (3%) șomeri și 29.082 (52%) populație inactivă.

Din totalul populației active, 10.379 (42%) reprezintă salariați, 201 (1%) angajatori/patroni, 8.479 (34%) lucrători pe cont propriu, iar 5.702 (23%) lucrători neremunerați în gospodăria proprie. Membrii ai unei societăți cooperatiste erau 14 persoane, iar alte forme de ocupare, 40 persoane.

Din totalul populației inactive: 33% sunt elevi, 25% pensionari, 17% persoane casnice fără altă ocupație, 18% persoane în întreținerea altor persoane private, 2% întreținuți de stat și de organizații neguvernamentale, 2% întreținuți din alte surse și 4% alte situații.

Gradul de ocupare este de 57% în agricultură, 13% în industrie, 18% în construcții, transport, depozitare, informații și comunicații, comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și alte ramuri cu apariție mai modestă (precum prelucrarea pieilor, fabricarea alcoolului), 4% în transport și învățământ, 3% în APL și 2% în sănătate.

Zonele Sărace, pentru care indicele de dezvoltare umană locală (IDUL) are valori mai mici sau egale cu 55, sunt: Coșbuc, Parva și Romuli. Aceste localități fac parte din zona montană a teritoriului nostru.

Rezultă și din datele culese de pe teren că este nevoie de o susținere în următoarele domenii neagricole: sanitar – veterinar, pentru susținerea sectorului zootehnic, medical – uman, în zonele defavorizate, de arhitectură și topografie, pentru a susține cadastrul local, meșteșuguri locale, pentru a ne păstra tradiția, turism, susținut de produse locale, prelucrarea deșeurilor plastice. Fiindcă agricultura este primordială în zonă, susținerea bazei materiale pentru medicii cu acest profil (veterinar) este foarte importantă; mașini specializate și dotate cu echipamente moderne sunt importante pentru accesul la fermele agro - zootehnice în zonele greu accesibile (deal și munte). Pe de altă parte, serviciile medicale umane locale ar trebui susținute printr-o infrastructură corespunzătoare. Reamenajarea unor clădiri publice învechite și lăsate în paragină din lipsă de fonduri și dotarea lor corespunzătoare, este la fel de importantă, în sensul prezentat mai sus.

Nu au fost identificate centre de zi pentru informare și consiliere în zonă, deși ar fi nevoie, datorită existenței unei pătri majoritare a populației care nu beneficiază de servicii cu caracter social primar decât prin intermediul administrației publice și în mod limitat, fără acreditare specifică. Avem în vedere procentul foarte mare de agricultori din totalul populației active, populația inactivă majoritară, precum și nivelul mediu spre scăzut al educației. Cei ocupați în agricultura de subzistență, persoanele casnice, șomerii, în special cei trecuți de 45 ani, nu au acces la servicii constante de consiliere și informare. Ar fi necesare aceste servicii pentru a susține rezolvarea problemelor de proprietate, o integrare corespunzătoare pe piața muncii și obținerea drepturilor de pensie, organizarea în întreprinderi sociale, ca alternativă la agricultura de subzistență. Aceste centre ar folosi inclusiv populației etnice sărace și s-ar constitui într-un alt mijloc de evitare a segregării.

Patrimoniu arhitectural și cultural

Pe lângă Siturile Natura 2000 există și o infrastructură culturală și arhitecturală. Ies în evidență case memoriale, ca de exemplu: George Coșbuc (în comuna Coșbuc), Liviu Rebreanu (în Năsăud, cartier

Liviu Rebreanu), Tănase Todoran (Salva); muzee sătești: Muzeu de artă populară tradițională (Rebra), Casa Ethnos (casă bătrânească amenajată în stilul vechiului ținut grăniceresc, de pe Valea Someșului Mare, la Feldru), Casa Ethnos la Șintereag. Aceste infrastructuri sunt lăsate însă în paragină din lipsa unor finanțări specifice și a unor asocieri funcționale rurale care să le susțină.

Straiele populare sunt încă prezente la festivaluri locale, precum: Zilele Telciului, Festivalul „Ion Săbădiș” (Telciu); Craii de la Mocod, Înstruțatul boului în Tăure - de Rusalii (Nimigea); Maiatul elevilor năsăudeni, De Ispas la Năsăud; Zilele Feldrului de Rusalii; obiceiuri de Paște și de Crăciun, în toate localitățile componente. Dar meșteri populari locali, în general femei, cei care lucrează efectiv la aceste creații unice: costume populare, clop cu păun, goblenuri, nu au nici o susținere pentru continuitate și de aceea tradiția riscă să se piardă. Este necesar să susținem acești creatori populari, prin care identitatea locală este promovată.

Baza materială turistică

Deși există atracții turistice variate, încă nu sunt dezvoltate structuri suficient de bine puse la punct, care să primească și să țină turiștii în zonă. Conform datelor INS, în anul 2014, existau numai 3 agropensiuni funcționale și 1 cabană turistică. Nu existau sate de vacanță, campinguri, tabere turistice de elevi funcționale și nici spații publice de agrement, amenajate pentru petrecerea timpului liber, în scop turistic. Dorința celor ocupați în agricultură să se reorienteze, să combine producția și comercializarea bunurilor agricole cu activități de turism locale, să includă promovarea meșteșugurilor locale în pachetele turistice locale, a fost remarcată la vizitele în teren. Nu există spații de promovare turistică publice, în aer liber, prin care să se scoată în evidență zonele sit Natura 2000, obiectivele de patrimoniu local, cultural și natural. Mici parcuri locale tematice, combinate cu creșterea spațiului verde și cu reabilitarea căilor de acces spre acestea, sunt importante de realizat și se regăsesc în necesitățile locale: de exemplu, parcul clopului cu pană de păun din Țara Năsăudului, parcul Ethnos, parcul meșteșugarului.

Infrastructuri publice

Referitor la acest aspect putem spune că prin PNDR, PNI, POR, au fost rezolvate o serie de probleme, precum: reabilitarea de școli, așezăminte culturale, drumuri de interes local, forestiere, agricole și comunale, săli și terenuri de sport, apă și canalizare. Programele naționale în derulare permit continuarea acestor investiții. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Rosua, membru fondator al GAL, a implementat astfel de proiecte la scară mare, inclusiv pentru localitatea Șintereag, care nu era în acel moment în parteneriat, dar este membru al asociației intercomunitare; această organizație a beneficiat inclusiv de proiecte prin GAL Țara Năsăudului, în domeniul turismului și amenajare de spații publice.

1.7.2. ANALIZA SWOT

De interes este și faptul că membrii GAL beneficiază în mod egal de măsurile integrate de dezvoltarea locale astfel pentru a concepe o Strategie de Dezvoltare Locală (SDL) este imperios necesar să luăm în considerare toate analizele realizate de membrii GAL, specificul locale identificat precum și măsurile propuse.

GAL Țara Năsăudului, a realizat analiza SWOT, luând în considerare punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările privind teritoriul, populația, activități economice și organizarea socială și instituțională. Analiza a avut în vedere teritoriul în ansamblul său și acele caracteristici specifice care se regăsesc direct sau indirect în prioritățile, domeniile de intervenție și măsurile stabilite în SDL.

TERITORIUL

(caracteristici geografice – izolare – deservire – infrastructuri)

(centre de interes –patrimoniu –cultură – mediu înconjurător)

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Zonă montană intactă, cu peisaje de o rară frumusețe, în Munții Țibleșului și Munții Rodnei – Rezervație a Biosferei - Siturile Natura 2000 se regăsesc pe teritoriul a 12 din cele 13 comunități GAL - Apropiere de municipiul Bistrița din orice parte a teritoriului - Orașul Năsăud constituie un punct central important pentru menținerea echilibrului zonei - Subsolul teritoriului este bogat în resurse - Izvoare de ape minerale și sărate, recunoscute pentru proprietățile lor curative; - Fauna și flora este foarte bogată și diversificată, existând inclusiv specii de orhidee; - Existența unei infrastructuri culturale și arhitecturale de o mare valoare; - Posibilitate de practicare a diverselor tipuri de turism, într-un mediu nepoluat - Suprafețe largi de pajiști naturale - Existența, pe suprafețe largi de teren agricol, a practicilor agricole tradiționale - Terenuri agricole lucrate în totalitate - Suprafețe întinse de pădure - Așezarea geografică – oferă posibilități de legătură cu celelalte localități și zone ale țării, de exemplu prin nodul de cale ferată Salva, care deschide drumul spre Maramureș și prin drumuri naționale și județene asfaltate - Rețea hidrografică dezvoltată, bogată în ape curgătoare - Zona cu riscuri minime de producere a seismelor și inundațiilor - Preocuparea comunităților pentru păstrarea obiceiurilor și tradițiilor, promovarea de elemente de etnografie și folclor local, unice în lume - Existența sistemelor de colectare a deșeurilor, de apă și canalizare, în toată zona - Existența terenurilor de sport și a sălilor de sport de capacitate mare.	- Localități montane cu sate componente izolate - Locuri de recreere și agrement publice pentru turism insuficiente și precar amenajate - Spații verzi și infrastructuri de acces spre obiective socio-culturale și naturale specifice necorespunzătoare - Patrimoniul arhitectural și cultural puțin cunoscut și slab promovat prin evenimente în mod constant - Lipsa susținerii tinerilor pentru a se implica în activități culturale specifice - Lipsa de competență managerială, profesională, în păstrarea și valorificarea patrimoniului - Grad scăzut de conștientizare a fermierilor privind importanța practicilor agricole durabile - Nu există centre de zi pentru informare și consiliere a persoanelor defavorizate în zonele rurale, în special a celor din agricultura de subzistență - Nu există infrastructuri de întâlnire și socializare interculturale, care să permită o mai bună comunicare între populația majoritară și etniile conlocuitoare - Case memoriale, muzee sătești, case etnos lăsate în paragină, din lipsă de fonduri - Lipsa tehnologiilor și echipamentelor medicale moderne în unitățile de profil, sanitare și veterinare - Lipsa echipamentelor specifice pentru monitorizarea, conservarea pădurilor și ariilor protejate - Lipsa, la formele asociative agricole, a spațiilor de promovare a produselor obținute de pe terenurile cu valoare naturală ridicată - Foarte slabă echipare a localităților cu instalații de producere a energiei din surse regenerabile - Nu există amenajate infrastructuri publice pentru derularea ceremoniilor funerare - Lipsa unei gestionări și informări corespunzătoare în ceea ce privește zonele de protecție a mediului, în special Zonele Sit Natura 2000.
OPORTUNITATI	RISURI

- Creșterea interesului pentru servicii turistice la preț accesibil - Exploatarea rolului multifuncțional al pădurilor prin ecoturism - Interes crescut pentru produse de artizanat - Existența unor surse de finanțare care să sprijine realizarea unui brand local, în vederea valorificării moștenirii culturale și istorice - Existența unei preocupări din partea comunităților de a dezvolta turismul cultural - Potențialul dat de relieful montan și mediul nepoluat - Peisajele spectaculoase și condițiile climatice sunt favorabile dezvoltării activităților turistice - Creșterea interesului pentru studierea și punerea în valoare a florei și faunei specifice zonei.	- Stuația proprietății nerezolvată în totalitate - Standarde europene în domeniul agriculturii greu de realizat - Schimbările climaterice - Legislație fluctuantă - Insuficiența fondurilor pentru reabilitarea clădirilor publice și a monumentelor.
--	---

POPULAȚIE

(demografie – populația activă – îmbătrânire – nivel de instruire – cunoștințe și competențe specifice teritoriului)

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Ponderea ridicată a populației active din totalul populației - Forță de muncă disponibilă - Personal local instruit în programul LEADER - Familii de fermieri beneficiare ale programului LEADER - Nu există comunități segregate etnic sau religioase - Populație cu competențe specifice în domeniul meșteșugurilor locale - Persoane calificate în domeniul medical și sanitar – veterinar - Personal calificat în sectorul silvic.	- Pondere mare a populației implicată în agricultura de subzistență - Pondere mare a persoanelor fără loc de muncă sau în căutarea unui loc de muncă - Lipsa centrelor de formare pentru adulți - Lipsa interesului formării în domeniul antreprenorial - Foarte slabă implicare a populației locale în constituirea și coordonarea formelor asociative agricole, de tip cooperative și/sau grupuri de producători - Slabă colaborare și implicare a cetățenilor de etnii diferite în organizarea de activități comune - Prezența redusă a femeilor pe piața muncii - Nivel mediu spre inferior al gradului de Școlarizare.
OPORTUNITATI	RISURI

- Existența programelor de formare profesională pentru fermieri - Existența programelor de formare pentru adulți - Programe pentru reîntinerirea șefilor de exploatațiilor agricole - Programe naționale pentru construcția de locuințe pentru cadre didactice și medici - Populație calificată cu experiență din străinătate, pentru a aplica la diverse ocupații în teritoriul GAL.	- Majorarea costurilor salariale și a fiscalității în general - Accentuarea tendinței tinerilor de a părăsi zona - Diminuarea calității sistemului educațional – comasarea școlilor - Lipsa inițiativelor pentru orientarea profesională a tinerilor, reconversia profesională.
---	--

ACTIVITĂȚI ECONOMICE

(primar – secundar - terțiar – servicii – turism)

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Existența resurselor naturale variate - Existența fructelor de pădure - Existența meseriilor tradiționale - Suprafețe întinse de păduri și pășuni favorabile creșterii animalelor - Calitatea apei din teritoriu este foarte bună - Sol fertil favorabil dezvoltării culturilor agricole - Pajiști naturale cu valoare ridicată - Existența unor IMM-uri pentru prelucrarea laptelui - Stabilitatea unor agenți economici mari în orașul Năsăud (prelucrare textile și mase plastice); - Asociații și cooperative ale crescătorilor de animale, existente - Există rețele de telefonie mobilă care susțin comunicarea în condiții bune; - Zona geografică are tradiție în practicarea turismului cultural.	- Spirit asociativ limitat la obținerea subvențiilor, din fonduri nerambursabile, în domeniul agricol - Agricultură de subzistență și fărâmițată, fără combinarea cu alte activități neagricole - Nu există rețele în agroturism și programe agroturistice locale dezvoltate - Lipsa unei identități turistice locale - Organizare aproape inexistentă a formelor asociative agricole pentru procesarea, valorificarea și promovarea corespunzătoare a produselor vegetale și zootehnice - Artizanat și activități meșteșugărești pe cale de dispariție - Sector de servicii slab dezvoltat - Nu există agricultori ecologici înregistrați - Unități de cazare insuficiente și cu dotări puține, fără programe/circuite care să atragă turiști - Materiale de promovare a produselor inexistente - Acces greu la piețe de desfacere pentru produse țărănești și locale - Lipsa pieței locale a produselor țărănești.
OPORTUNITATI	RISCURI
- Relații de cooperare cu străinătatea - Interesul investitorilor pentru zonă - Finanțări pentru dezvoltarea microintreprinderilor, turismului - Interes crescut pentru produse locale, țărănești și tradiționale - Interes pentru produse ecologice.	- Instabilitate legislativă și decizională - Creșterea fiscalității - Dificultăți de finanțare și creditare - Corupție - Birocrație - Pierderea identității locale.

ORGANIZARE SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ
(activități asociative – ONG – organizare instituțională)

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Existența GAL Țara Năsăudului în teritoriu încă de la începutul Axei LEADER - Relații de cooperare și înfrățire externă - Finanțări accesate de structuri asociative public-public și public-privat - Experiențe anterioare de cooperare națională și internațională în domeniul mediului, social și ecoturistic - Există asociații și grup de inițiativă locală care se ocupă de interesele etniilor maghiară și romă - Administrațiile locale au în subordine un teritoriu compact și omogen delimitat după repere geografice bine conturate - Nu există conflicte de natură administrativă privind proprietatea și folosința unor terenuri - Există forme asociative pentru susținerea femeilor, a tinerilor și a tradițiilor locale.	- Sectorul nonguvernamental foarte puțin activ în teritoriu - Structuri asociative funcționale foarte puține și non - active în domeniul agricol - Nu sunt acreditate servicii de asistență socială la nivelul autorităților locale - Insuficienta informare asupra avantajelor fenomenului asociativ - Nu există forme de asociere pentru dezvoltarea afacerilor; - Lipsa unor centre de consiliere și informare pentru populația fără venituri din zona agricolă de subzistență, în special resurse financiare limitate în sectorul neguvernamental.
OPORTUNITATI	RISURI
- Existența unor surse de finanțare care încurajează parteneriatele - Existența unei legislații specifice pentru parteneriatele privat – publice - Există legislație care susține înființarea și funcționarea unor întreprinderi sociale - Modificarea, spre eficientizare, a legislației specific activităților cooperativelor - Existența unor clustere relevante, care doresc includerea teritoriului și a actorilor în structură.	- Interesul scăzut al autorităților centrale în sprijinirea asociațiilor din mediul rural - Nu există legislație specifică pentru organizarea unor grupuri operaționale în sectorul agricol și de procesare a produselor - Interesul scăzut pentru eficiență și organizare a actorilor din teritoriu.

Principalele obiective previzionate a fi atinse ca urmare a implementării LEADER în teritoriul GAL Țara Năsăudului, sunt:

1. Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă, prin:
 - Realizarea micii infrastructuri locale în domeniul social pentru persoane în special defavorizate și cu diverse stiluri de viață: centre de consiliere și informare socială, infrastructuri funerare multiconfesionale (comunitare);
 - Realizarea cadrului necesar de cooperare între etnii și populația majoritară: centre locale multiculturale, de socializare;
 - Protejarea și conservarea patrimoniului natural și cultural local, precum și promovarea lui prin implicarea societății civile locale: reabilitare imobile cu caracter etnografic, promovare patrimoniu cultural și natural local, inclusiv educație ecologică;

- Mici infrastructuri pentru îmbunătățirea calității vieții în spațiul public: iluminat public cu folosirea energiei regenerabile, parcuri tematice, alei pietonale și alte căi de acces la infrastructuri socio-culturale existente, inclusiv amenajări pentru protecția mediului;
 - Sprijinirea implicării micilor investitori locali în sectorul neagricol local, cu accent pe turism, activități sanitar-veterinare și de medicină umană, meșteșuguri locale, activități pentru protecția mediului, servicii de arhitectură și cadastru;
 - Crearea de locuri de muncă locale și realizarea de venituri suplimentare din activități care folosesc resursele locale.
2. Favorizarea competitivității agriculturii:
- Susținerea organizării de structuri asociative care să funcționeze în vederea promovării produselor agricole locale.
3. Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice:
- Susținerea structurilor silvice cu programe și echipamente specializate pentru o mai bună gestionare a fondului forestier, inclusiv a unor situații de urgență;
 - Susținerea educației ecologice a tinerei generații.

1.7.3. PREZENTAREA SUCCINTĂ A MĂSURILOR PROPUSE

SDL 2019-2029 - Salva reprezintă o strategie pe termen scurt și mediu care să indice direcția de dezvoltare a unității administrativ teritoriale pentru următoarea perioadă de timp luând în considerare toți factorii care pot să influențeze în sens pozitiv sau negativ.

Prezentarea măsurilor cu aplicabilitate până în anul 2020 este de interes deoarece persoanele aflate în teritoriul GAL și în special pe teritoriul comunei Salva au posibilitatea de a depăși starea actuală, să aducă plus valoare și să reprezinte o bază rezonabilă pentru dezvoltarea ulterioară.

Abordarea integrată a strategiei rezultă din faptul că sunt abordate toate obiectivele de dezvoltare rurală conform Regulamentului 1305/2013; sunt luate în considerare 3 priorități de dezvoltare rurală, conform nevoilor locale identificate, care se regăsesc în măsuri sinergice și complementare – majoritatea activităților neagricole propuse susțin inclusiv pe beneficiarii din sectorul agricol și silvic.

Caracterul inovator reiese din faptul că majoritatea investițiilor propuse sunt noi pentru teritoriu; ele propun soluții la problemele locale ce nu sunt susținute prin alte programe de dezvoltare pentru spațiul rural în general.

Obiectivele generale sunt:

- (a) favorizarea competitivității agriculturii;
- (b) asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice;
- (c) obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Ierarhizarea priorităților este prezentată mai jos, cu mențiunea că s-a ținut cont de alocările financiare pe priorități:

1. (P6) Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale – reprezintă 87% din total.

DI 6B încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale:

M1/6B Măsură de dezvoltare a unor infrastructuri și servicii publice specifice

M3/6B Măsură dedicată investițiilor în infrastructura socială

M4/6B Măsură dedicată acțiunilor pentru integrarea minorităților locale

DI 6A Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă:

M2/6A Măsură dedicată susținerii micilor întreprinzători locali în domeniul neagricol

Inovarea constă în realizarea de acțiuni și infrastructuri noi, socio-culturale. Contribuția la protecția mediului și climă constă în modul de construire/reabilitare/modernizare a clădirilor, folosind materiale care reduc consumul de energie și în achiziția de echipamente pentru activități neagricole, care contribuie la îmbunătățirea protecției mediului.

2. (P3) Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură și silvicultură - reprezintă 9% din total.

DI 3A Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale:

M5/3A Măsură dedicată constituirii și promovării formelor asociative.

Inovarea constă în realizarea de asocieri noi și funcționale pentru teritoriu. Contribuția la protecția mediului și climă constă în tehnologii noi de colectare a produselor, de procesare și introducere pe piețele locale în mod organizat.

3. (P4) Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură – reprezintă 4% din total.

DI 4A Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000 și în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, a activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene:

M6/4A Măsură dedicată susținerii investițiilor legate de modernizarea sau adaptarea agriculturii și silviculturii.

Inovarea constă în susținerea procesului de monitorizare și educativ la nivel local, folosind echipamente performante. Contribuția la protecția mediului și climă constă în folosirea de tehnologii noi de colectare a datelor care vor contribui la protecția mai bună a zonelor forestiere locale, inclusiv a Siturilor Natura 2000 aferente acestor teritorii.

M1/6B Măsură de dezvoltare a unor infrastructuri și servicii publice specifice

Tipul măsurii: Investiții

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL:

Măsura va contribui la îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de agrement și culturale și a infrastructurii aferente; îmbunătățirea infrastructurii la scară mică (inclusiv investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei) și investiții de uz public în informarea turiștilor, inclusiv sensibilizare ecologică. Măsura vizează

satisfacerea unor nevoi ale comunității locale, dezvoltarea socio-economică a teritoriului, precum și crearea unor noi locuri de muncă.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată și inovarea reiese din faptul că vor fi înființate structuri și servicii care nu au mai funcționat până acum în acest teritoriu: infrastructuri funerare publice și serviciile aferente în mediul rural, spațiile de agrement turistic publice, case țărănești muzeu tradiționale reabilitate și incluse în circuitul turistic. Va fi și o promovare corespunzătoare, în special a Siturilor Natura 2000, prin acțiuni de sensibilizare ecologică, inclusiv realizarea de materiale tipărite și site web de suport.

3. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

- autorități publice locale și asociațiile acestora pentru tipurile de infrastructuri menționate; excepție fac infrastructurile funerare, care nu pot fi accesate printr-o structură de tip asociere;
- ONG-uri, definite conform legislației în vigoare (numai pentru acțiuni de sensibilizare ecologică și reabilitare infrastructuri de tipul caselor tradiționale-muzeu, dacă le au în folosință sau în proprietate).

Beneficiarii indirecți sunt:

- Populația locală, în general, incluzând aici persoane defavorizate, minorități locale;
- Persoane care traversează teritoriul nostru și se opresc aici fie în scop turistic, fie în alte scopuri.

4. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului va fi de:

- 100%, pentru investiții negeneratoare de venit.

Valoarea proiectelor poate fi cuprinsă între 5.000 – 200.000 Euro.

Avem în vedere că toate investițiile eligibile sunt de interes public și contribuie la modernizarea întregului spațiu rural din GAL, la creșterea atractivității lui în zonă și la îmbunătățirea unor servicii specifice, identificate ca prioritar necesare în aceste comunități.

M2/6A.Măsură dedicată susținerii micilor întreprinzători locali în domeniul neagricol

Tipul măsurii: Investiții

1. Implementarea acestei măsuri este necesară pentru stimularea mediului de afaceri din spațiul rural, prin susținerea financiară a întreprinzătorilor care realizează activități neagricole și cei care modernizează și/sau dezvoltă întreprinderile existente. Măsura contribuie la: ocuparea unei părți din excedentul de forță de muncă existent, la diversificarea economiei rurale, la creșterea veniturilor populației rurale și a nivelului de trai, la scăderea sărăciei și la combaterea excluziunii sociale.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată și inovarea reies din faptul că vor fi dezvoltate structuri și servicii neagricole care susțin în principal: menținerea și promovarea meșteșugurilor locale, în afara muzeelor; modernizarea serviciilor sanitar-veterinare, foarte importante în zonă pentru bunăstarea animalelor; modernizarea serviciilor medicale umane în zonele montane defavorizate; acțiunile turistice inovative, în sensul înființării unor mici sate de vacanță, care nu există la noi în GAL, inclusiv crearea unor locuri de muncă legate de această acțiune; susțin dezvoltarea serviciilor de colectare a laptelui și transport a acestuia, prin intermediul cooperativelor locale, care iar nu există la ora actuală în GAL.

3. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

-Microîntreprinderi și întreprinderi neagricole mici, existente și nou-înființate (start-ups), din spațiul rural; se includ aici: Medicul veterinar cu drept de liberă practică, care este organizat și funcționează în cadrul unui cabinet medical veterinar individual în conformitate cu Legea 160/1998, pentru organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar și Medicul uman cu drept de liberă practică, care este

organizat și funcționează în cadrul unui cabinet medical individual, în conformitate cu Ordonanța Guvernului nr.124/1998, privind organizarea și funcționarea cabinetelor medicale.

-Fermieri sau membrii unor gospodării agricole (autorizați cu statut minim pe PFA) care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități neagricole în zona rurală în cadrul întreprinderii deja existente, încadrabile în micro-întreprinderi și întreprinderi mici, cu excepția persoanelor fizice neautorizate.

Beneficiarii indirecti sunt:

-Populația din mediul rural care beneficiază de servicii îmbunătățite și cei care sunt în căutarea unui loc de muncă, proveniți inclusiv din rândul populației etnice sau defavorizate, inclusiv agricultori de subzistență.

4. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Se are în vedere că aceste activități sunt aducătoare de venituri și pentru a crea o responsabilizare a beneficiarilor rata de sprijin nu poate să fie de 100%. Se va acorda un ajutor major susținerii serviciilor și investițiilor care susțin promovarea zonei noastre și creează locuri de muncă.

Intensitatea sprijinului va fi de:

- 90%, pentru investiții generatoare de venit

Valoarea proiectelor poate fi cuprinsă între 5.000 – 200.000 Euro

Se va respecta aplicarea regulii de minimis conform Regulamentului (UE) nr. 1407/2013.

M3/6B Măsură dedicată investițiilor în infrastructura socială

Tipul măsurii: Investiții

1.Există o pătură majoră a populației în teritoriul GAL Țara Năsăudului care nu beneficiază de servicii cu caracter social primar, decât prin intermediul administrației publice și în mod limitat, fără acreditare specifică. Rezultatul unei astfel de abordări este în majoritatea cazurilor un ajutor social bănesc, limitat, încadrat în limitele legislației în vigoare; nu se caută soluții pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă solicitantul pe termen mediu și lung. Cele mai afectate sunt persoanele ocupate în agricultura de subzistență, fără alte venituri, persoanele casnice, șomerii, în special cei trecuți de 45 ani.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată reiese din faptul că va fi promovată o formă de informare și consiliere care nu a mai fost abordată în zonă, cu public țintă precis, agricultorii de subzistență și familiile acestora. Nefiind operaționale alte structuri de consiliere și informare locale, această categorie nu are unde se adresa pentru găsirea unor soluții la problemele specifice. Plusvaloarea rezultă din faptul, că în urma consilierii și informării, se va face o integrare corespunzătoare a acestor beneficiari în structuri specifice, inclusiv întreprinderi sociale, ajutându-i să nu devină o povară pentru comunitățile locale.

3. Beneficiari direcți/indirecti (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

- autorități publice locale și asociațiile acestora;
- ONG-uri, definite conform legislației în vigoare;
- GAL-ul, cu condiția să nu fie nici un solicitant de proiect după prima rundă de finanțare și în condițiile evitării conflictului de interese;

Beneficiarii indirecti sunt:

- Populația locală în general;
- Organizații care vor găsi în aceste centre locale un spațiu de dialog cu persoanele care au nevoie de reintegrare socială;
- Organizații înființate sau reorganizate care au în componență membrii care au beneficiat de consiliere și informare din partea centrului.

4. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului va fi de:

- 100%, pentru investiții negeneratoare de venit.

Finanțarea în procent maxim se justifică pentru că un centru va deservi mai multe comunități locale rurale din teritoriul GAL.

Valoarea proiectelor poate fi cuprinsă între 5.000 – 200.000 Euro.

M4/6B. Măsură dedicată acțiunilor pentru integrarea minorităților locale

Tipul măsurii: Investiții

1. În teritoriul Țării Năsăudului există, atât în zona rurală, cât și în zona urbană, minorități locale. Conform Recensământului populației din 2011, sunt 1.061 maghiari (2% din totalul populației) și 1.473 rromi (3% din totalul populației), celelalte minorități fiind nesemnificativ reprezentate. Cea mai mare concentrare a minorităților locale de etnie rromă este în orașul Năsăud, comuna Nimigea și comuna Șieu Măgheruș; etnia maghiară este reprezentată cel mai bine în comuna Nimigea, unde există un număr de 662 persoane care trăiesc într-o comunitate compactă în centrul de comună, alături de cele 334 persoane de etnie rromă. Cealaltă comunitate cu etnici maghiari majoritari este Șintereag, respectiv un număr de 297 persoane. Pentru a preveni segregarea în acest tip de comunități, este nevoie de dezvoltarea unor mici infrastructuri locale și acțiuni comune, care să susțină interculturalitatea în special, în cadrul segmentului tânăr din populație și al femeilor. Astfel de centre locale nu există în mediul rural din zona noastră. Au fost identificate pe teren spații și imobile degradate în aceste comunități, care printr-o amenajare corespunzătoare ar putea fi folosite în acest scop.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată reiese din faptul că va fi promovată interacțiunea între populații cu structuri etnice diferite, prin acțiuni culturale și de socializare într-un spațiu organizat. Va fi susținută reabilitarea unor infrastructuri, imobile, din comunitățile multietnice, pentru derularea acestor activități, care nu și-au găsit suport din lipsa unor surse de finanțare.

3. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

- Autorități publice locale și asociațiile acestora;
- ONG-uri definite conform legislației în vigoare;
- Instituții de cult care au în proprietate clădiri, altele decât cele pentru derularea actelor de cult.

Beneficiarii indirecți sunt:

- Populația locală în general, inclusiv persoanele vulnerabile social;
- Organizații care vor găsi în aceste centre locale un spațiu de dialog intercultural.

4. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului va fi de:

- 100 %, pentru investiții negeneratoare de venit.

Valoarea proiectelor poate fi cuprinsă între 5.000 – 200.000 Euro.

Intensitatea maximă a sprijinului este dată de faptul că acest tip de proiect nu este generator de profit și susține o comunitate care are nevoie de acest ajutor pentru a conviețui cu populația majoritară fără a ajunge la conflicte. O cofinanțare din partea beneficiarului ar duce la riscul de neaccesare a fondurilor, pentru că aceste comunități etnice nu au susținere financiară majoritară de nicăieri pentru crearea unor astfel de infrastructuri.

M5/3A Măsură dedicată constituirii și promovării formelor asociative

Tipul măsurii: - Investiții - Servicii

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

1. Susținerea asocierii micilor producători din teritoriul GAL prin reorganizarea și redefinirea formelor de asociere existente și/sau crearea altor forme noi, în vederea dezvoltării agriculturii locale; Susținerea promovării produselor locale prin cooperarea dintre actorii locali implicați în asocierile locale înființate.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată reiese din faptul că vor fi promovate forme de cooperare/asociere funcționale, între diverși actori locali, în principal din sectorul agricol, prin care se vor pune în valoare produsele locale. Lanțurile scurte de aprovizionare vor ieși în evidență și vor susține piețele locale în mod organizat. Acest fel de abordare nu a mai fost funcțional în zona noastră.

3. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

- Un Grup Operațional, alcătuit din cel puțin un fermier/un grup de producători o cooperativă și un partener cu domeniul de activitate – cercetare sau partener cu domeniul principal de activitate în sectorul agro - alimentar.

Beneficiarii indirecți sunt:

- Cei care beneficiază de produsele cooperării în comunitate: consumatorii de pe piețele locale, cei care au investiții neagricole în domeniul agroturismului, agricultorii din fermele de subzistență.

4. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului va fi de:

- 100 %, pentru investiții negeneratoare de venit;
- 90 %, pentru investiții generatoare de venit, pentru cheltuielile eligibile din proiect. Având în vedere că în Anexa II la Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 nu apar prevederi legate de cuanțumuri maximale pentru aceste tipuri de operațiuni aferente articolului 35, aplicăm prevederile generale legate de sume și cuanțumuri pentru finanțare.

Intensitatea sprijinului de 90 % ia în considerare faptul că este vorba despre investiții colective. Proiectele propuse nu vor fi implementate de entități singulare dintr-o singură comunitate, raza de acoperire fiind tot teritoriul GAL.

Valoarea proiectelor poate fi cuprinsă între 5.000 – 200.000 Euro.

M6/4A Măsură dedicată susținerii investițiilor legate de modernizarea sau adaptarea agriculturii și silviculturii

Tipul măsurii: Investiții

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

1. Susținerea administratorilor fondului forestier local cu echipamente specifice în vederea unei mai bune gestionări și monitorizări a pădurilor, a speciilor de floră și faună locale, inclusiv a ariilor protejate Natura 2000, care se regăsesc și în fondul forestier local.

2. Crearea unei baze materiale pentru acțiuni demonstrative și de informare în sprijinul elevilor de la profilele silvice, care derulează stagii de practică în zonele administrate de entitățile locale.

Măsura contribuie la prioritatea prevăzută la art. 5, din Reg. (UE) nr. 1305/2013:

(P4) Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură.

Măsura corespunde obiectivelor art. 17 Investiții în active fizice litera „c,” și „d,” din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

2. Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată reiese din faptul că sunt susținute activități care nu își găsesc rezolvare decât printr-o astfel de intervenție pe teritoriul nostru. Echipamentele de control și monitorizare susțin prin folosirea lor demonstrativă, educația ecologică a tinerei generații, raportat la resursele forestiere locale, precum și formarea de competențe specifice. Sunt susținute, de asemenea, activitățile de prevenire a dezastrelor ecologice, prin buna monitorizare locală a florei, faunei și evoluției morfologice a pădurii.

3. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiarii direcți sunt:

- Formele de organizare locale care administrează fondul forestier local. Beneficiarii indirecți sunt:
- Proprietari de pădure;
- Elevii din domeniul silvic;
- Turiști, proprietari de agropensiuni și în general toți cei care dezvoltă programe turistice în zonă.

4. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Intensitatea sprijinului va fi de:

- 100 %, pentru investiții negeneratoare de venit în conformitate cu articolul 17 Investiții în active fizice, litera „c”, și „d”, , Anexa II, din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

Sunt luate în considerare proiecte negeneratoare de venit, investiții neproductive în infrastructura forestieră, în conformitate cu necesitățile identificate la nivel local.

PARTEA II – PREZENTAREA GENERALĂ

2.1. PREZENTAREA COMUNEI SALVA

Scopul acestei secțiuni din SDL este de a prezenta principalele caracteristici existente la nivelul comunei și analiza, interpretarea datelor într-o manieră obiectivă.

Salva este o comună în județul Bistrița-Năsăud, Transilvania, România, formată numai din satul de reședință cu același nume. Comuna a fost reorganizată prin Legea Nr. 67 din 23 martie 2005, când din ea s-a desprins satul Runcu Salvei pentru a se înființa comuna Runcu Salvei.

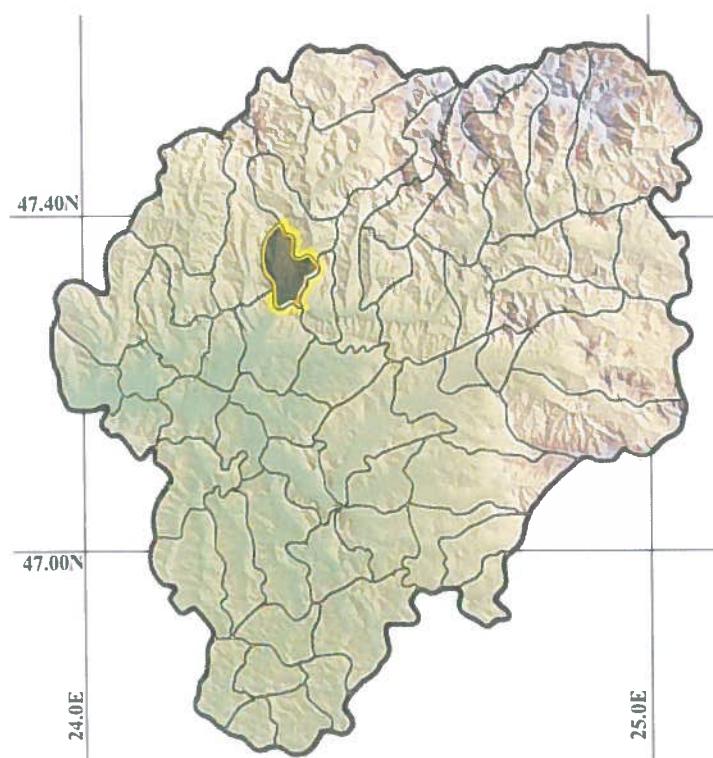

Fig.23. Comuna Salva

Localitatea Salva este atestată documentar din anul 1245 alături de alte localități de pe văile Someșului și Sălăuței. În trecut, localitatea făcea parte din districtul Rodnei care îngloba toate satele de pe cursul superior al Someșului Mare.

Începând din 1762 până în 1851, Valea Rodnei devine granița militară, ceea ce duce la militarizarea zonei și la dezvoltarea transporturilor și comunicațiilor în zonă.

Timpul a făcut din comuna Salva o așezare modernă cu potențial de creștere și dezvoltare care ulterior să devină parte a economiei județene și regionale.

2.1.1. Așezare

Comuna Salva este situată în bazinul inferior al Văii Sălăuța, în partea de nord-vest a județului. Este așezată la o distanță de 28 de km de reședința de județ și 4 km de orașul Năsăud, cel mai apropiat centru

urban. Se găsește la intersecția a două drumuri, respectiv DN 17 C Năsăud-Romuli care face legătura cu județul Maramureș și DN 17 D Năsăud-Beclean, drum care leagă orașul Dej din județul Cluj cu localitatea Salva.

Fig.24. Harta județului Bistrița-Năsăud cu împărțirea administrativ-teritorială pe comune

Comuna este un important nod de cale ferată, care asigură legătura cu localitățile Vișeu, Vatra Dornei și Dej.

Salva se învecinează la nord cu comuna Runcu Salvei și cu comuna Coșbuc, la vest cu comuna Zagra, la sud cu comuna Nimigea, iar la est cu orașul Năsăud.

Din punct de vedere matematic Salva are latitudinea 47 grade 18 minute și longitudinea 24 grade 22 minute.

Suprafața administrativă a comunei este de 5504,46 ha din care 2099,90 ha păduri în extrateritoriul comunei (păduri grănicerești) situate în suprafața teritorială a altor comune după cum urmează: Măieru 1651 ha, Sângeorz Bai 142,50 ha și Dorna Candrenilor 306,40 ha.

După deducerea acestora rezultă o suprafață administrativ-teritorială de 2632,39 ha din care:

- Suprafață agricolă 1718 ha

- Suprafață neagră 914 ha.

Din totalul suprafețelor agricole terenurile arabile totalizează 575 ha, fânețe naturale 982 ha, pășuni 149 ha și livezi 12 ha, iar din suprafața neagră, 692 ha reprezintă păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră.

Suprafața totală ocupată de păduri și terenuri cu vegetație forestieră este de 2792,30 ha ceea ce reprezintă 50,73 % din suprafața totală a comunei și care asigură prin exploatarea și valorificarea masei lemnoase importante venituri la bugetul comunei.

Comuna Salva este situată în nord-vestul județului Bistrița-Năsăud, la 26 km distanță de Beclean, 34 km de Sângeorz-Băi, și la 102 km de municipiul Cluj-Napoca, care are și aeroport.

2.1.2. Relieful

Comuna Salva este așezată în Nord-Estul Transilvaniei la confluența Sălăuței cu Someșul Mare, pe terasele inferioare ale acestor două râuri. Din punct de vedere morfologic, comuna Salva se încadrează în Platforma Năsăudului sau Monoclinul Someșan; la vest de Sălăuța teritoriul comunei Salva se suprapune pe zona estică a Dealurilor Suplaiului.

Relieful este format din dealuri care se ridică pe dreapta Sălăuței în vârful Socilor la 847m și vârful Păltiniilor 823m, pe stânga Sălăuței în vârful Groșilor la 723m și 625m în Dealul Migii. Pe stânga Someșului Mare în sudul localității, cuesta Someșului Mare este dominată de vârful La Mese (Cărbunarul) de 664m altitudine. Altitudinile minime se întâlnesc în Valea Someșului Mare, 307m în apropiere de confluența cu Sălăuța. Relieful atinge 357m în Valea Someșului Mare și 500m în Valea Sălăuței luând în considerare vârful Socilor și Valea Sălăuței.

Microrelieful cuprinde și acumulări parazitare depuse pe văile torențiale peste terasele inferioare ale Sălăuței și Someșului Mare. Se pot enumera conurile de depunere ale văilor Pleșului, Dumbrăvii, peste ele suprapunându-se două străzi situate pe dreapta Sălăuței. Pe stânga Sălăuței sunt conurile de depunere a văii Gropcilelor și Costișata, torent pe cale de închidere. Deși direcția văii Sălăuței pe acest sector este nord-sud, cursul are bucle datorită conurilor de depunere care au împins râul spre dreapta sau spre stânga ajutând la formarea luncilor (Lunca Mare, Lunca Tabără, Răstoaca Moșil).

2.2.2. Solurile

În comuna Salva predomină solurile brune de pădure tipice, urmate de cele brune acide. Solurile sunt favorabile vegetației forestiere, pășunilor și fânețelor, precum și culturii de pomi fructiferi. Principalele tipuri de sol răspândite în comuna Salva sunt:

Tip de sol	Textura	Observații
Regosol	Lm/LN	localizat pe versanti, potențial de spalare a azotului către resursele de apă
Erodosol	LN/LN	
Aluviosol	LN/LN	localizate pe vai, terase, au permeabilitate buna si potențial de levigare a azotului către resursele de apă
Eutricambosol	Lm/Lm	
Preluvosol	LA/LA	localizate pe terase, platou, câmpie, cu permeabilitate redusa și potențial mic de levigare a azotului către resursele de apă
Luvosol	AL/LA	
Planosol	LA/AL	
Vertosol	LA/LA	
Stagnosol	LA/AL	
Gleiosol	LA/LA	localizate pe vai, apa freatica la mica adancime si potențial ridicat de levigare a azotului către resursele de apă
Alte tipuri de sol	-	-

2.2.3. Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică este bogată, fiind formată din râul Someșul Mare și Sălăuța. Pe teritoriul comunei Salva, Someșul Mare primește următorii afluenți: pe stânga, Valea Vulturului și Valea Morii, pe dreapta afluenți temporari pârâul Dumbrăvii, Vâlceaua și pârâul Bolotău. Pe acest sector, Sălăuța primește afluenți permanenți destul de viguroși, astfel: pe dreapta, Valea Pietrii, Valea Pleșului, Valea Gura Pleșului, Valea Dumbrăvii, Valea Țapului și Valea Codeica. Pe stânga Sălăuța primește Valea Bruhooi, Valea Cicireului, Valea Gropcilelor și pârâul Hâlbochi. Partea de vest a comunei Salva este străbătută de râul Ideci care primește pe stânga Valea Iederii și Valea Zăpodilor, iar pe dreapta Valea Burduhului și Valea Ursului.

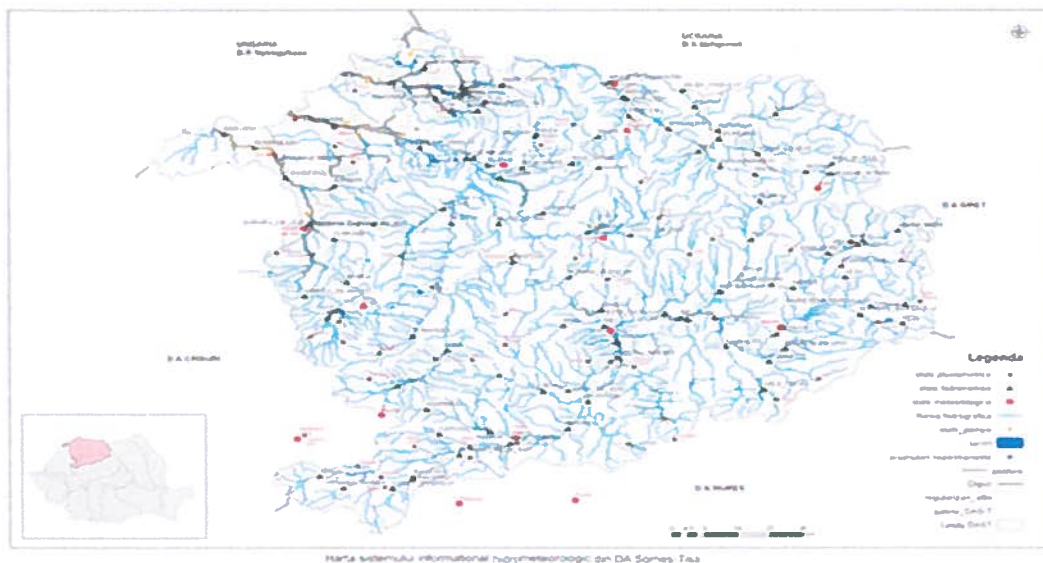

Fig.25. Harta sistemului informațional hidrometeorologic Someș-Tisa

Scurgerea și viteza apei depinde de panta albiei care la Someșul Mare este de 2,5m la 1km, iar la Sălăuța este de 3,2m la 1km. Debitul mediu anual al Someșului după confluența cu Sălăuța este de 30m³/s. Volumul maxim al scurgerii apare în luna aprilie pentru ambele râuri. Debitul maxim înregistrat de Someșul Mare la Salva după confluența cu Sălăuța a fost un debit de 1500 m³/s la data de 13 mai 1970, dată la care Sălăuța a avut un debit de 388m³/s.

Nivelul apei subterane s-a întâlnit în jurul adâncimii de 0,50 – 4,00m.

2.2.4.Clima

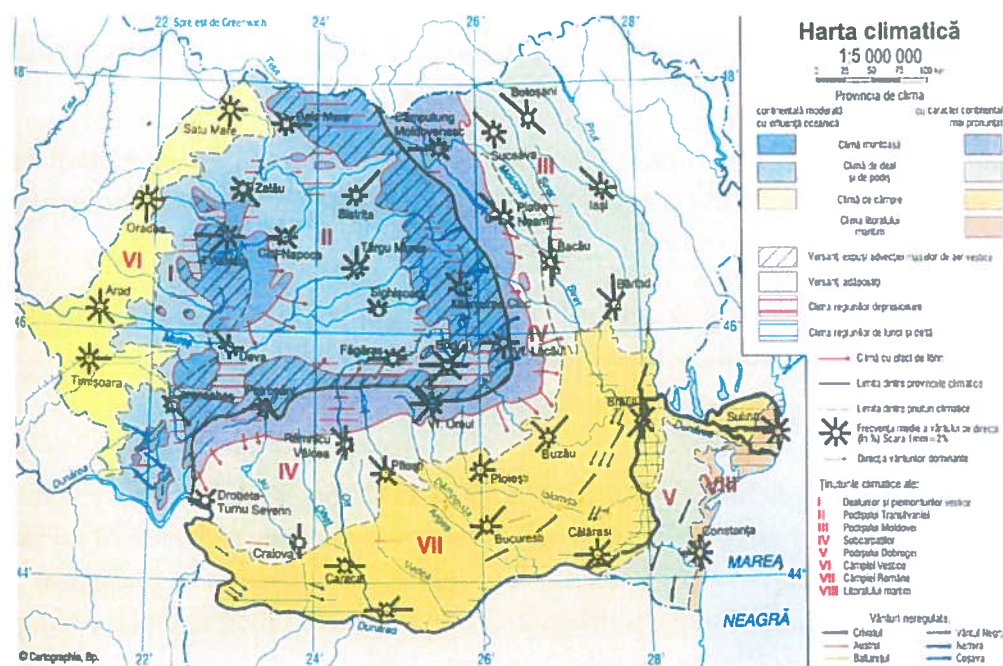

Fig.26. Harta climatică a României

Clima localității se încadrează în zona de climă continentală și se caracterizează prin veri calde și umede, cu precipitații abundente ce cad mai ales sub formă de averse, și prin ierni relativ reci, marcate uneori de viscole puternice, dar și de frecvente perioade de încălzire care provoacă discontinuități repetate ale stratului de zăpadă și repetate cicluri îngheț-dezgheț.

Temperatura medie anuală este de +8°C. Temperatura medie a lunii ianuarie este între -4°C și -6°C și se datorează inversiunilor de temperatură din timpul iernilor prin acumularea maselor de aer rece în Valea

Someșului Mare și al Sălăuței. Valea Sălăuței se comportă ca un canal prin care masele de aer rece montan se scurg spre Depresiunea Transilvaniei. Temperatura medie a lunii iulie este de peste +18°C. Temperatura minimă absolută a fost înregistrată la 13 ianuarie 1950 fiind de -37,2°C, iar temperatura maximă absolută a fost atinsă la 16 august 1952 de +37,2°C.

Cantitatea medie anuală de precipitații este cuprinsă între 700-800mm. Minimul de precipitații este cuprins între 30-40mm pentru luna februarie și atinge maxim de precipitații în iunie cu 100-200mm. Prima ninsoare cade aproximativ în ultima decadă a lunii noiembrie, iar ultima, către sfârșitul lunii martie. Vântul dominant suflă în toate anotimpurile din nord-est. Radiația solară directă este de 65 kcal/cm², suma totală a radiației solare fiind cuprinsă între 100-110 kcal/cm².

Pe teritoriul comunei Salva se pot distinge trei tipuri principale de microclimat:

- Microclimatul de vale cu temperatură moderată vara și temperaturi destul de scăzute iarna datorită acumulării maselor reci de aer care ajung aici prin scurgere pe Văile Sălăuței și Someșului Mare;
- Microclimatul dealurilor de monoclin care se suprapune peste versantul drept al Someșului Mare și versantul drept al Sălăuței, versanți despăduriți cu orientare sudică și cu întinse suprafețe structurale, cu insolație puternică în tot cursul zilei atât vara cât și iarna.
- Microclimatul zonei de cuestă, cu dealuri împădurite complet, cu înclinare accentuată de peste 55° și orientarea feței cuestei spre nord, fenomen ce face ca iarna insolația să fie foarte redusă, cuesta fiind în umbră aproape totală din septembrie până în martie. În zona cuestei precipitațiile sunt mai abundente și verile mai răcoroase decât pe versantul drept și sensul aluvionar al Someșului Mare.

Abaterea de la normal a factorilor climatici a produs de multe ori adevărate dezastre. În ultimii 400 de ani sunt menționate în documente perioade lungi de secetă urmate de foamete și deseori de ciumă și holeră. Astfel de perioade au fost chiar la începutul secolului XVII-lea, apar în anii 1623; apoi 1633; 1646 și 1661; mai sunt menționați anii 1679-1680 cu moliime. În secolul XVIII-lea a fost mare secetă în anul 1763.

În secolul al XIX-lea o mare secetă a cuprins Europa și Transilvania în anii 1814-1817 când a pierit 10% din populație. Alte secete au fost în anii 1846-1847, 1865-1866 și 1870 până în 1873, ultimele două fiind însoțite de holeră.

Menționăm și seceta care a afectat toată Europa și ținuturile noastre în primăvara anului 2003, afectând grav culturile păioase și făcând să scadă debitul apelor curgătoare ca și din fântâni.

2.2.5. Vegetația

Condițiile de climă și factorii edafici au favorizat în această zonă dezvoltarea unei vegetații etajate în funcție de relief, formată din vegetație lemnoasă și vegetație ierboasă. Existența pe valea Someșului Mare a versanților cu înclinare de peste 45-60° și orientare nordică este acoperit în întregime de vegetație lemnoasă. Versantul de pe partea dreaptă a Someșului Mare, versant cu înclinare mai redusă și orientare sudică a fost defrișat aproape în totalitate și terasat în scopuri agricole.

Având în vedere condițiile unui climat moderat cu temperaturi medii anuale de cca. +8°C și precipitații ce depășesc 750mm, vegetația naturală este reprezentată de păduri de foioase și pajiști ierboase.

cenas), guguștiucul (*Streptopelia decaocta*). Dintre speciile de păsări răpitoare cele mai cunocute sunt: uliul porumbar (*Accipiter gentilis*), uliul mare sau șorecar (*Buteo buteo*), iar dintre răpitoarele de noapte huhurezul (*Strix aluco*), striga (*Tyto alba*), cucuveaua (*Athene noctua*).

Fig. 28. Vulpea (*Vulpes vulpes*)

Fig.29. Căprioara (*Capreolus capreolus*)

Fauna frunzarului este formată din numeroase specii de reptile, amfibieni și nevertebrate. Dintre reptile pot fi amintite: șarpele de pădure (*Coluber longissimus*), șarpele neted (*Coronela austriaca*), șarpele de casă (*Natrix natrix*), șopârla de câmp (*Lacerta agilis*). Dintre amfibieni: salamandra (*Salamandra salamandra*), broasca râioasă (*Bufo bufo*), broasca mică de lac (*Rana esculenta*). Nevertebratele sunt reprezentate în mod dominant de insecte, acarieni, gastropode, miriapode.

Someșul Mare și principalii săi afluenți (Sălăuța și Ideciul) au avut o bogată fauna ihtiologică, azi diminuată din diverse cauze (poluare, pescuit excesiv); dintre speciile dominante amintim: scobarul sau poduțul (*Chondrostoma nasus*), cleanul (*Luciscus cephalus*), mreana (*Barbus barbus*).

2.2.7. Geologia

Din punct de vedere geologic, pe teritoriul comunei Salva peste fundamentul cristalin se află formațiuni sedimentare Paleogene și Neogene la -2000m adâncime. Formațiunile sedimentare Paleogene, Eocenul și Oligocenul nu apar pe teritoriul comunei Salva cu excepția Oligocenului Superior ce apare în zona numită Strâmtura de pe versantul drept al Sălăuței.

Burdigalianul apare transgresiv și este reprezentat prin gresii, nisipuri, marne, intercalații argiloase și conglomerate, totalizând circa 80m grosime. Conglomeratele burdigaliene apar în zona Coasta Cornului de pe versantul stâng al Ideciului, la baza cuestei de pe stânga Someșului Mare. Depozitele burdigaliene care apar în profilele râurilor Someșul Mare, Sălăuța, Ideciul cuprind întreaga serie de la oligocen la tortonian.

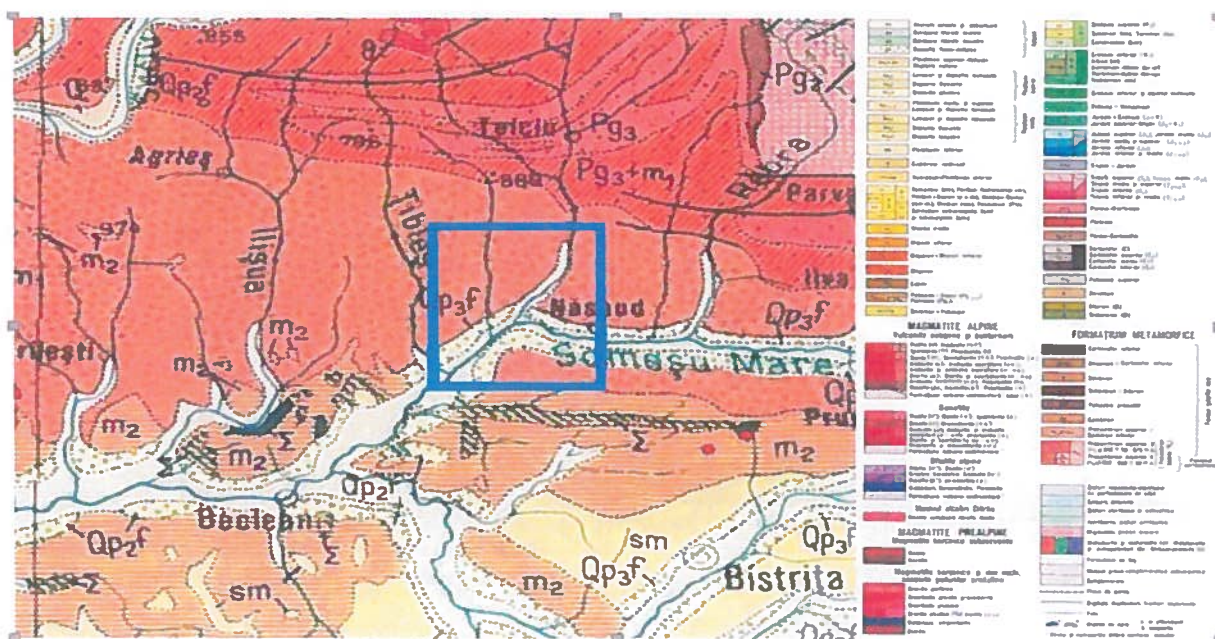

Fig.30. Harta geologică

Helvețianul cuprinde depozitele sedimentare care formează partea superioară a dealurilor din zona comunei Salva. Aceste depozite groase de peste 850m cuprind conglomerate, pietrișuri, gresii și subordonat marne dispuse ritmic.

Cuaternarul, desi este caracterizat prin fenomene de eroziune accentuate prezintă totuși o răspândire largă și are origine variată: depozite coluvio-proluviale ale glacișurilor și conurilor de depunere; terasele înalte ale Sălăuței și Someșului Mare datează din pleistocen, iar depunerile fine și semifine de mături și argile în luncile Sălăuței și Someșului Mare datează din Holocen.

2.2.8. Istorie locală

Istoria localității Salva se împletește strâns cu istoria Transilvaniei, jucând rolul de punte de legătură materială și spirituală între românii din Transilvania, Maramureș și Moldova.

Din atestările documentare rezultă că localitatea Salva datează din timpuri străvechi, aparținând politic și administrativ de Rodna, de Bistrița sau Năsăud. Cea mai veche atestare documentară care s-a păstrat până astăzi datează din 1245, din vremea regelui Bela al IV-lea, când Salva este menționată alături de Rodna, Sângeorz, Rebra, Feldru, Zagra, Năsăud, Telciu și Mocod ca făcând parte din ținutul liber al văii Rodnei.

După unii cercetători, Salva ar fi o enclavă romană care a continuat să existe până astăzi cu același nume, dovadă fiind cele trei fortificații din jurul localității, în cele trei direcții principale. Se presupune că denumirea localității Salva are în componență cuvântul "Sal", care în indo-europeană înseamnă "apă", iar în sanscrită "insulă", localitatea fiind situată la confluența celor două râuri, Someșul Mare și Sălăuța, pe terasele inferioare ale acestora.

Fig.31. Harta Iosefină a Transilvaniei 1769-1773, sat Salva

Prima vatră a satului a fost așezată pe partea stângă a râului Sălăuța, sub "Mocirlă", în partea de sat numită astăzi "Suseni". În locul unde se bifurcă ulicioara lui Macarie era prima biserică, construită din lemn de stejar. Azi locului i se spune "în tantarim", deși nu sunt morminte. Locul unde a fost altarul este marcat de o cruce de lemn și lângă ea un bloc masiv de piatră. Cu trecerea timpului, sătenii au construit case și gospodării pe malul drept al Sălăuței, astfel dezvoltându-se a doua vatră pe ulița Butăcenilor (inițial numită a Morărenilor). Odată cu apariția acestei noi vetre vor apărea mențiuni în documentele vremii două Salve: Salva dincoace (spre Năsăud) și Salva dincolo, de peste râu. Biserica din lemn din a doua vatră de sat a fost ridicată în anul 1821, pe strada Butăcenilor, pe locul unde azi este casa lui Pavelea Gavrilă, zis "Bursuc".

Din conscripția anului 1725 reiese că în Salva erau la acea vreme 172 de familii, în total 860 de locuitori. Numărul acestora fiind în continuă creștere, în anul 1899, locuitorii au hotărât să construiască o nouă biserică, din piatră și cărămidă, în centrul comunei. În anul 1745, Salva avea 231 de familii, iar în tabloul recensământului din 1762 sunt menționate 225 familii, 21 de văduve ceea ce ar însemna aproximativ 1200 de persoane.

Începând din 1762 până în 1851, Valea Rodnei devine granița militară, ceea ce duce la militarizarea zonei. Până în 1849 populația era curat românească, abia ulterior apărând și câteva familii evreiești care erau în căutare de vaduri comerciale. Se remarcă dezvoltarea foarte lentă a satului, pusă în evidență de faptul că în 1915, după 153 de ani, populația localității era de doar 1691 de locuitori

2.2.9. Demografie – evoluție și context actual

Conform rezultatelor recensământului din anul 2011, populația comunei Salva era de 2738 locuitori (dintre care 1357 de bărbați și 1381 de femei), ceea ce reprezintă 0,95% din totalul populației județului Bistrița-Năsăud și 0,013% din totalul populației României. Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică (INS), populația stabilă la data de 1 ianuarie 2018 este de 2792 persoane, dintre care 1377 de bărbați și 1415 de femei.

Pentru o mai bună înțelegere a aspectelor sociale specific comunei Salva, trebuie relevate câteva aspecte precum: evoluția populației, structura populației după diverse criterii, problemele legate de resursele și piața forței de muncă.

Evoluția populației

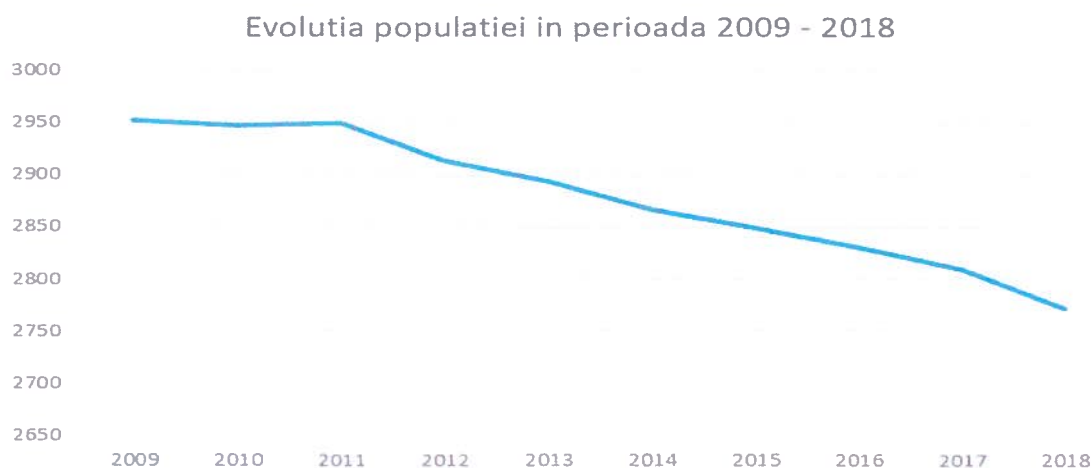
Analiza populației se realizează pe baza populației înregistrate la recensăminte. La recensământul din 2011 se înregistra în comuna Salva o populație de 2738 locuitori, dintre care 1357 bărbați și 1381 femei. Pentru a putea urmări evoluția populației se folosesc datele pentru o perioadă de 10 ani, respectiv 2009-2018.

Populația la 1 ian.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	2952	2947	2950	2914	2894	2867	2849	2830	2810	2792
Masculin	1448	1442	1453	1436	1418	1408	1401	1397	1390	1377
Feminin	1504	1505	1497	1478	1476	1459	1448	1433	1420	1415

Evoluția populației comunei Salva între 2009-2018

Sursă date: INS

Populația comunei Salva înregistrează în perioada 2009-2018 o scădere constantă, pierzând în acest interval 160 de persoane, ceea ce reprezintă un procent de 5,73%.

Evoluția populației comunei Salva între 2009-2018

Sursă date: INS

Densitatea populației

	Recensământ 2011	
	Numărul locuitorilor	Locuitori/km ²
România	22480599	94,3
Județ Bistrița-Năsăud	331241	61,85
Comuna Salva	2950	112,08

Densitatea populației comunei Salva în 2011

Sursă date: INS

Structura pe sexe

Conform datelor publicate de Institutul Național de Statistică, disponibile pentru data de 1 ianuarie 2018, structura pe sexe în comuna Salva pentru ultimii cinci ani este următoarea:

01.ian	Comuna Salva					
	Ambele sexe	%	Masculin	%	Feminin	%

2014	2867	100	1408	49,11	1459	50,89
2015	2846	100	1400	49,19	1446	50,81
2016	2831	100	1397	49,35	1434	50,65
2017	2810	100	1390	49,46	1420	50,54
2018	2792	100	1377	49,31	1415	50,69

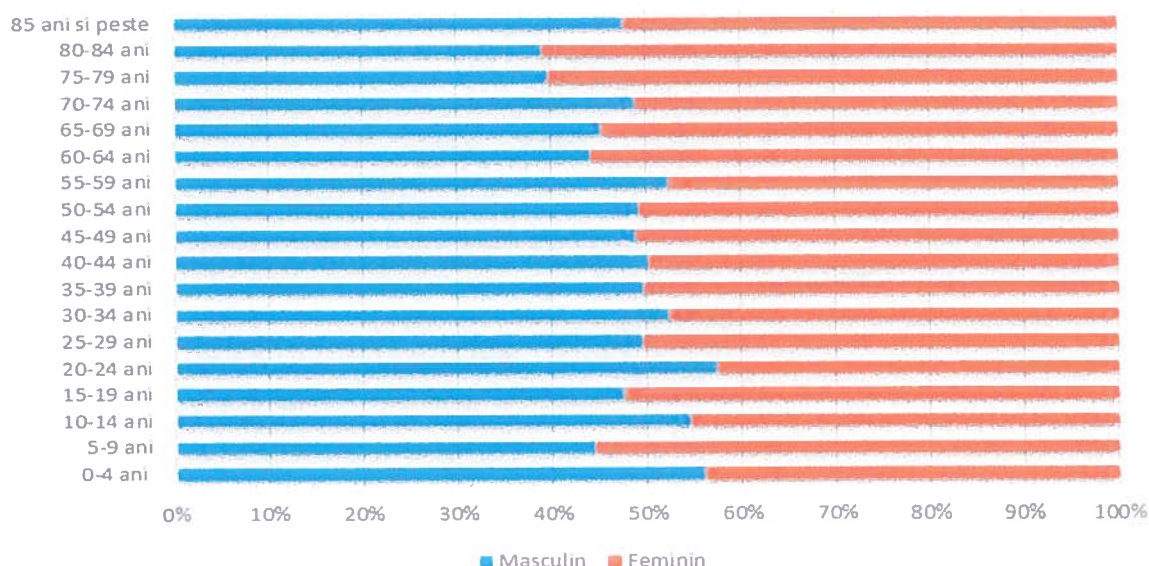
Structura pe sexe în comuna Salva 2012-2018

Sursă date: INS

Structura pe vârste

Graficul cu populația comunei Salva aferent anului 2018 arată fenomene demografice în desfășurare:

Populația comunei Salva pe grupe de vârstă în anul 2018

Grafic populația grupată pe vârste – comuna Salva 2018

Sursă date: INS

-Generațiile cu vârsta cuprinsă între 25 și 64 de ani dețin o pondere majoritară în volumul populației. Acest fapt relevă o importantă resursă de forță de muncă, dar dacă nu se vor lua măsuri de stimulare a natalității, peste 30-45 de ani această populație va deveni inactivă din punct de vedere economic și prin urmare va reprezenta o sarcină socială din ce în ce mai mare pentru populația tânără viitoare care este din ce în ce mai redusă ca număr.

Modificările structurii populației din comuna Salva pe grupe mici de vârstă în anul 2018 este prezentată în tabelul următor:

Anul 2018	0- 4 ani	5- 9 ani	10-14 ani	15-19 ani	20-24 ani	25-29 ani	30-34 ani	35-39 ani	40-44 ani
Masculin	61	59	77	60	92	106	101	119	107
Feminin	49	69	66	63	77	90	101	116	110
Total	110	128	143	123	169	196	202	235	217

Anul 2018	45-49 ani	50-54 ani	55-59 ani	60-64 ani	65-69 ani	70-74 ani	75-79 ani	80-84 ani	85 ani si peste
Masculin	102	86	86	83	71	62	48	31	26
Feminin	105	89	76	111	84	61	69	47	32
Total	207	175	162	194	155	123	117	78	58

Structura pe grupe mici de vârstă în anul 2018

Sursă date: INS

Convențional se consideră că o populație este tânără dacă proporția populației vârstnice este mai mică de 7%, iar procesul de îmbătrânire demografică este în desfășurare dacă ponderea populației vârstnice este cuprinsă între 7% și 12%, iar o pondere mai mare de 12% corespunde unei populații îmbătrânite demografic (ponderea populației adulte, cu vârste cuprinse între 15-59 de ani prezintă o stabilitate relativă în timp). La nivelul comunei Salva, în anul 2018 ponderea populației vârstnice este de 25,96%, ceea ce indică un proces de îmbătrânire demografică instalat.

Structura pe grupe mari de vârstă		Anul 2018
0 – 14 ani	Număr	381
	%	13,66
15 – 59 ani	Număr	1686
	%	60,38
60 ani și peste	Număr	725
	%	25,96

Structura pe grupe mari de vârstă în anul 2018

Sursă date: INS

Structura etnică și religioasă

S-au folosit datele de la recensământul din 2011. În ceea ce privește structura etnică a populației comunei Salva, românii reprezintă 97,15% din totalul populației înregistrate.

Etnie	Nr.	%
Români	2660	97,15
Informație nedisponibilă	78	2,85
Total	2738	100

Structura populație pe etnie

Sursă date: INS

Etnie	Nr.	%
Ortodoxa	2522	92,11
Romano-catolică	5	0,18
Penticostală	20	0,73
Greco-catolică	104	3,80
Adventistă de ziua a șaptea	3	0,11
Martorii lui Iehova	11	0,40
Creștină după Evanghelie	4	0,15
Informație nedisponibilă	69	2,52
Total	2738	100

Structura religioasă a populației este preponderent reprezentată de populația ortodoxă (92,11%), în minoritate regăsindu-se greco-catolici (3,80%), penticostali (0,73%), martorii lui Iehova (0,40%), iar pentru un procent de 2,52% din populație nu sunt informații disponibile.

Mișcarea naturală a populației

Mișcarea naturală a populației surprinde două fenomene demografice: natalitatea și mortalitatea. Rata natalității reprezintă numărul de copii născuți într-o perioadă de timp determinată (1 an) la 1000 de locuitori. Natalitatea este un fenomen supus transformărilor mediului economic și social. Rata mortalității reprezintă numărul de persoane decedate într-o perioadă de timp determinată (1 an) la 1000 de locuitori.

Populația la 1 ian.	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	2952	2947	2950	2914	2894	2867	2846	2830	2810	2792
Masculin	1448	1442	1453	1436	1418	1408	1400	1397	1390	1377
Feminin	1504	1505	1497	1478	1476	1459	1446	1433	1420	1415
MIȘCAREA NATURALĂ										
Născuți vii	21	34	24	22	26	19	29	20	19	19
Decedați	25	32	33	48	38	40	41	38	31	29
Spor natural	-4	2	-9	-26	-12	-21	-12	-18	-12	-10
Căsătorii	16	12	11	15	16	16	16	20	22	22
Divorțuri	4	2	4	6	3	2	4	2	2	3

Structura după starea civilă în comuna Salva 2009-2018

Sursă date: INS

Sporul natural este un indicator care reflectă echilibrul existent între cele două fenomene: natalitate și mortalitate. El evidențiază evoluția naturală a unei populații și se calculează ca diferență între numărul de nașteri și cel de decese care au avut loc într-un an raportat la volumul populației. Pentru comuna Salva sporul natural înregistrează valori preponderent negative în ultimii 10 ani.

Mișcarea migratorie

Migrația internă, la nivel național, chiar dacă nu influențează volumul total al populației, provoacă importante mutații în structurile pe vârstă și sexe ale populației, dar și în profilul teritorial-administrativ, la nivelul județelor și localităților.

Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stabilite	*	1	1	1	*	*	*	1	2	*

Plecate	5	*	*	4	3	2	2	0	1	1
----------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Mișcarea migratorie în comuna Salva 2008-2017

Sursă date: INS *Nu există date

Resursele de muncă și posibilități de ocupare a forței de muncă

Resursele de muncă reprezintă populația care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economiei naționale și includ: populația în vârstă de muncă, aptă de muncă (bărbați de 16-65 ani și femei de 16-63 ani), precum și persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

Structura populației (nr. persoane)	2010	2015	2017
Populația activă			
Număr mediu de salariați	189	163	159
Șomeri în căutarea unui loc de muncă	67	38	
Populația inactive			
Elevi, studenți	252	224	221

Resursele de muncă 1994, 2004, 2014

Sursă date: INS

Evoluția numărului de salariați din comuna Salva pentru perioada analizată este următoarea:

Anul	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nr. salariați	193	175	155	164	175	172	203	163	153	159

2.2.10. Plan Urbanistic, Plan de asezare si Regulamente locale

Planul Urbanistic General, reactualizat, – Comuna Salva – memoriu general, 2016, realizat de S.C. PROFESIONAL PRED DESIGN S.R.L., BUCUREȘTI cuprinde reglementări:

- pe termen scurt la nivelul întregii unități administrativ-teritoriale de baza, cu privire la:

- a) stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan în relație cu teritoriul administrativ al localității;
- b) stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;
- c) zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație;
- d) delimitarea zonelor afectate de servituți publice;
- e) modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
- f) stabilirea zonelor protejate și de protecție a monumentelor istorice și a siturilor arheologice reperate;
- g) formele de proprietate și circulația juridică a terenurilor;
- h) precizarea condițiilor de amplasare și conformare a volumelor construite, amenajate și plantate.
- i) zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone.

- pe termen mediu și lung, la nivelul întregii unități administrativ-teritoriale de baza, cu privire la:

- a) evoluția în perspectiva a localității;
- b) direcțiile de dezvoltare funcțională în teritoriu;
- c) traseele coridoarelor de circulație și de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean.
- d) zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone.
- e) lista principalelor proiecte de dezvoltare și restructurare;
- f) stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară și definitivă de construire;

Obiective de utilitate publică stabilite prin Planul Urbanistic General, reactualizat:

- Finalizarea amenajării și modernizării străzilor existente
 - Realizarea unor străzi de interes local pentru a se putea asigura accesul și pentru a se putea parcela suprafețele de teren introduse în intravilan
 - Extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în zonele introduse în intravilan
 - Reabilitare cămin cultural
 - Amenajare trotuare, șanțuri și podețe
 - Alimentare cu gaz a localității
 - Modernizarea drumurilor agricole și forestiere
 - Amenajarea pâraielor necadastrate: Codeica, Bolotău, Dumbrava
 - Regularizarea râului Sălăuța în intravilanul localității
 - Extindere alimentare cu energie electrică în extravilanul localității
- În baza scopului și a obiectivelor declarate vom lua în considerare în vederea optimizării Strategiei de Dezvoltare Locală.

În conformitate prevederile legale, rangul IV este atribuit satelor reședință de comună, cu dotări minime obligatorii necesare în vederea servirii tuturor satelor din cadrul comunei respective sunt:

- sediu de primărie;
- grădiniță, școală primară și gimnazială;
- dispensar medical, farmacie sau punct farmaceutic;
- poștă, servicii telefonice;
- sediu de poliție și de jandarmerie;
- cămin cultural cu bibliotecă;
- magazin general, spați pentru servicii;
- teren de sport amenajat;

- parohie;
- cimitir;
- stație/halt C.F. sau stație de transport auto;
- dispensar veterinar;
- sediu al serviciului de pompieri;
- puncte locale pentru depozitarea controlată a deșeurilor;
- alimentare cu apă prin cișmele stradale.

2.3.POTENȚIAL DE DEZVOLTARE

Potențialul natural, economic și uman

Industria

Este de așteptat să apară investitori importanți, iar oportunități există în industria maselor plastice și în industria alimentară la prelucrarea și conservarea legumelor și la prelucrarea produselor lactate, rezultate în urma activităților din agricultură și zootehnie.

Spre îmbunătățirea și dezvoltarea activităților industriale se propun următoarele tipuri de proiecte:

- Sprijinirea micilor ateliere meșteșugărești, mecanice, de tâmplărie;
- Organizarea de evenimente, în parteneriat cu AJOFM pentru promovarea culturii antreprenoriale în rândul tinerilor;
- Identificarea oportunităților de parteneriat public-privat în vederea demarării de activități în domeniul industrial;
- Sprijinirea investitorilor în energie verde (parcuri eoliene, panouri fotovoltaice) și promovarea energiilor verzi și a importanței acestora în rândul cetățenilor;
- Sprijinirea micilor întreprinzători, a investitorilor în fabrici pentru procesarea și conservarea produselor din carne și a celor lactate;
- Programe de formare profesională în rândul tinerilor pentru reconversie profesională;

În ceea ce privește domeniul construcțiilor, având în vedere că teritoriul studiat este amplasat în imediata apropiere a orașului Năsăud, ar putea cunoaște în viitor o creștere a reședințelor secundare și a construcțiilor pentru servicii și industrie.

Comerț

Posibilitățile de dezvoltare a comerțului sunt strâns legate de creșterea veniturilor populației, respectiv în condițiile creșterii consumului și a diversificării cererii, și poate fi văzută și ca un factor de susținere a activității de turism. Aceste dinamici se vor concretiza în apariția de noi unități comerciale, diversificarea gamei de produse, îmbunătățirea marketingului local și a calității serviciilor. De asemenea, în ideea sporirii potențialului turistic este de așteptat ca nevoile populației și ale viitorilor turiști în ceea ce privește serviciile bancare să crească; astfel, este de preferat să se sporească numărul agenților economici care oferă servicii bancare.

Agricultură

Agricultura determină o parte importantă din activitatea economică a comunei, angajând mare parte a populației locale și a terenurilor existente.

Un scenariu optimist prognozează o dezvoltare intensivă a agriculturii cu o tehnologie modernă orientată spre culturi de mare producție. Mai mult, conform ”Strategiei de Dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud

pentru perioada 2014-2020” comuna beneficiază de un potențial ridicat din perspectiva producției zootehnice primare (lână, carne, lapte), ceea ce sugerează necesitatea promovării unei activități zootehnice moderne care se poate finaliza cu dezvoltarea de unități de prelucrare a produselor primare.

Spre îmbunătățirea activitatilor agricole se propun următoarele tipuri de proiecte, unele dintre ele putând beneficia de finanțare europeană:

- Fermele vegetale și animale pot primi sprijin pentru dezvoltare constând în construcții, utilaje și aparatură, foarte utile pentru creșterea productivității;
- Posesorii de terenuri neasociați se pot asocia și înscrie în registrul agricol pentru a putea beneficia de subvenții;
- Se pot dezvolta ferme cu caracter ecologic, care să prelucreze produsele de origine animală și vegetală, pe plan local. Acești producători se pot asocia ca să poată vinde astfel de produse la prețuri bune și mai ales, ca să poată pătrunde în marile magazine. Astfel de produse ar putea fi servite turiștilor în situația în care s-ar dezvolta pensiuni agro- turistice
- Se pot dezvolta proiecte în domeniul apicol, prin comercializare de miere ecologică
- Se pot dezvolta ferme care să valorifice plante aromatice, foarte apreciate în gastronomie.
- Deoarece în ultimul timp există o cerere mare de biocombustibili pe piață, ar trebui crescută suprafața cultivată cu porumb, în apropierea acestora putând fi amplasate mai multe familii de albine, beneficiile devenind astfel multiple.
- Se poate înființa un centru de informare și consultanță agricolă
- Se poate amenaja o piață en-gross, en-detail și târguri săptămânale
- Având în vedere potențialul ridicat din perspectiva produselor alimentare primare (fructe, fructe de pădure, legume) este necesară sprijinirea fermelor de procesare și uscare fructe și legume;

Amplasamentul comunei în imediata vecinătate a orașului Năsăud conferă acestei comune un avantaj competitiv; întrucât costurile de transport sunt mai mici față de alți competitori, producătorul agricol local are posibilitatea de a-și vinde produsele la prețuri mai mici față de concurență.

Turismul

Având în vedere rolul de nod feroviar și rutier al comunei Salva, în apropierea căilor de comunicație pot apare moteluri, restaurante și spații de agrement. Valorificarea potențialului turistic existent se poate realiza prin organizarea unor structuri de primire și alimentație și prin promovarea unor forme de turism.

Având în vedere că localitatea dispune de un real potențial turistic și de agrement, dezvoltarea activităților ecoturistice și agro-turistice, ca soluții economice și ecologice reprezintă o premiză pentru creșterea economică a comunei. Se poate dezvolta ecoturismul, forma de turism care se potrivește cel mai bine cu aspirațiile de dezvoltare ale comunității locale, deoarece prin definiție, prin ecoturism înțelegem o formă de turism practică în arii naturale, al cărui scop îl reprezintă cunoașterea și aprecierea naturii și culturii locale, ce presupune măsuri de conservare a acestora.

Se poate practica turismul sportiv ca formă de recreere activă (pescuit, vânătoare) desfășurat în zonele împădurite și lunca râului Sălăuța.

Se poate dezvolta turismul ecumenic și religios la Mănăstirea Izvorul Tămăduirii. Se pot construi unele spații pentru turiștii veniți pentru sărbătorile religioase, iar hrana pentru turiști poate fi asigurată din produsele locale.

Astfel, este necesar ca autoritățile locale să se implice activ în susținerea acestor tipuri de turism printr-o strategie de marketing turistic, să susțină și să dezvolte parteneriate public-privat pentru dezvoltarea unei zone turistice și să îi susțină pe localnici pentru îmbunătățirea calității serviciilor oferite turiștilor.

Teritoriu, locuințe, utilități publice

La nivelul comunei Salva zona de locuințe și funcțiuni complementare este dominantă, ea ocupând 178,25 ha (reprezentând 75,85 %). Cele mai multe construcții sunt în stare medie-bună.

Fondul locuit existent este caracterizat de următorii indicatori: S medie locuibilă/persoană = 19,47 mp (an 2015)

S medie locuibilă/locuință = 52,88 mp (an 2015)

O situație a locuințelor comunei Salva este cea prezentată în tabelele următoare:

Anul	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Total	43415	43421	43419	43417	43489	55704	55524	55482	55500	55428
Propr. publică						70	70	70	70	70
Propr. privată	43415	43421	43419	43417	43489	55634	55454	55412	55430	55358

Suprafața locuibilă existentă pe forme de proprietate

Sursă date: INS

Anul	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Total	1017	1017	1017	1017	1018	1051	1048	1048	1049	1048
Propr. publică	*	*	*	*	*	2	2	2	2	2
Propr. privată	1017	1017	1017	1017	1018	1049	1046	1046	1047	1046

Locuințe existente

Sursă date: INS

Zona de locuințe și funcțiuni complementare este zona dominantă în cadrul comunei, cu o pondere de 75,85% din teritoriul intravilan. Structura localității Salva este omogenă, ea fiind dezvoltată în cea mai mare parte de-a lungul DN 17C și DN17D și a drumurilor comunale importante la nivel local.

Parcelele sunt generoase, înglobând diverse anexe pentru gospodărirea locuitorilor, necesare dezvoltării cu cultivării legumelor și cerealelor pentru subzistență.

Disfuncționalitățile privind fondul construit și utilizarea terenurilor sunt următoarele:

- construcțiile mai vechi au structura de rezistență realizată cu sisteme tradiționale de construire: paieantă, lemn, planșee lemn ce nu prezintă o durabilitate bună.

- în unele cazuri nu sunt respectate distanțele minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare ale parcelei conform Codului Civil
- majoritatea construcțiilor noi nu preiau din elementele valoroase ale arhitecturii tradiționale; unele construcții noi sunt amplasate agresiv în cadrul țesutului existent, sunt disproporționate, neintegrându-se în sit și contrastând nefavorabil cu fondul construit existent.

Zona de instituții și servicii este bine conturată și amplasată în partea centrală a localității pe malul stâng al râului Sălăuța. Ea cuprinde unitățile de învățământ (școala generală I-VIII, grădinița, after-school), culte și cultură (biserica ortodoxă, biserica greco-catolică, biserica penticostală, Mănăstirea Izvorul Tămăduirii), sănătate (dispensar uman și dispensar veterinar, cabinet stomatologic), unitățile administrative locale (primăria comunei, postul de poliție), precum și spațiile comerciale.

Forța de muncă

Proгноza demografică este acea variantă a proiecțiilor demografice care are probabilitatea cea mai mare de a se realiza, prin proiectare demografică determinându-se volumul unei populații plecând de la structura pe vârste și sexe la un moment dat și emițând ipoteze asupra evoluției probabile a celor trei componente care modifică în timp numărul și structura populației: mortalitate, fertilitate și migrație. Se disting două mari tipuri de abordare a evoluției probabile:

1. Abordarea tendențială – pornește de la ipoteza că factorii care au determinat evoluțiile trecute și actuale vor acționa și în viitor în același sens.
2. Abordarea normativă – pleacă de la ipoteza că evoluțiile

Evoluția populației este influențată de o serie de factori care pot fi grupați în trei categorii principale: elemente demografice – posibilitățile de creștere naturală a populației, posibilitățile de ocupare a resurselor de muncă în raport cu locurile de muncă existente și posibil de creat, veniturile potențiale pe care le pot oferi acestea și gradul atractivității localității, ca o consecință a numărului și calității dotărilor publice, condițiilor de locuit, gradul de echipare edilitară a localității.

Proгноza demografică pentru comuna Salva a fost realizată dintr-o perspectivă tendențială care presupune constanța mortalității, fertilității și migrației, în sensul menținerii acelorași tendințe specifice perioadei 2006-2015. Metoda de creștere biologică bazată pe creșterea naturală are caracter tendențial și prevede evoluția populației în funcție de sporul mediu anual.

Populația în 2007	Populația în 2016	Sporul mediu anual (nr. persoane)	Populația în 2025 (nr. persoane)
2981	2831	-15	2681

Sporul mediu al populației în ultimii 10 ani, respectiv intervalul 2007-2016 este de -15 locuitori. Presupunând constant ritmul descreșterii populației cu 15 persoane pe an, aceasta va atinge în 2025, 2681 persoane.

În ceea ce privește evoluția populației pe grupe de vârstă, generațiile cuprinse între 40-55 de ani dețin o pondere majoritară în volumul populației, ceea ce relevă o tendință de îmbătrânire a forței de muncă și necesitatea adoptării unor măsuri de stimulare a natalității, de creștere a atractivității comunei. În cazul în care astfel de măsuri nu vor fi adoptate, peste 15-25 ani populația comunei Salva va deveni inactivă din punct de vedere economic și va reprezenta o sarcină socială din ce în ce mai mare pentru o populație tânără viitoare, din ce în ce mai redusă ca număr.

- Asigurarea posibilității accesării unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională și creerea de noi locuri de muncă pentru șomeri;
- Îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor, ridicarea standardului construcțiilor și serviciilor din comună și a imaginii acesteia în general;
- Oferirea de oportunități și facilități pentru a favoriza investițiile private în comună, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau a consultărilor permanente între parteneri;
- Dezvoltarea echipării edilitare și a infrastructurii pentru asigurarea unor condiții optime de confort pentru populație și de dezvoltare a unităților economice și turistice.

Infrastructura care asigură desfășurarea procesului de învățământ în comuna Salva este adaptat nivelelor: prescolar, primar, gimnazial.

- Grădinița (amplasată în clădirea școlii)
- Școala gimnazială "Tiberiu Morariu" cu clasele I-IV
- Școala profesională "Tiberiu Morariu" cu clasele V-XI
- Internat școlar de zi - After school

[illegible]

Total	23	18	13	13	18	17	19	17	18	17
Învățământ preșcolar	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3
Învățământ primar	8	6	1	1	7	6	6	5	5	5
Învățământ gimnazial	11	8	8	8	8	8	10	9	10	9

Evoluție populație școlară și personal didactic 2008-2017

Sursă date: INS

Infrastructură culturală

O componentă importantă a vieții satului este cea culturală, domeniu care poate contribui în mod specific la creșterea gradului de atractivitate a satului pentru populația tânără. Mijloacele prin care se induce cultură în mediul rural sunt: căminele culturale, bibliotecile, cinematografele, radioul, televiziunea.

Instituțiile de cultură din comuna Salva sunt căminul cultural și biblioteca, amplasate în aceeași clădire.

La nivelul comunei există următoarele lăcașuri de cult: biserica ortodoxă amplasată pe strada Principală, Mănăstirea Izvorul Tămăduirii amplasată pe DC43, biserica greco-catolică amplasată pe str. Tănase Todoran nr. 123 A și casa de rugăciuni penticostală "Betel".

Infrastructura sanitară

Din datele existente la nivel județean rezultă că în comuna Salva există infrastructura de bază necesară furnizării serviciilor medicale către populație. În comuna Salva, serviciile medicale sunt furnizate populației prin intermediul unui cabinet medical de familie, unui cabinet stomatologic și a unei farmacii. Deservirea se face de către 1 medic, 1 medic de familie, 1 stomatolog, 1 farmacist și 3 cadre sanitare medii.

Categorii de unități sanitare	Forme de propri-etate	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cabinete medicale de familie	Propr. publică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Propr. privată	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Cabinete stomatologice	Propr. privată	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Farmacii	Propr. privată	*	*	*	1	1	1	1	1	1	1
Puncte farmaceutice	Propr. privată	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Unități sanitare pe categorii de unități, forme de proprietate 2010-2019

Sursă date: INS

Categorii de personal medico-sanitare	Forme de proprietate	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medici	Propr. publică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Propr. privată	*	*	*	*	*	1	1	1	1	1
Medici de familie	Propr. publică	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Propr. privată	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Stomato-logi	Propr. privată	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Farmacisti	Propr. privată	*	*	*	1	1	1	1	1	1	1
Personal sanitar mediu	Propr. publică	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Propr. privată	*	*	*	1	1	1	1	1	1	1

Personal medico-sanitar, pe forme de proprietate 2010-2019

Sursă date: INS

Căi de comunicare:

În vederea stabilirii și realizării strategiei de dezvoltare locală, pentru valorificarea la maximum a rețelei existente și a potențialelor de infrastructuri și dotări, ca și pentru stabilirea posibilităților de intervenție imediată, s-a urmărit modul în care sunt rezolvate principalele noduri rutiere, sistemul major de artere, organizarea circulației, analizându-se, totodată, în ce măsură căile de comunicație aferente localității corespund condiției majore de funcționalitate individuală și în corelare, având în vedere necesitatea integrării în sistemul județean și regional.

Obiectivele majore ale strategiei, corelate cu normele tehnice în vigoare prevăd proiectarea străzilor, intersecțiilor, profilurilor caracteristice, parcajelor pentru satisfacerea condițiilor de trafic și de încadrare urbanistică. Aceasta se referă la străzile nou propuse.

Rețeaua de drumuri pe teritoriul comunei este satisfăcătoare deservirii relațiilor comunei localitățile învecinate.

Circulația majoră, constituită în principal pe traseele drumurilor naționale DN17C și DN17D, precum și pe drumurile locale, se va păstra și în viitor, de aceea principala cerință care va trebui îndeplinită este ca autoritățile locale să urmărească respectarea zonelor de siguranță și protecție, neaprobând amplasarea de noi construcții, panouri, vegetație înaltă, pentru asigurarea vizibilității în intersecțiile cu străzile din localitate.

Monumente istorice

Mănăstirea Izvorul Tămăduirii este o mănăstire ortodoxă de călugărițe, construită în estul comunei Salva pe coama dealului Migii în locul numit Fantana Marcului, în apropierea pădurii de stejari Dumbrava. Accesul se face pe valea Someșului cu ajutorul DN17D și pe valea Sălăuței cu DN17C.

Lăcașul a fost înființat în 1994. Deoarece așezământul se află în apropierea locului unde au fost martirizați Sfinții Martiri Năsăudeni, acesta are ca al doilea hram numele lor. Mai întâi s-a ridicat o biserică din lemn cu hramul Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, actual cu rol de paraclis. Ulterior a fost ridicată biserica de zid, care a primit hramul Izvorul Tămăduirii. În fața bisericii mari se află clopotnița, încadrată pe laterale de chilii. Ansamblul mai conține un corp de clădire administrativ și unul pentru stăreție.

Monumente istorice: Troița lui „Tănase Tudoran”, localizată pe platoul din Mocirla

Monumente de artă plastică și valoare memorială: Statuia „Tiberiu Morariu” din centrul comunei Salva.

Mediul înconjurător și surse de poluare

Particularitățile mediului natural, corelate cu tipul și potențialul resurselor naturale, gradul de ocupare a teritoriului, tipul și gradul de dezvoltare a economiei comunei, impune ca o atenție sporită să fie acordată problemelor de protecție, conservare și refacere a mediului.

Pe teritoriul localității Salva nu există în prezent surse importante de poluare care să acționeze asupra factorilor de mediu: sol, aer, apă. Totuși, se remarcă unele surse de poluare datorate activităților umane sau lipsei de preocupare pentru protecția mediului:

- Numărul redus al lucrărilor de regularizare a cursurilor principale de apă (râul Sălăuța, râul Someșul Mare), ceea ce conduce la eroziuni de mal și local la inundații în cazul debitelor crescute cauzate de precipitații importante.

- Analizele de laborator au arătat că există frecvențe depășiri la indicatorii NO₂ și CCOMn și la cei bacteriologi. Aceste depășiri se datorează insuficienței de colectare, transport și epurare a apelor uzate menajere, neamenajarea rampelor de deseuri menajere, precum și cele rezultate din activități zootehnice. O problemă esențială ce a contribuit la poluarea apei o reprezintă grupurile sanitare din gospodăriile individuale care în majoritatea cazurilor, sunt construite impropriu în apropierea fântânilor sau a surselor de apă, nefiind protejate prin betonarea pereților.

- Prezența fenomenului de alunecare a terenului în unele zone de văi și viroage

- Degradări ale terenurilor în urma scurgerilor torențiale cu ocazia precipitațiilor abundente

- Poluarea solului, aerului din cauza deșeurilor menajere

-Degradarea calității apelor de suprafață datorită deșeurilor menajere (în special a PET- urilor), a dejecțiilor animaliere și a deversării unor ape uzate neepurtate în cursurile de apă
 -Circulația auto de pe DN17C și DN17D, deși nu este foarte intensă, constituie un factor de poluare a mediului - poluare atmosferică cu noxe, poluare fonică.
 -Poluarea aerului cu praf transportat de vânt de pe valea râului Sălăuța și Someșul Mare spre zonele cu locuințe.

Administrație locală

Primăria Comunei Salva este condusă în anul 2019 de primar Gheorghe Onul care a ocupat această funcție începând cu anul 1996.

Viceprimarul comunei este dl. Gabriel Movileanu.

Consiliul local este format din urmatorii membri:

Nr. crt.	Nume, prenume	Apartenență politică
1	Angelini Ioan	PDL
2	Ani Ilie	PSD
3	Ceuca George	PRM
4	Dedea Marian	PDL
5	Fetti Romana – Iulia	PSD
6	Moldovan George	PSD
7	Movileanu Gabriel	PSD
8	Pop Ilie	ALDE
9	Ros Dumitru	PSD
10	Stefanut Ana-Dorina	PSD
11	Tuturuga Niculaie	PNL

Organigrama Primăriei Comunei Salva:

SITUAȚIE

privind estimările pentru anii 2020-2022 a sumelor din cotele defalcate din impozitul pe venit și a sumelor defalcate din taxa pe valoare adăugată pentru echilibrarea bugetelor locale, repartizate pe unități administrativ teritoriale

mii lei

Nr. crt.	UNITATEA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ	SUME DEFALCATE DIN TVA 110206			COTE DEFALCATE DIN IMPOZIT PE VENIT 040204		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	BISTRITA BIRGAULUI	450	480	480	90	110	106
2	BRANISTEA	440	470	480	100	110	102
3	BUDACU DE JOS	450	480	480	100	100	103
4	BUDESTI	440	470	470	74	75	75
5	CAIANU MIC	450	470	470	90	100	104
6	CETATE	450	450	460	90	75	110
7	CICEU GIURGESTI	450	450	460	100	60	60
8	CICEU MIHAIEȘTI	420	420	430	46	46	46
9	CHIOCHIS	430	450	460	100	90	94
10	CHIUZA	430	450	460	85	85	85
11	COSBUC	450	460	470	78	78	78
12	DUMITRA	450	460	470	90	95	90
13	DUMITRITA	460	470	470	90	90	94
14	FELDRU	450	460	470	90	65	85
15	GALATI BISTRITEI	450	460	470	96	96	96
16	ILVA MARE	450	470	480	97	97	97
17	ILVA MICA	450	470	470	90	68	85
18	JOSENI BIRGAULUI	460	480	480	90	65	85
19	LECHINTA	460	470	470	90	65	95
20	LESU	460	470	470	90	80	95
21	LIV ZILE	450	460	460	90	92	95
22	LUNCA ILVEI	450	470	470	100	64	87
23	MAIERU	450	470	480	102	65	85
24	MATEI	440	460	470	101	62	65
25	MAGURA ILVEI	440	470	480	83	83	83
26	MARISELU	450	460	460	99	99	99
27	MICESTII DE CIMPIE	450	460	460	43	43	43
28	MILAS	430	450	460	50	50	50
29	MONOR	440	460	460	55	55	55
30	NEGRILEȘTI	420	450	460	94	94	94
31	NIMIGEA	450	470	470	95	65	95
32	NUSENI	450	460	460	95	80	95
33	PARVA	450	470	470	90	65	95
34	PETRU RĂREȘ	440	460	460	95	65	86
35	POIANA ILVEI	450	470	470	60	61	61
36	PRUNDU BIRGAULUI	460	470	470	90	80	90
37	REBRA	450	470	470	95	65	85

Nr. crt.	UNITATEA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ	SUME DEFALCATE DIN TVA 110206			COTE DEFALCATE DIN IMPOZIT PE VENIT 040204		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
38	REBRISOARA	440	460	460	106	89	95
39	RODNA	450	460	470	100	89	89
40	ROMULI	460	460	460	69	69	69
41	RUNCU SALVEI	430	440	450	51	94	51
42	SALVA	450	460	470	95	95	108
43	SANT	440	460	460	90	110	115
44	SIEU	440	460	470	90	110	115
45	SIEU MAGHERUS	450	470	470	90	72	92
46	SIEU ODORHEI	450	470	470	91	91	91
47	SIEUT	430	460	460	85	75	102
48	SILIVASU DE CIMPIE	450	460	460	39	139	59
49	SINMIHAU DE CIMPIE	450	460	460	56	130	76
50	SINTEREAG	450	460	460	56	130	98
51	SPERMEZEU	450	460	460	58	146	105
52	TEACA	450	470	480	56	146	127
53	TELCTU	450	460	470	56	146	135
54	TIHA BIRGAULUI	450	470	480	55	80	85
55	TIRLISUA	450	460	470	53	80	85
56	URIU	450	470	480	55	120	95
57	URMENIS	450	460	470	76	130	76
58	ZAGRA	450	460	470	56	120	84
TOTAL COMUNE		25,910	26,830	27,100	4,696	5,099	5,106
59	BISTRITA	854	1350	1872	147	152	227
60	BECLEAN	860	1250	1650	136	156	234
61	NASAUD	860	1250	1650	136	152	256
62	SINGEZ BAI	860	1238	1650	136	152	246
TOTAL ORASE		3434	5088	6822	555	612	963
TOTAL		29,344	31,918	33,922	5,251	5,711	6,069

SITUAȚIE
privind repartizarea sumelor defalcate din taxe pe valoare adăugată și a sumelor alocate
din cote defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale pe anul 2019 și estimările pe anii 2020-2022
în vederea întocmirii proiectelor de buget ale unităților administrativ teritoriale din județul Bistrița-Năsăud

Nr Crt.	UNITATEA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ	SUME DEFALCATE DIN TVA				COTE DEFALCATE DIN IMPOZIT PE VENIT			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
1	BECLEAN	1224	835	925	1019	412	286	280	294
2	BISTRITA	9283	6335	7017	7727	3124	2020	2121	2227
3	BISTRITA BIRGAULUI	444	303	338	370	150	97	102	107
4	BRANISTEA	316	216	239	263	106	69	72	76
5	BUDACU DE JOS	323	220	244	269	109	70	74	77
6	BUDESTI	196	133	148	163	66	43	45	47
7	CAIANU M.C.	431	294	326	359	145	94	99	104
8	CETATE	289	197	219	241	97	63	66	69
9	CHIOCHIS	299	204	226	249	101	65	68	72
10	CHIUZA	223	152	169	186	75	49	51	54
11	CICEU GIURGESTI	157	107	119	131	53	34	36	38
12	CICEU MIHAESTI	122	83	92	101	41	26	28	29
13	COSBUC	204	139	154	170	69	44	4	49
14	DUMITRA	540	369	409	450	182	118	124	130
15	DUMITRITA	325	221	245	270	109	71	74	78
16	FELDRU	802	547	606	667	270	174	183	192
17	GALATII BISTRITEI	251	171	190	209	84	55	57	60
18	ILVA MARE	255	174	193	212	86	55	58	61
19	ILVA MICA	353	241	267	294	119	77	81	85
20	JOSENII BIRGAULUI	535	365	405	446	180	117	122	128
21	LECHINTA	628	428	475	523	211	137	143	151
22	LESU	296	202	224	246	100	64	68	71
23	LIVEZILE	505	345	382	421	170	110	115	121
24	LUNCA ILVEI	333	227	251	277	112	72	76	80
25	MAGURA ILVEI	218	149	165	182	73	47	50	52
26	MAIERU	809	552	612	674	272	176	185	194
27	MARISELU	259	177	198	216	87	56	59	62
28	MATEI	265	181	200	221	89	58	61	64
29	MICESTII DE CIMPIE	114	78	85	95	38	25	26	27
30	MILAS	131	89	99	109	44	28	30	31

Nr Crt.	UNITATEA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ	SUME DEFALCATE DIN TVA				COTE DEFALCATE DIN IMPOZIT PE VENIT			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
31	MONOR	145	99	110	121	49	32	33	35
32	NASAUD	1188	810	897	987	399	258	271	285
33	NEGRILESTI	247	169	187	206	83	54	5	59
34	NIMIGEA	545	372	412	453	183	119	125	
35	NUSENI	288	197	218	240	97	63	66	
36	PARVA	261	178	198	218	88	57	60	
37	PETRU RAREȘ	384	262	290	320	129	84	88	
38	POIANA ILVEI	159	108	120	132	53	35	36	
39	PRUNDU BIRGAULUI	650	444	491	541	219	141	149	
40	REBRA	275	187	208	229	92	60	63	
41	REBRISOARA	496	339	375	413	167	108	113	
42	RODNA	651	444	492	542	219	142	149	
43	ROMULI	180	123	138	150	61	39	41	
44	RUNCU SALVEI	134	82	101	112	45	29	31	
45	SALVA	285	194	215	237	96	62	65	
46	SANT	352	240	266	293	118	77	80	
47	SIEU	301	205	227	250	101	65	69	
48	SIEU MAGHERUS	450	307	341	375	152	98	103	
49	SIEU ODORHEI	238	163	180	198	80	52	54	
50	SIEUT	267	182	202	222	90	58	61	
51	SILVASU DE CIMPIE	102	69	77	85	34	22	23	
52	SING. ORZ BAI	1162	793	879	967	391	253	268	
53	SINM HAIU MP E	146	100	110	122	49	32		35
54	SINTEREA	371	253	281	309	125	8	8	89
55	SPERMEZL	382	260	288	318	128	83	8	92
56	TEACA	596	406	450	495	200	130	3	14
57	TELCIU	617	421	467	514	208	134	41	148
58	TIHA BIRGAULUI	667	455	504	555	225	145		160
59	TIRI SUA	349	238	264	291	118	76		84
60	URI	372	254	281	310	125	81	8	89
61	URMEN S	200	136	151	166	67	44	4	4
62	ZAGRA	365	254	274	299	125	78		89
63	TOTAL	32952	22488	24911	27430	11090	7172	7531	7907

O altă sursă posibilă pentru realizarea unor proiecte locale o reprezintă bugetul județean aferent Consiliului Județean Bistrița-Năsăud.

În baza informațiilor disponibile pe site-ul Ministerului Finanțelor Publice întâlnim următoarea situație a veniturilor:

SUME ALOCATE DIN IMPOZITUL PE VENIT ȘI DIN SUME DEFALCATE DIN TAXA PE VALOAREA ADĂUGATĂ PENTRU ECHILIBRAREA BUGETELOR LOCALE ÎN ANUL 2018 ȘI ESTIMĂRI 2019-2021

- SINTEZA -

Nr. Crt.	JUDEȚUL	IMPOZIT PE VENIT COLECT AT ÎN 2018 - estimare	Propuneri 2018								ESTIMĂRI			
			din care:							Sume rămase nerepartizate din cota de 17,25% / 7% , după asigurarea bugetului minim de funcționare, cu care se majorează fondul la dispoziția	Sume defalcate din TVA pentru echilibrare a bugetelor locale, diminuate cu 1/2 din excedentul la data de 31.12.201 6	2019	2020	2021
			71,5%	din care:		din cota de 17,25% / 7% se repartizează :								
				11,25% bugetul propriu al județului/4 4,5% bugetul propriu al municipiul ui București	bugetele locale ale comunelor , orașelor, municipiilor r / 20% bugetele locale ale sectoarelor municipiilor	17,25% pentru echilibrare în cadrul județului / 7% pt echilibrare în cadrul mun. Bucur ești	27 % pt asigurare buget propriu de funcționare județ / 25% buget propriu de funcționare municipiilor	25 lei/nr. locuitori fond la dispoziția Consiliului Județean / Consiliului General al mun. București	diferența pentru asigurare buget funcționare comune, orașe, municipii, sectoare					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	ALBA	312.431	223.388	35.148	134.343	53.897	14.552	9.487	29.858	0	72.287	94.704	74.961	38.453
2	ARAD	438.238	313.340	49.302	188.440	75.598	20.411	11.833	43.354	0	55.563	108.176	85.623	43.923
3	ARGHES	832.055	451.919	71.106	271.784	109.029	29.438	16.088	63.503	0	50.360	121.335	96.039	49.266
4	BACĂU	368.668	263.598	41.475	158.528	63.595	17.171	18.635	27.739	0	248.384	221.819	175.574	90.066
5	BIHOR	499.152	356.894	56.155	214.633	86.106	23.249	15.465	47.392	0	157.289	139.047	110.058	56.457
6	BISTRIȚA-NĂSĂUD	196.426	140.445	22.098	84.464	33.883	9.148	8.233	16.502	0	85.559	99.278	78.581	40.310
7	BOTOȘANI	171.966	122.956	19.346	73.945	29.665	8.010	11.365	10.293	0	176.281	174.642	138.233	70.910
8	BRĂILA	208.036	148.746	23.404	89.454	35.888	9.690	8.822	17.376	0	21.035	101.861	80.625	41.359
9	BRASOV	665.634	475.928	74.884	286.223	114.821	31.002	15.816	68.003	19.027	34.962	101.078	80.005	41.041
10	BUZĂU	264.285	188.964	29.732	113.642	45.590	12.309	11.879	21.402	0	167.095	137.430	108.779	55.801
11	CĂRAȘ-SEVERIN	162.914	116.484	18.328	70.053	28.103	7.588	8.137	12.378	0	94.717	138.223	109.406	58.123
12	CĂLĂRAȘI	157.280	112.455	17.694	67.628	27.133	7.326	7.890	11.917	0	91.400	107.950	85.445	43.831
13	CLUJ	978.354	699.523	110.065	420.695	168.763	45.566	18.139	105.058	38.059	108.702	104.516	82.727	42.437
14	CONSTANȚA	667.311	477.127	75.072	286.943	115.112	31.080	19.230	64.802	0	133.990	137.502	108.836	55.830

2.4. VOLUNTARIATUL CA RESURSĂ DE DEZVOLTARE A BUNĂSTĂRII SOCIALE

În baza Legii 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat, articolele 6-7 există următoarea obligație legală:

Art.6. - Autoritățile administrației publice sprijină derularea activităților de voluntariat prin includerea în strategiile de dezvoltare locală sau națională a unor capitole distincte despre rolul voluntariatului ca resursă de dezvoltare a bunăstării sociale și nu ca modalitate de reducere a cheltuielilor, precum și modul de sprijinire a voluntariatului pentru atingerea priorităților locale sau naționale.

Art. 7. - (1) Autoritățile administrației publice locale susțin voluntariatul ca metodă recunoscută prin care cetățenii pot participa activ la activități de voluntariat în comunitățile lor, metodă ce le permite acestora să abordeze probleme legate de acțiuni umanitare, mediu înconjurător, probleme sociale, și altele asemenea.

(2) Autoritățile administrației publice locale se întâlnesc anual cu reprezentanții legali ai organizației gazdă, pe raza unităților administrativ-teritoriale pe care le conduc, în vederea organizării unei cooperări

efective în activitățile de interes public desfășurate de către voluntari, precum și în vederea promovării, la nivel local, a acestor activități, a rezultatelor și impactului social survenit.

(3) Autoritățile administrației publice locale promovează și susțin organizarea de evenimente cu ocazia Zilei Internaționale a Voluntariatului, în data de 5 decembrie a fiecărui an.

În baza interviurilor acordate dar și a informațiilor obținute din comunitate (prin chestionare aplicate voluntarilor identificați) activitatea de voluntariat nu este văzută ca fiind o resursă demnă de luat în seamă ci este confundată cu „munca patriotică” care se efectua în mod forțat înainte de 1989. De asemenea voluntariatul este privit ca o activitate rezervată copiilor „mici” din ciclul primar și gimnazial.

Pentru ca Voluntariatul să devină o RESURSĂ așa cum se dorește la nivel național este nevoie de schimbarea mentalității, eliminarea stigmatului pentru cei care practică voluntariatul (cei care aleg să facă voluntariat sunt numiți „fraieri” sau „proști”) și transformarea voluntariatului într-o bună practică.

În acest sens propunem următoarele acțiuni:

- Recunoașterea voluntariatului în mod public în cadrul serbărilor și festivitatilor din comuna
- Activități de voluntariat împreună cu întreaga comunitate
- Promovarea voluntariatului prin puterea exemplului
- Atragerea de organizații non-profit și încurajarea înființării unor astfel de organizații care să dezvolte proiecte și programe la nivel local
- Acțiuni comune ale primăriei, consiliului local și școlii în domeniul voluntariatului
- Susținerea din punct de vedere financiar al activităților de voluntariat
- Afișarea rezultatelor acțiunilor de voluntariat în mod public.

PARTEA III INTERPRETAREA DATELOR ȘI ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE

Cu ajutorul informațiilor statistice, a informațiilor colectate în comuna SALVA dar și a documentelor programatice adiacente prezentei SDL au fost identificate o serie de programe, măsuri, proiecte și acțiuni care pot contribui la îmbunătățirea situației curente și atingerea scopului și a obiectivelor stabilite.

3.1. Metodele de colectare a datelor utilizate

Principalul instrument de studiu a fost analiza de document și interviul nestructurat. Au fost alese ca metode de studiu datorită beneficiilor superioare altor metode.

Documentele în accepțiunea științelor sociale semnifică un obiect sau un text care oferă o informație despre un fenomen social. Putem cerceta un subiect urmărind urmele lăsate de către acesta (urme directe sau obiecte sau urme indirecte – texte în care este reflectat subiectul nostru). În funcție de modul de aplicare metoda poate fi folosită pentru colectarea de date cantitative și calitative. În funcție de documentele disponibile putem folosi metoda pentru a face cercetări cu obiective extrem de diverse, acoperind toate obiectivele posibile. Metoda este una discretă, în care nu întâmpinăm probleme de reactivitate. (Șandor, 2012)

Se poate acoperi o arie geografică sau temporală mult mai mare.

Analiza SWOT

	Benefice atingerea obiectivelor	Pun în pericol atingerea obiectivelor
Sursă internă (organizația)	Puncte tari	Puncte slabe
Sursă externă (mediul extern)	Oportunități	Amenințări

Analiza datelor și a informațiilor colectate s-a concretizat în realizarea unor analize de tip SWOT pentru fiecare domeniul abordat și a notelor care descriu programele, măsurile, proiectele și acțiunile care trebuie întreprinse.

Domeniile în care a fost realizată analiza SWOT sunt:

- Administrație publică locală
- Infrastructură rurală și de mediu
- Educație și cultură
- Agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală
- Economie
- Turism

3.2. Analiza SWOT – Administrație publică locală

Puncte tari	Puncte slabe
1. Calitatea resurselor umane evidențiată prin procentul ridicat al personalului cu studii superioare; 2. Adoptarea celor mai eficiente metode de fidelizare a personalului; 3. Permanenta deschidere spre înnoire și perfecționare; 4. Capacitatea ridicată de adaptare a resurselor umane la modificările cadrului legislativ și la diversitatea sarcinilor de serviciu; 5. Încredere, respect, loialitate pentru manageri și instituție; 6. Expansiunea sectorului IT; 7. Autoritatea instituției;	1. Dificultăți întâmpinate la aplicarea funcțiilor managementului; 2. Lipsa indicatorilor și criteriilor de evaluare; 3. Personal insuficient în comparație cu sarcinile atribuite; 4. Fonduri insuficiente pentru formare profesională; 5. Concentrarea pe rezolvarea unor activități nerelevante mari consumatoare de timp; 6. În desfășurarea activităților persoanele se concentrează mai mult pe obținerea rezultatelor decât pe procesul în sine; 7. Insuficiența resurselor alocate pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă instituția; 8. Incapacitatea instituției de a crea sisteme capabile să atragă capitaluri din surse alternative; 9. În managementul instituțiilor publice primează în foarte multe cazuri interesele personale nu cele ale comunității; 10. Dezvoltarea redusă a sistemelor informatice, număr insuficient de calculatoare, multe dintre ele depășite moral; 11. Dificultăți în comunicare fapt ce generează

	o rezistență scăzută la schimbare; 12. Lipsa unui sistem de management al documentelor capabil să furnizeze informații complexe în timp real; 13. Eficiență scăzută a utilizării resurselor alocate; 14. Utilizarea relativ scăzută a tehnologiilor avansate; 15. Nivel de trai scăzut în comparație cu alte state membre ale Uniunii Europene;
Oportunități	Amenințări
1. Stat membru al Uniunii Europene cu beneficii în crearea unei administrații eficiente și moderne; 2. Implementarea acquis-ului comunitar; 3. Accelerarea reformelor instituționale generate de procesul de integrare; 4. Introducerea standardelor de management al calității; 5. Beneficii rezultate din experiența statelor membre U.E..	1. Gradul ridicat de migrație a funcționarilor publici în alte sectoare; 2. Birocrație excesivă; 3. Rezistența la schimbare; 4. Capacitate limitată de implementare a politicilor publice;

3.3. Analiza SWOT - infrastructură rurală și de mediu

Puncte tari	Puncte slabe
1. Orașe importante apropiate: Năsăud, Beclean, Bistrița, Cluj Napoca; 2. Căi de acces: între localitățile comunei, spre Bistrita și Năsăud, acces pe șoseaua între Salva și Beclean, din mijlocul localității; 3. Rețea parțială de alimentare cu apă; 4. Rețea de electricitate; 5. Rețea de iluminat public; 6. Rețea de telefonie fixă și mobilă; 7. Cablu TV și internet; 8. Eforturi ale autorităților locale de aplicare riguroasă a legislației privind protecția mediului; 9. Pădure, pașune, etc, flora și fauna bogată.	1. Insuficienta dezvoltare a utilităților de bază și a serviciilor publice; 2. Lipsa rețea de distribuție a gazului 3. Insuficiente rețele de canalizare; 4. Infrastructura de transport relativ slab dezvoltată, față de exigențele și cerințele actuale concrete ale aderării la U.E.; 5. Poluarea apelor datorită lipsei unui sistem de apă/apă uzată și colectarea la stațiilor de epurare; 6. Educația ecologică este superficială; 7. Rețeaua stradală insuficientă.
Oportunități	Amenințări
1. Modernizarea drumurilor comunale;	1. Atitudine/mentalitate de indiferență față de

2. Organizarea sistemului de colectare selectivă, a spațiului de depozitare temporară și transportul deșeurilor; 3. Inchiderea platformelor de gunoi; 4. Modernizarea rețelei de alimentare cu apă; realizarea rețelei de canalizare și a stației de epurare; 5. Modernizarea sistemului rutier; 6. Accesarea de fonduri destinate dezvoltării infrastructurii rurale.	protecția mediului; 2. Resurse materiale și financiare reduse pentru îndeplinirea obiectivelor de investiții propuse; 3. Eroziunea solului prin gradul de torențialitate și lipsa amenajărilor; 4. Poluarea apelor datorită lipsei unui sistem de apă/apă uzată și a stațiilor de epurare; 5. Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători.
--	--

3.4.ANALIZA SWOT – educație și cultură

Puncte tari	Puncte slabe
1. Existența în comună a unei școli și a unei grădinițe; 2. Preocuparea autorităților locale pentru dezvoltarea domeniului educație; 3. Existența obiceiurilor populare, 4. Existența unei biblioteci, 5. Desfășurarea unor activități culturale în comună; 6. Management școlar adecvat în unitățile de învățământ public; 7. Reducerea numărului de elevi ce revin la un cadru didactic; 8. Implementarea programelor de integrare a copiilor de etnie în unitățile învățământului obligatoriu.	1. Populația școlarizată în învățământul primar și învățământul gimnazial în scădere datorită scăderii demografice a populației; 2. Existența în localitate a unor clădiri școlare afectate de uzura fizică avansată; 3. Gradul de acoperire relativ ridicat a posturilor didactice din școli cu cadre suplinoare; 4. Dezvoltarea relativ slabă a bazei materiale pentru desfășurarea activităților de educație fizică; 5. Procentajul relativ ridicat de elevi școlarizați în învățământul cu clase simultane.
Oportunități	Amenințări
1. Reabilitarea și modernizarea școlilor; 2. Reabilitarea și modernizarea grădinițelor; 3. Amenajarea terenului de fotbal.	1. Îmbătrânirea populației din comună; 2. Reducerea populației școlare datorată declinului natalității; 3. Tendința de reducere a exigenței în procesul de evaluare didactică; 4. Buget încă insuficient alocat învățământului public generând fenomene de dotare materială la limita necesarului unităților sau recurgerea la finanțare paralelă prin aportul familiilor.

3.5. Analiza SWOT pentru agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală

Puncte tari	Puncte slabe
1. Relief, potențial agricol și climat propice creșterii animalelor: bovine, ovine, caprine, porcine și cabaline; 2. Potențial ridicat pentru agricultură ecologică; 3. Terenuri arabile; 4. Paduri și pasuni întinse; 5. Tradiții în prelucrarea produselor animaliere; 6. Flora diversificată pentru dezvoltarea apiculturii.	1. Resurse financiare insuficiente, investiții puține; 2. Lipsa finanțărilor de proiecte pentru modernizarea exploatațiilor agricole s.a.; 3. Media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de activități agricole, utilaje agricole învechite, rudimentare și tehnologii neperformante; 4. Fărâmițarea terenurilor agricole și încă probleme de posesiune; 5. Neîntreținerea pajiștelor; 6. Degenerarea raselor de animale, rase cu o productivitate scăzută și servicii medical-veterinare sporadice; 7. Piața de desfacere redusă, pondere mare de comercializare a produselor pe plan local fără respectarea standardelor UE; 8. Inexistența sectoarelor de prelucrare diversificată a produselor animaliere; 9. Slabă valorificare a produselor de pădure (fructe de pădure, ciuperci etc.); 10. Interesul scăzut al tinerilor pentru activitățile agricole; 11. Lipsa sectoarelor de nișă (agroturism); 12. Lipsa structurilor asociative.
Oportunități	Amenințări
1. Accesarea de fonduri (o parte nerambursabile) pentru dezvoltarea unor afaceri în sectorul agricol (spre exemplu înființarea unor exploatații/ferme agrozootehnice); 2. Practicarea unei agriculturi ecologice durabile și a agroturismului; 3. Promovarea produselor alimentare tradiționale; 4. Asocierea producătorilor, îmbunătățirea practicilor agricole pentru ridicarea producției, elaborarea unor politici zonale de marketing și de accedea pe alte piețe; 5. Crearea de servicii agricole (veterinare, prestări servicii, etc.); 6. Crearea de noi ateliere de producere a unor produse tradiționale: scaune din lemn curbat, mic mobilier, împletituri, cuverturi și carpete, haine de port popular s.a..	1. Practicarea agriculturii de subzistență ca urmare a rezistenței populației la schimbare; 2. Promovarea pe piața a produselor din sectoarele „tradiționale” care nu ating standardele (UE); 3. Accent pe importurile de produse alimentare, situație care periclitizează valorificarea produselor autohtone la prețuri eficiente (aducătoare de profit); 4. Trendul descendent al potențialului agricol al comunei, cât și al productivității din acest sector; 5. Insuficiența informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului; 6. Nerevenirea populației tinere plecate în mediul urban și în străinătate.

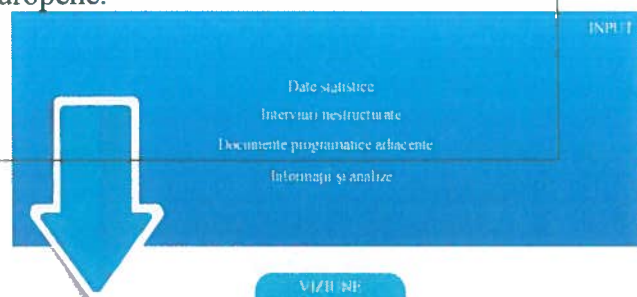
3.6. Analiza SWOT a economiei

Puncte tari	Puncte slabe
1. Vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale (cherestea, piele , lână, apicultura, s.a.); 2. Tradiție în prelucrarea unor resurse locale; 3. Exploatare forestiere; 4. Potențial de dezvoltare a agroturismului; 5. Existența în zona a unor societăți comerciale și persoane fizice autorizate active.	1. Resurse financiare locale insuficiente, investiții autohtone foarte mici; 2. Orientarea cu precădere către comerțul din alimentația publică: magazine alimentare si baruri; 3. Tendințe monoeconomice - principalele activități se concentrează în principal doar pe prelucrarea lemnului, a lăinii și a pielii de oaie; 4. Infrastructură necorespunzătoare, absența alimentării cu apă, a canalizării, a gazului metan, limitele telefoniei fixe reprezintă o frână; 5. Activitatea redusă de marketing a societăților comerciale coroborat cu investiții reduse ale administrației locale în zonă; 6. Folosirea unor tehnologii vechi (meșteșuguri), cu productibilitate și eficiență economică scăzută.
Oportunități	Amenințări
1. Existența resurselor locale, puțin sau necorespunzător valorificate până în prezent; 2. Utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene, atât pentru mediul rural cât și pentru IMM-uri; 3. Înființarea de microintreprinderi pentru prelucrarea resurselor și produselor existente în comună; 4. Promovarea produselor tradiționale locale; 5. Colaborare zonală în cadrul GAL Țara Năsăudului; 6. Dezvoltarea economiei rurale si creșterea productivității în sectorul agricol; 7. Accesarea programelor guvernamentale în derulare de susținere a mediului rural.	1. Prelungirea crizei economico-financiară la nivel mondial, care duce la scăderea portofoliului de comenzi, pe întreg lanțul furnizori - consumatori, cu efectele sale; 2. Lipsa de receptivitate a populației locale la programele de finanțare; 3. Lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței; 4. Izolarea unor sate care poate conduce la depopularea acestora. 5. Lipsa culturii antreprenoriale; 6. Lipsa capitalului de susținere a activitatilor economice; 7. Legislatia în continua schimbare; 8. Oferte de creditare greu accesibile; 9. Interesul scăzut al investitorilor pentru începerea afacerilor în comună, datorită infrastructurii sociale neadecvate, raportat la potențialul comunei; 10. Migrația forței de muncă tinere spre zone mai atractive din punct de vedere economic; 11. Riscul ca firmele din comuna sa nu faca fata competitiei pe piața unica.

3.7.ANALIZA SWOT a turismului

Puncte tari	Puncte slabe
1. Așezare geografică propice	1. Resurse financiare locale insuficiente;

dezvoltării turismului rural; 2. Mediul natural favorabil drumețiilor, weekend-urilor și / sau „vacanțelor la țară”; 3. Habitat rural bine conservat; 4. Păstrarea patrimoniului cultural; 5. Existența unor lăcașe de cult: biserici, 6. Existența și pastrarea tradițiilor; 7. Ospitalitatea tradițională cu gastronomia specifică; 8. Potențialul peisagistic deosebit; 9. Diversitatea florei și faunei; 10. Climat blând, mediul aproape nepoluat; 11. Potențial pentru dezvoltarea turismului rural.	2. Lipsa investiției autohtone și / sau străine; 3. Lipsa pregătirea profesională de calitate în domeniul serviciilor turistice; 4. Absența unei strategii locale pentru zone de agrement; 5. Lipsa unor acțiuni concentrate în sensul schimbărilor de mentalitate privind turismul rural (întocmirea proiectelor, accesarea fondurilor, calitatea serviciilor); 6. Lipsa firmelor agroturistice autorizate; 7. Lipsa unui „brand” local.
Oportunități	Amenințări
1. Realizarea unor investiții în spații de cazare; 2. Realizarea unor investiții în agrement (trasee turistice pentru drumeții, trasee pentru ATV-uri și biciclete, dezvoltarea turismului ecvestru etc.); 3. Înființarea unor pensiuni agroturistice; 4. Înființarea unui centru de informații turistice în zonă; 5. Valorificarea potențialului turistic al zonei; 6. Utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene, spre exemplu: fonduri prin PNDR, POR (FEDR), - domeniu: dezvoltarea durabilă și promovarea turismului; 7. Amenajarea unor case de vacanță în parteneriat public – privat.	1. Legislație în continuă modificare; 2. Mentalități de indiferență față de mediu în general și față de patrimoniul turistic în special; 3. Poluarea mediului prin practicarea unui turism „neecologic” din partea unor vizitatori; 4. Slabă infrastructură de bază: apă/apă uzată, gaz metan, drumuri comunale etc.; 5. Preluarea unor „importuri” în locul tradițiilor (Valentine’s Day vs. Dragobete); 6. Irosirea șansei de accesare a fondurilor europene.

PARTEA IV - PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE

România ca parte a Uniunii Europene dar și într-o competiție directă pe piața globală are o singură șansă să se păstreze competitivă și anume să aplice politici publice pentru o dezvoltare durabilă. Rezultatul acestor acțiuni este statornicirea unei noi paradigme de dezvoltare prin confluența factorilor economici, sociali și de mediu.

Planul local de acțiune este instrumentul prin care informațiile și concluziile din capitolele anterioare se transformă într-un set de măsuri pentru a fi implementate în comunitatea locală.

Modul de construcție al planului local de acțiune este:

Viitorul nostru comun a oferit prima definiție acceptată a dezvoltării durabile ca fiind „o dezvoltare care satisface nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi”. Conceptul de dezvoltare durabilă reprezintă rezultatul unei abordări integrate a factorilor politici și decizionali, în care protecția mediului și creșterea economică pe termen lung sunt considerate complementare și reciproc dependente.

Planul local de acțiune respectă strategia județului Bistrița-Năsăud 2014-2020, conform dictonului „sa gândim global și să acționăm local”.

4.1.VIZIUNEA SI OBIECTIVELE STRATEGIEI 2019 - 2029

Viziunea strategiei de dezvoltare durabilă :

Asigurarea unui climat de stabilitate și predictibilitate în dezvoltarea comunității prin atragerea tuturor factorilor interesați astfel încât comuna SALVA să devină un model de dezvoltare durabilă și echilibrată, ținând cont de crearea și susținerea unui mediu economic social, competitiv, stabil, sănătos și diversificat care să asigure creșterea economică continuă și creșterea calității vieții cetățenilor comunei.

4.2.OBIECTIVUL GENERAL

Dezvoltarea sau regenerarea unei așezări rurale este determinată semnificativ de schimbările care se produc în structura economiei locale, în structura populației și în cultura comunitară. Pe de altă parte, dezvoltarea comunității este substanțial influențată de aplicarea unui management adecvat și axat pe trei ținte principale : dezvoltarea infrastructurii și asigurarea accesului la infrastructura, protecția mediului ambiant și diminuarea sărăciei. Totodată , dezvoltarea comunității trebuie să țină cont de caracterul limitat al resurselor (de capital uman, natural și financiar) ce împiedică o autoritate publică să gestioneze toate problemele comunității , precum și de alocarea echilibrată a acestora

Autoritatea publică trebuie să evalueze permanent oportunitatea realizării unei investiții, nu numai în raport cu resursele sale financiare prezente, dar și cu cele viitoare , precum și cu opțiunile populației, astfel încât aceasta autoritate să încurajeze responsabilitatea comunitară și individuală, precum și parteneriatul în realizarea unui proiect de dezvoltare locală.

Obiectivul general al strategiei este de a îmbunătăți atractivitatea Comunei SALVA prin creșterea competitivității economice, a calității serviciilor oferite și satisfacției cetățenilor privind calitatea vieții în mediul rural.

Obiectivele principale ale dezvoltării comunei SALVA constau în:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază și asigurarea accesului neîngrădit al populației și agenților economici la această infrastructură (apă, canalizare, distribuție gaze, electricitate, cai de transport);
- Protecția mediului ;
- Reducerea sărăciei ;

Ținând cont de condițiile specifice ale zonei, în subsidiar obiectivelor generale, comuna SALVA și propune totodată și își asuma responsabilitatea față de persoanele defavorizate.

Realizarea obiectivului general se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/sau regenerare, iar politicile, planificarea strategică, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea următoarelor principii:

4.3.PRINCIPII PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ:

1. Dezvoltarea durabilă, astfel încât pe termen lung să se producă schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație și operatori economici;
2. Întărirea capacității instituționale: prin management eficient, definirea și structurarea serviciilor publice în raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltării durabile, precum și cu doleanțele și cerințele comunității;
3. Realizarea programelor și proiectelor prin parteneriat public- privat;
4. Realizarea acelor programe și proiecte pe care sectorul privat nu le poate finanța;
5. Integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, cât și pe verticală, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare a comunei cu politicile de dezvoltare ale județului și ale regiunii din care face parte;
6. Managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane, precum și integrarea fluxurilor de resurse energetice și materiale într-un ciclu natural;
7. Utilizarea mecanismelor de piață pentru a atinge tinta sustenabilității, respectiv emiterea de reglementări și funcționarea utilitatilor publice în sistem de piață, evaluarea investițiilor după criterii de mediu, luarea în considerare a problemelor de mediu la întocmirea bugetului local;
8. Fixarea regulilor de utilizare rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spațială;
9. Analiza capacității tehnice de execuție;
10. Evaluarea eficienței resurselor financiare și umane;
11. Evaluarea viabilității financiare a unui program sau proiect prin prisma veniturilor fiscale obținute;
12. Identificarea nevoilor comunității locale și a priorităților acestora, corespondența între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;
13. Evaluarea nevoilor familiilor sărace și a capacității primăriei de a asigura accesul acestora la locuri de muncă, servicii publice de bază, venit minim;
14. Protecția mediului;

15. Realizarea unui program sau proiect in parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de catre sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investitii, daca exista oportunitatea de a obtine profituri viitoare;

16. Asigurarea publicitatii informatiilor cu impact in investitii (informatii topografice, informatii statistice, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general si planurile de urbanism zonal).

4.4.PRINCIPIILE DE REABILITARE a comunei SALVA din punct de vedere urbanistic:

- Planificarea intregii zone de locuit a satelor va fi integrata, astfel incat sa cuprinda cladiri/case de locuit, cladiri cu destinatie comerciala, scoli si gradinite, infrastructura edilitara necesara pentru nevoile zilnice ale rezidentilor;
- Spațiile deschise vor avea un design care sa încurajeze prezența rezidenților;
- Comunitățile vor respecta regulile de conservare a resurselor și de reducere a deșeurilor;
- Comunitatile vor utiliza în mod rațional resursele de apa.

4.5.OBIECTIVE SPECIFICE

- Sprijinirea activităților economice non-agricole;
- Creșterea veniturilor adiționale ale fermelor de subzistentă si semi-subzistentă din activități non-agricole;
- Crearea de locuri de munca in satele apartinătoare comunei SALVA ;
- limitarea depopularii spatiului rural;
- Creșterea cifrei de afaceri in sectoarele economice;
- Dezvoltarea integrată a comunei in vederea dezvoltării durabile;
- Crearea de servicii pentru populația rurală;
- Dezvoltarea si modernizarea serviciilor publice, asigurarea cu servicii de gospodărie comunala in sistem centralizat (apa, canalizare, salubritatea localitatilor);
- Dezvoltarea turismului si agroturismului rural si promovarea antreprenoriatului;
- Creșterea ratei ocupării pe segmenrul de varsta 20 -64 ani in mediul rural;
- Reducerea ratei somajului pe termen lung in mediul rural;
- Aducerea infrastructurii la standarde europene;
- Dezvoltarea resurselor umane si a mediului de afaceri;
- Crearea, imbunatatirea si diversificarea infrastructurii turistice, a facilitatilor si atractiilor turistice.

4.6.INDICATORI DE REZULTAT :

Nr. crt.	Indicator	Termen de realizare	Observație
1.	Creșterea satisfacției cetățenilor privind calitatea vieții în mediul rural;	2029	
2.	Creșterea conectivității cu mediul urban (rutier, feroviar și transport în comun);	2029	
3.	Creșterea gradului de acces la servicii publice de bază;	2029	
4.	Crearea de IMM-urilor în rural ;	2029	
5.	Creșterea producției si productivității agricole (t/ha);	2029	
6.	Creșterea ratei ocupării , reducerea ratei șomajului pe termen lung în mediul rural;	2029	
7.	Obiective de patrimoniu cultural și natural restaurate;	2029	
8.	Clădiri abandonate și areale părăsite reabilitate și puse în valoare;	2029	
9.	Târguri/ piețe comunale realizate/modernizate;	2029	
10.	Lungimea drumurilor reabilitate/ extinse ;	2029	
11.	Suprafață parcuri/ spații verzi create/ modernizate;	2029	
12.	Spații publice de recreere create/ modernizate;	2029	
13.	Protecția mediului prin colectare selectivă;	2029	
14.	Exploatații agricole create/modernizate;	2029	
15.	Suprafețe agricole care sa beneficiează de rețea de irigații ;	2029	
16.	Rețea de utilități extinsă/ modernizată (creșterea % de acoperire pentru alimentare cu apă, canalizare si gaze naturale, internet);	2029	
17.	Structuri agroturistice (cazare/ agreement) create/ modernizate;	2029	
18.	Infrastructuri pentru distribuția și comercializarea produselor agro-alimentare modernizate/extinse;	2029	
19.	Cursuri de formare profesională, de consiliere și consultanță agricolă ;	2029	
20.	Servicii de informare/asistență privind atragerea de fonduri europene, nerambursabile și managementul proiectelor;	2029	
21.	Forme asociative create;	2029	

22.	Lucrări de îmbunătățiri funciare și de pregătire a terenurilor degradate pentru activități agricole;	2029	
23.	Programe de sprijinire a tinerilor fermieri și a fermierilor;	2029	
24.	Utiliaje agricole achiziționate;	2029	
25.	Creșterea numărului de manifestații și evenimente artistice și culturale;	2029	
26.	Creșterea și diversificarea ofertei de activități de agrement în spațiul rural;	2029	
27.	Creșterea numărului de activități distractive și creative;	2029	
28.	Încurajarea expresiei artistice în spațiile publice;	2029	
29.	Creșterea numărului de festivaluri;	2029	
30.	Dezvoltarea infrastructurii de cazare și adaptarea acesteia conform cererilor turistilor;	2029	
31.	- Biblioteci dotate/ reabilite;	2029	
32.	Cămine culturale/ case de cultură modernizate/ extinse;	2029	
33.	Crearea unor facilități noi de petrecere a timpului liber;	2029	
34.	Baze sportive create/ modernizate;	2029	
35.	Spații publice de recreere create în mediul rural;	2029	
36.	Branduri turistice create.	2029	

4.7.1. OPERAȚIUNI/ACȚIUNI PROPUSE: HARD

- ☐ Modernizarea vetrei satului și a zonei centrale;
- ☐ Restaurarea, conservarea și consolidarea obiectivelor de patrimoniu și transformarea funcțională a caselor vechi, abandonate și punerea lor în valoare;
- ☐ Sprijinirea modernizării târgurilor și piețelor comunale;
- ☐ Modernizarea și extinderea rețelelor de drumuri din interiorul comunei, a drumurilor comunale, vicinale, precum și a drumurilor agricole și forestiere;
- ☐ Amenajarea de parcuri și spații verzi;
- ☐ Modernizarea și extinderea rețelei de depozite speciale de colectare, distribuție și valorificare a produselor agricole;
- ☐ Introducerea/ extinderea rețelei de utilități (apă, canalizare, gaz, electricitate) și telecomunicații (internet) în mediul rural;

- ☐ Îmbunătățirea valorificării pădurilor prin: refacerea/ extinderea pădurilor, achiziția de echipamente; Investiții pentru îmbunătățirea procesării produselor agricole și forestiere și realizarea de produse cu valoare adăugată ridicată;
- ☐ Modernizarea și/sau re tehnologizarea lucrărilor de desecare și drenaj și de corectare a torenților situați pe fondul agricol;
- ☐ Sprijinirea dezvoltării turismului în mediul rural, prin crearea/ modernizarea structurilor de cazare și de agrement;
- ☐ Dezvoltarea infrastructurii existente pentru distribuția și comercializarea produselor agro-alimentare (piețe agroalimentare);
- ☐ Modernizarea, extinderea și dotarea bibliotecii din comună;
- ☐ Modernizarea și extinderea rețelelor de cămine culturale din mediul rural;
- ☐ Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);
- ☐ Conservarea patrimoniului și a obiectivelor turistice naturale;
- ☐ Reabilitarea, modernizarea și dotarea aferentă a muzeelor și altor așezăminte culturale, în vederea promovării patrimoniului cultural imaterial;
- ☐ Crearea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii de cazare și de agrement turistic de toate tipurile;
- ☐ Valorificarea potențialului turistic prin: marcaje, amenajare de trasee și refugii ;
- ☐ Amenajarea infrastructurii pentru practicarea turismului de aventură;
- ☐ Construirea/ modernizarea căilor de acces la principalele obiective turistice.

4.7.2.OPERAȚIUNI/ACȚIUNI PROPUSE: SOFT

- ☐ Îmbunătățirea serviciilor de bază în mediul rural: educație, sănătate, social;
- ☐ Programe de instruire și conversie profesională a locuitorilor din mediul rural;
- ☐ Programe de voluntariat împreună cu Școala și Consiliul Local;
- ☐ Sprijinirea constituirii formelor asociative în agricultură;
- ☐ Dezvoltarea și promovarea produselor tradiționale și/ sau ecologice și crearea unor branduri locale și regionale;
- ☐ Creșterea competitivității produselor agricole și agro-alimentare și implementarea standardelor europene de calitate;
- ☐ Sprijinirea accesului producătorilor locali în calitate de furnizori pentru marile târguri regionale și naționale;

- ☐ Îmbunătățirea furnizării de informații, prin utilizarea acestor rețelele existente: administrația publică locală, asociații de producători, grupurile de acțiune locală;
- ☐ Dezvoltarea unor rețelele specifice de consiliere și consultanță în domeniul agricol și atragerea de fonduri europene nerambursabile;
- ☐ Crearea unui mecanism permanent de informare cu privire la prețurile produselor și mărfurilor, atât din piața județeană/regională cât și din piețele cu care există relații comerciale;
- ☐ Sprijin pentru activități de marketing și promovare pe plan național și internațional a produselor agricole/ agroalimentare locale;
- ☐ Încurajarea și promovarea meșteșugurilor tradiționale;
- ☐ Formare profesională pentru îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole;
- ☐ Sprijin pentru dezvoltarea tinerilor fermieri (training, consultanță, sprijin financiar, etc.);
- ☐ Încurajarea utilizării sustenabile a terenurilor din comună;
- ☐ Încurajarea luării de măsuri împotriva secetei/inundațiilor și a altor fenomene de risc climatic.
- ☐ Sprijinirea manifestațiilor culturale care promovează valorile autentice;
- ☐ Promovarea și sprijinirea evenimentelor culturale locale și județene;
- ☐ Crearea unor branduri culturale și turistice proprii;
- ☐ Elaborarea de studii și analize privind turismul și cultura în Comuna SALVA;
- ☐ Înființarea unor asociații / clustere pentru promovarea și dezvoltarea turismului, a culturii și a artei;
- ☐ Exploatarea și dezvoltarea tipurilor de turism cu potențial: ecoturism și turism activ, etc.;
- ☐ Formarea profesională a personalului care activează în domeniul turismului, în vederea creșterii numărului de persoane care vizitează comuna;
- ☐ Realizarea de acorduri și parteneriate cu operatorii de turism străini;
- ☐ Crearea și valorificarea unor circuite turistice tematice și a unor produse turistice cu specific local.

4.8.DOMENII MAJORE DE INTERVENȚIE:

Strategia de dezvoltare a comunei SALVA 2019 – 2029, cuprinde următoarele domenii majore de intervenție:

- 1) Infrastructură și mediul înconjurător
- 2) Agricultură, dezvoltare rurală și turism
- 3) Economie și mediul de afaceri
- 4) Capacitate administrativă

5) Social, Voluntariat și Resurse Umane

6) Educație, cultură și sport.

4.9.PROIECTE INTEGRATE

În cadrul strategiei de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud au fost o serie de proiecte integrate care ulterior au fost aprobate de către Consiliul Județean Bistrița-Năsăud în Programul de implementare a Strategiei de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud până în 2020.

Conform proiectului, autoritățile administrației publice locale vor iniția și implementa următoarele activități: a) Organizarea grupurilor de lucru aferente celor șapte subzone strategice de lucru sub coordonarea a câte unui președinte de grup pentru fiecare subzonă, pentru a stabili modul de lucru și responsabilitățile specifice aferente fiecărui proiect integrat și tuturor subproiectelor aferente, **b) Includerea proiectelor teritoriale integrate în strategiile locale**; c) Includerea proiectelor teritoriale integrate în Planurile Urbanistice Generale și actualizarea corespunzătoare a Regulamentelor Locale de Urbanism; d) Includerea proiectelor teritoriale integrate în Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Bistrița-Năsăud; e) Elaborarea Planurilor Urbanistice Zonale aferente subproiectelor componente ale proiectelor teritoriale integrate, f) Organizarea de întâlniri de lucru pentru a stabili prioritizarea proiectelor aflate în responsabilitatea subzonelor specifice, g) Identificarea amplasamentelor, asigurarea documentelor privind proprietatea asupra terenurilor; h) Pregătirea Studiilor de Fezabilitate, Documentațiilor de Avizare a Lucrărilor de Intervenție și Proiectelor Tehnice, după caz, în vederea elaborării cererilor de finanțare; i) Promovarea proiectelor strategice către: ministerele de resort, Autoritățile de Management relevante, Agenția de Dezvoltare a Regiunii Nord-Vest și regiunile vecine în vederea pregătirii pentru finanțare a proiectelor specifice.

4.9.1.Proiect integrat 1 –AQUILIS SOMEȘ – Zona Nord

Titlu proiect integrat	Amenajarea văii Someșului Mare între Valea Mare și Lelești în vederea regularizării scurgerii, producției de energie, eliminării riscului de inundabilitate, asigurării necesarului de apă pentru dezvoltarea comunităților locale și agrement. Tronsonul Nord (Ilva Mică – Piatra)			
Zona strategică de dezvoltare	Nord			
UAT-uri acoperite	Feldru, Rebrîșoara, Năsăud, Salva, Nimigea			
Domeniul din strategie	X	Dezvoltare economică inteligentă	X	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	X	Dezvoltare durabilă	X	Conectivitate sporită
Obiectivul major	Valorificarea superioară a resursei de apă în scop economic, alimentarea așezărilor, agrement și eliminarea riscurilor de inundabilitate pe Valea Someșului Mare			
Scurtă descriere a lanțului valorii [100-300 cuvinte]	1). Regularizarea văii Someșului Mare și eliminarea punctelor afectate de eroziune în mal, formarea de zăpoare și inundare pentru integrarea văii în circuitul economic. 2). Amenajarea rețelei de transport și distribuție a apei în cadrul localităților din culoarul Someșului Mare. 3). Consolidarea infrastructurii de transport rutier din cadrul culoarului și sporirea conectivității prin construirea de noi poduri. 4). Modernizarea drumului național 17D între Beclean și Șanț în vederea asigurării conectivității spre zona turistică Sângeorz-Băi-Munții Rodnei. 5). Amenajarea unor ferme piscicole pentru creșterea crapului în bazinul mijlociu al Someșului Mare. 6). Valorizarea în scop turistic a componentei hidrice din cadrul văii Someșului Mare prin identificarea amplasamentelor pretabile pentru amenajarea unor centre expoziționale dotate cu instalații hidraulice tradiționale (vâltoare, moară de apă, piuă, topitorie, presă de ulei) cu			

	scopul de a prezerva și perpetua instalațiile și meșteșugurile tradiționale. 7). Amenajarea și regularizarea văilor hidrografice din zonă în vederea eliminării riscului de inundații și valorificarea superioară a resurselor de apă: râul Ilișiu între localitățile Cristești Ciceului și Moliset râul Gersa la Rebrîșoara, aval de pod rutier pe DN 17 D - confluența cu r. Someșu Mare râul Sălăuța și afluenții săi între localitățile Romuli și Salva
Coordonator general	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Titlu sub-proiect specific	<i>Optimizarea valorificării economice a văii Someșului Mare prin regularizarea cursului hidrografic</i>
Obiective specifice sub-proiect	Regularizarea văii Someșului Mare și eliminarea punctelor afectate de eroziune de mal, formarea de zăpoare și inundare pentru integrarea acestora în circuitul economic Modernizarea drumului național DN 17 D tronsonul Beclean - Șant Prezervarea și exploatarea durabilă a SCI-urilor din cadrul Culoarului Someșului Mare prin dotarea cu panouri informative, amenajare puncte de birdwatching, amenajare alei de acces în incinta SCI-urilor.
Coordonator sub-proiect specific	Regia Națională Apele Române
Parteneri locali/județeni	Agencia județeană de Mediu Bistrița-Năsăud Consiliul Județean Bistrița- Năsăud Consiliile locale: Feldru, Rebrîșoara, Năsăud, Salva, Nimigea
Parteneri din afara județului	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice Ministerul Transporturilor Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale (CNADNR)
Indicatori de rezultat [output]	Număr kilometri curs hidrografic regularizat Număr kilometri drum național modernizat Număr puncte de birdwatching amenajate Număr panouri informative amplasate Număr alei pietonale amenajate în cadrul SCI-urilor
Indicatori de impact [outcome]	Efecte multiplicatoare pentru dezvoltarea unor atracții turistice bazate pe valorificarea apei (instalații hidraulice) Creșterea eficienței economice a valorificării terenurilor din culoarul Someșului Mare Reducerea/eliminarea riscului de producere a inundațiilor Valorificarea resursei de apă în scop piscicol Prezervarea biodiversității prin consolidarea SCI-urilor existente în cadrul Culoarului Someșului Mare Reducerea ratei șomajului Creșterea calității vieții
Grupurile țintă vizate	Comunitățile locale
Buget estimat [RON]	Șomeri cu studii primare și medii
Surse de finanțare	40 mil. RON
Perioada probabilă de derulare	POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare) – AP 2, AP 4, AP 5, AP 6 Surse proprii
	2016-2020

Precondiții pentru a începe	Plan de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ BN) Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal (PATZ) Valea Someșului Mare Proiect tehnic de regularizare Studiu de impact de mediu Studiu de fezabilitate Documentații, avize și aprobări necesare
Titlu sub-proiect specific	<i>Asigurarea și completarea necesarului de apă pentru dezvoltarea localităților din cadrul culoarului Someșului Mare prin construirea rețelei de transport a apei din cadrul acumulării Valea Mare și de distribuție a apei în cadrul localităților</i>
Obiective specifice sub-proiect	Construirea apeductului Valea Mare – Beclean și a stației aferente de tratare a apei Construirea rețelelor locale de distribuție a apei din cadrul localităților care nu dispun la momentul actual de alimentare cu apă în regim centralizat și racordarea la apeduct Completarea necesarului de apă în cadrul localităților care dispun de rețele centralizate dar au debite deficitare Construirea stațiilor de epurare locale și zonale a apei reziduale în conformitate cu configurația rețelei
Coordonator sub-proiect specific	SC AQUABIS SA
Parteneri locali	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Consiliile locale: Feldru, Rebrîșoara, Năsăud, Salva, Nimigea
Parteneri din afara județului	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Număr kilometri apeduct construit Număr localități conectate la rețeaua de apă/canal Număr stații de tratare a apei date în exploatare Număr stații de epurare a apei date în exploatare
Indicatori de impact [outcome]	Creșterea calității apei potabile distribuite în cadrul zonei Asigurarea necesarului de apă pentru dezvoltarea economiei locale și zonale Creșterea calității vieții populației din localitățile rurale și urbane
Grupurile țintă vizate	Comunitățile locale Agenții economici locali Grupuri de producători
Buget estimat [RON]	40 mil. RON
Surse de finanțare	POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare) – AP 4 Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020
Precondiții pentru a începe	Sub-proiectul „Construirea barajului hidroenergetic Valea Largă cu scop de regularizare a scurgerii din bazinul superior al Someșului Mare și valorificarea debitelor acumulate pentru alimentarea cu apă a localităților situate în aval și pentru desfășurarea activităților economice” să fie lansat
Titlu sub-proiect specific	<i>Amenajarea unor ferme piscicole pentru creștere a crapului și a altor specii de pești în bazinul mijlociu al Someșului Mare</i>
Obiective specifice sub-proiect	Selectarea locațiilor pretabile pentru amplasarea fermelor piscicole (bazine de producție) Organizarea fermelor piscicole (amenajarea bazine pentru creștere) Dezvoltarea resursei viitoare piscicole prin înființare centru de reproducție puiet Creare lanț scurt de aprovizionare-desfacere prin inițierea de parteneriate cu întreprinderi economice locale Obținerea avizelor de funcționare sanitar-veterinare
Coordonator sub-proiect specific	Cluster Pol de creștere economică Năsăud
Parteneri locali	Întreprinzători privați Întreprinderi economice locale Consiliile locale Feldru, Rebrîșoara, Năsăud, Salva, Nimigea Regia Națională Apele Române Administrația Bazinală de Apă Someș-Tisa Agenția de

	Mediu Bistrița-Năsăud Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
Parteneri din afara județului	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară ROMSILVA Asociația Piscicultorilor din România Aquacultura, Oradea Asociația Piscicultorilor din Transilvania TRANSPESCARIA
Indicatori de rezultat [output]	Număr ferme piscicole nou înființate Număr parteneriate cu întreprinderi economice cu funciune de cazare și alimentație publică
Indicatori de impact [outcome]	Valorificarea superioară a apelor curate din zona colinară Extinderea capacității existentă de producție pește Acoperirea cererii de pește pentru întreprinderile de turism din producție locală Dezvoltare economică locală prin constituirea lanțurilor scurte de desfacere
Grupurile țintă vizate	Întreprinzători privați locali
Buget estimat [RON]	2 mil. RON
Surse de finanțare	POP (Programul Operațional pentru Pescuit) – AP 2, AP 3 Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020
Precondiții pentru a începe	Studiu de fezabilitate Disponibilitatea amplasamentelor
Titlu sub-proiect specific	<i>Valorizarea în scop turistic a componentei hidrice din cadrul văii Someșului Mare prin identificarea amplasamentelor pretabile pentru amenajarea unor centre expoziționale dotate cu instalații hidraulice tradiționale (văltoare, moară de apă, piuă, topitorie, presă de ulei) cu scopul de a prezerva și perpetua instalațiile și meșteșugurile tradiționale</i>
Obiective specifice sub-proiect	Identificarea amplasamentelor pretabile pentru amenajarea unor puncte turistice de tip centru expozițional Stabilirea tematicii centrelor expoziționale Construirea și amenajarea centrelor expoziționale Dotarea centrelor expoziționale cu instalații hidraulice tradiționale conform tematicii stabilite Promovarea și introducerea în circuitul turistic a centrelor expoziționale
Coordonator sub-proiect specific	Cluster Pol de Creștere Economică Năsăud
Parteneri locali	Întreprinzători privați Întreprinderi economice locale Consiliile locale: Feldru, Rebrîșoara, Năsăud, Salva, Nimigea Administrația Bazinală de Apă Someș-Tisa Agenția de Mediu Bistrița-Năsăud Direcția de Cultură și Patrimoniu Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	Ministerul Culturii și Cultelor Autoritatea Națională pentru Turism Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Număr centre expoziționale nou înființate Număr vizitatori/an
Indicatori de impact [outcome]	Creșterea atractivității turistice a zonei Prezervarea meșteșugurilor tradiționale Crearea premiselor pentru dezvoltarea unor noi puncte turistice în zonă
Grupurile țintă vizate	Întreprinzători privați
Buget estimat [RON]	10 mil. RON
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 7 Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020

Precondiții pentru a începe	Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal (PATZ) Valea Someșului Mare Studiu de fezabilitate Disponibilitatea amplasamentelor Proiect tehnic de regularizare Studiu de impact de mediu Documentații, avize și aprobări necesare			
Titlu sub-proiect specific	Amenajarea și regularizarea văilor hidrografice din zonă în vederea eliminării riscului de inundații și valorificarea superioară a resurselor de apă: - râul Gersa la Rebrîșoara, aval de pod rutier pe DN 17 D - confluența cu r. Someșu Mare - râul Sălăuța și afluenții săi între localitățile Romuli și Salva			
Obiective specifice sub-proiect	Elaborare proiect tehnic Regularizare curs hidrografic Construire diguri de protecție și consolidare maluri Amenajare instalații hidraulice tradiționale (mori, vâltori, piue etc) în vederea creșterii atractivității turistice și conservării meșteșugurilor			
Coordonator sub-proiect specific	Administrația Bazinală de Apă Someș-Iisa			
Parteneri locali	Agenția de Protecția Mediului (APM) Bistrița-Năsăud Inspectoratul pentru Situații de Urgență (ISU) Bistrița-Năsăud Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Consiliile Locale Târlășiu, Spermezeu, Căian, Uriu, Rebrîșoara, Romuli, Telciu, Coșbuc, Salva			
Parteneri din afara județului	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca Hydroconstrucția SA			
Indicatori de rezultat [output]	Număr km albie regularizată Număr km diguri de protecție executați Număr localități protejate de inundații Număr instalații hidraulice amenajate			
Indicatori de impact [outcome]	Eliminarea riscului de producere a inundațiilor Creșterea atractivității turistice a văii Ilișiu			
Grupurile țintă vizate	Comunitățile locale din zonă			
Buget estimat [RON]	20 mil. RON			
Surse de finanțare	POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare) – AP 4 Surse proprii			
Perioada probabilă de derulare	2016-2020			
Precondiții pentru a începe	Elaborare PATJ județ Bistrița-Năsăud			
Bugetul total estimat cumulativ [RON]	92 mil. RON [20 mil. EURO]			
Persoana de contact	Nume, prenume			
	Instituție			
	Telefon		E-mail	

Zona strategică Nord - Țara Năsăudului
Proiect integrat 1: AQUILIS SOMES

Amenajarea văii Someșului Mare între Valea Mare și Leleș în vederea regularizării scurgerii, eliminării riscului de inundabilitate, asigurării necesarului de apă pentru dezvoltarea comunităților locale și agrément. Tronsonul Nordic (Iliu Mică - Piatra)

- Legenda**
- Subproiect 1:** Optimizarea valorificării economice a văii Someșului Mare prin regularizarea cursului hidrografic
- Tronsonul Nordic: Someșul Mare protejat de inundații de bazinul Valea Mare, după regularizarea
 - Tronsonul Nordic: Someșul Mare, după regularizarea
- Subproiect 2:** Asigurarea și completarea necesarului de apă pentru dezvoltarea localităților din cadrul căminului Someșului Mare prin construirea rețelei de transport a apei din cadrul aceluiași Valea Mare și de distribuție a apei în cadrul localităților
- Traseul apeductului
 - Alimentare cu apă potabilă a localităților
- Subproiect 3:** Valorizarea în scop turistic a componentei hidrografice din cadrul văii Someșului Mare prin dezvoltarea amenajărilor turistice pentru amenajarea unor centre tradiționale de dezvoltare a industriei tradiționale cu scopul de a prezerva și perpetua tradițiile și meșteșugurile tradiționale
- Instalații hidrolice tradiționale (măști de apă, vâștă, jaaglov)
 - Centre expozitionale cu teme hidrolice tradiționale
 - Instalații de extragere a energiei
- Subproiect 4:** Amenajarea și regularizarea văilor hidrografice secundare din zonă în vederea eliminării riscului de inundații și valorificarea superioară a resurselor de apă
- Tronsonul Văii Salvei, după regularizare
 - Regularizare a cursului de confluență cu Someșul Mare
- Subproiect 5:** Amenajarea unor ferme piscicole pentru creșterea capacității și altele agricole peșci în bazinul hidrografic al Someșului Mare
- Amenajare de ferme piscicole pe localități exploatate de halaziu

4.9.2. Proiect integrat 4 – GENESIS – Zona Nord

Titlu proiect integrat	Dezvoltarea competitivă a activităților economice alternative generatoare de profit (altele decât agricole) bazate pe resurse locale (lână, piele, piatră, plante medicinale, fructe de pădure, ciuperci, metal, produse apicole, dogărie și rotărie, etc.) prin înființarea atelierelor sociale meșteșugărești în cadrul comunităților locale pentru generarea produselor tradiționale specifice cu valoare adăugată ridicată			
Zona strategică de dezvoltare	Nord			
UAT-uri acoperite	Parva, Rebra, Feldru, Rebrîșoara, Telciu, Coșbuc, Runcu Salvei, Nimigea, Salva			
Domeniul din strategie	X	Dezvoltare economică inteligentă	X	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	X	Dezvoltare durabilă	X	Conectivitate sporită
Obiectivul major	Valorificarea superioară a moștenirii culturale și a resurselor naturale locale [lână, metal, piatră, piele, plante medicinale, fructe de pădure, ciuperci, produse apicole, dogărie și rotărie, confecționarea măștilor etc.] și creșterea numărului de persoane de vârstă activă angajate în activități cu valoare adăugată ridicată			
Scurtă descriere a lanțului valorii	1). Identificarea și prezervarea moștenirii culturale în arta meșteșugurilor tradiționale prin inventarierea produselor, tehnicilor și metodelor de producție, și a persoanelor care dețin cunoștințele și deprinderile aferente. 2). Elaborarea portofoliului de produse artisanale, uz casnic, comerciale și de altă natură pretabile a fi produse în cadrul fabricilor sociale. 3). Calificarea resursei umane fără loc de muncă prin cursuri de specialitate în meșteșuguri și meserii tradiționale: țesut/cusut, prelucrare piatră, pielărie/cojocărie/curelărie, împletituri din nuiile, colectarea și prelucrarea plantelor medicinale și fructelor de pădure, exploatarea resurselor melifere prin activități apicole, dogărie și rotărie, prelucrare fier forjat, măști tradiționale, obiecte de artizanat și suveniruri etc. în parteneriat cu: meșteri populari locali, școli profesionale și alte instituții			

	de specialitate. 4). Înființarea atelierelor sociale meșteșugărești de producție cu management privat și a expozițiilor cu vânzare aferente pentru produsele proprii. 5). Dezvoltarea rețelei de distribuție, a parteneriatelor pentru desfacere și vânzare pe piețe emergente. 6). Colaborarea fabricilor sociale cu studiouri de design, universități de profil pentru creație, cercetare-dezvoltare, transfer tehnologic și fundamentarea procesului de inovare. 7). Certificarea, înregistrarea produselor și crearea unor brand-uri specifice zonei.
Coordonator general	Cluster-ul întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud
Titlu sub-proiect specific	<i>Identificarea și prezervarea moștenirii culturale în arta meșteșugurilor tradiționale prin inventarierea produselor, tehnicilor și metodelor de producție, și a persoanelor care dețin cunoștințele și deprinderile aferente</i>
Obiective specifice sub-proiect	Inventarierea moștenirii culturale în arta meșteșugurilor tradiționale din Zona Nord Identificarea produselor meșteșugărești cu valoare de piață din cadrul zonei și înregistrarea tehnicilor și metodelor de producție aferente Identificarea persoanelor care dețin cunoștințe, tehnici, instrumente și utilaje tradiționale, metode și rețete în meșteșugărit și produse tradiționale și includerea lor în cadrul unor parteneriate de formare profesională sub forma unor școli de arte și meserii Prezervarea cunoștințelor, tehnicilor, instrumentelor și utilajelor tradiționale, metodelor și rețetelor în meșteșugărit și produse tradiționale prin înregistrare și brevetare în vederea valorificării lor în scop productiv și transmiterii generațiilor viitoare
Coordonator sub-proiect specific	Cluster-ul întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud
Parteneri locali/județeni	Consiliile locale Parva, Rebra, Feldru, Rebrîșoara, Telciu, Coșbuc, Runcu Salvei, Nimigea, Salva Ateliere meșteșugărești existente Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național Asociația Produs în Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	Institutul de Economie Socială, București Asociația Camera Meșteșugarilor Asociația Meșterilor Populari Clujeni Asociația Meșterilor Populari din Moldova Muzeul Etnografical Transilvaniei
Indicatori de rezultat [output]	Repertoriul moștenirii culturale în arta meșteșugurilor din Zona Nord
Indicatori de impact [outcome]	Prezervarea și conservarea meșteșugurilor populare ca resursă culturală și economică Facilitarea transferului cunoștințelor și deprinderilor în arta meșteșugărească prin implicarea în formare a viitorilor artizani de către actualii meșteșugari Crearea premiselor pentru producția în serie a produselor meșteșugărești
Grupurile țintă vizate	Meșteșugarii din zonă
Buget estimat [RON]	1 mil. RON
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 2 POCU (Programul Operațional Capital Uman) – AP 5 Surse alternative – parteneriate cu instituții de cercetare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2015-2016
Precondiții pentru a începe	Constituirea clusterul-ui întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud
Titlu sub-proiect specific	<i>Elaborarea portofoliului de produse artisanale, uz casnic, comerciale și de altă natură pretabile a fi produse în cadrul atelierelor sociale meșteșugărești</i>

Obiective specifice sub-proiect	Identificarea produselor din cadrul repertoriului moștenirii culturale în arta meșteșugurilor din Zona Nord cu valoare adăugată de piață Stilizarea și particularizarea produselor pentru creșterea valorii adăugate Elaborarea catalogului de produse Definirea procesului tehnologic de elaborare a produsului
Coordonator sub-proiect specific	Cluster-ul întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud
Parteneri locali/județeni	Consiliile locale Parva, Rebra, Feldru, Rebrîșoara, Telciu, Coșbuc, Runcu Salvei, Nimigea, Salva Ateliere meșteșugărești existente Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național Asociația Produs în Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	Institutul de Economie Socială, București Asociația Camera Meșteșugarilor Asociația Meșterilor Populari Clujeni Asociația Meșterilor Populari din Moldova Muzeul Etnografic al Transilvaniei Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Număr produse identificate cu valoare adăugată de piață Catalogul de produse Număr procese tehnologice descrise
Indicatori de impact [outcome]	Crearea suportului de proceduri pentru extinderea în serie a producției artisanale Creșterea valorii adăugate a produselor meșteșugărești Prezervarea procedurilor și tehnicilor de execuție a produselor meșteșugărești
Grupurile țintă vizate	Meșteșugarii din cadrul zonei
Buget estimat [RON]	3 mil. RON
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 2 POCU (Programul Operațional Capital Uman) – AP 5 Surse alternative – parteneriate cu instituții de cercetare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2017
Precondiții pentru a începe	Constituirea cluster-ului întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud Sub-proiectul „Identificarea și prezervarea moștenirii culturale în arta meșteșugurilor tradiționale prin inventarierea produselor, tehnicilor și metodelor de producție, și a persoanelor care dețin cunoștințele și deprinderile aferente” să fie lansat
Titlu sub-proiect specific	Calificarea resursei umane fără loc de muncă prin cursuri de specialitate în meșteșuguri și meserii tradiționale: țesut/cusut, prelucrare piatră, pielărie/cojocărie/curelărie, împletituri din nuiele, colectarea și prelucrarea plantelor medicinale și fructelor de pădure, exploatarea resurselor melifere prin activități apicole, dogărie și rotărie, prelucrare fier forjat, măști tradiționale, obiecte de artizanat și suveniruri etc. în parteneriat cu: meșteri populari locali, școli profesionale și alte instituții de specialitate
Obiective specifice sub-proiect	Dezvoltarea infrastructurii de formare a deprinderilor practice (ateliere pentru ucenicie) în cadrul teritoriului de implementare a proiectului Identificarea de specialiști (meșteri populari locali, tehnicieni, maiștri, ingineri) pentru formarea deprinderilor practice în prelucrarea materiilor prime locale Dezvoltarea competențelor specifice în prelucrarea tradițională a materiilor prime locale prin calificarea la locul de muncă în atelierele de practică înființate Stabilirea de parteneriate cu universități tehnice, artă și design pentru certificarea competențelor avansate și transfer de soluții inovative în domeniu
Coordonator sub-proiect specific	Cluster-ul întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud

Parteneri locali	Școlile de artă și meserii din județul Bistrița-Năsăud Inspectoratul școlar Bistrița-Năsăud AJOFM Bistrița Consiliile locale Asociația Meșterilor Popolari Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național Asociația Produs în Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	Institutul de Economie Socială, București Asociația Camera Meșteșugarilor Asociația Meșterilor Popolari Clujeni Asociația Meșterilor Popolari din Moldova Muzeul Etnografic al Transilvaniei Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Număr specializări de formare consituite și implementate Număr ateliere nou înființate pentru formare la locul de muncă Nr. persoane calificate din cadrul populației active Număr parteneriate
Indicatori de impact [outcome]	Creșterea gradului de calificare a forței de muncă pe plan local Regenerarea unor meserii tradiționale Creșterea valorii adăugate a produselor tradiționale Valorificarea superioară a resurselor și materiilor locale Crearea unei identități economice zonale Susținerea cu produse tradiționale a piețelor regionale și internaționale Creșterea veniturilor comunităților locale Extinderea pe orizontală a activităților economice prin creșterea gradului de ocupare a forței de muncă în activități economice alternative și crearea unor lanțuri de producție economică cu valoare adăugată ridicată Creșterea atractivității turistice a zonei
Grupurile țintă vizate	Populația locală din zonă Meșterii populari locali Formatori în meserii tradiționale Furnizorii de materii prime necesare în industria artizanatului Întreprinderile economice din turism Asociațiile locale de producători
Buget estimat [RON]	5 mil. RON
Surse de finanțare	POCU (Programul Operațional Capital Uman) – AP2, AP 3, AP 5 PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M01, M06 Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020
Precondiții pentru a începe	Constituirea cluster-ului întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud Toate proiectele propuse anterior să fie lansate
Titlu sub-proiect specific	Înființarea atelierelor sociale meșteșugărești de producție cu management privat și a expozițiilor cu vânzare aferente pentru produsele proprii

Obiective specifice sub-proiect	Identificarea locațiilor favorabile amplasării atelierelor meșteșugărești de producție conform cu următoarele propuneri: Salva (cojocărie, cusut, curelărie, confecționare clopuri cu păun); Telciu (țesătorie, curelărie); Rebrîșoara (cojocărie, curelărie), Rebra (cojocărie, curelărie), Parva (piuărit, vărăritul, vâltoritul, tăbăcăritul, cojocăritul), Feldru (cojocărie, dogărie, rotărie), Coșbuc (curelărie), Runcu Salvei (opincărie), Nimigea (împletituri din nuiel), etc. Identificarea și atragerea investitorilor potențiali care să dezvolte acest tip de afacere socială Identificarea furnizorilor de materii prime necesare atelierelor meșteșugărești și încheierea unor parteneriate Achiziționarea utilajelor și echipamentelor necesare demarării producției Demararea producției în conformitate cu portofoliul de produse deja stabilit Organizarea unor expoziții cu vânzare permanente în cadrul centrelor reprezentative fiecărui tip de produs
Coordonator sub-proiect specific	Cluster-ul întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud
Parteneri locali	Camera de Comerț și Industrie Bistrița-Năsăud Asociația Produs în Bistrița-Năsăud Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	Institutul de Economie Socială, București Asociația Camera Meșteșugarilor Asociația Meșterilor Popolari Clujeni Asociația Meșterilor Popolari din Moldova Asociația Meșterilor Popolari din Bucovina
Indicatori de rezultat [output]	Număr ateliere de producție nou înființate Cifra de afaceri Articole și produse noi intrate în procesul de producție Număr centre expoziționale înființate Număr de locuri de muncă nou create Număr de contracte încheiate pentru furnizare materii prime
Indicatori de impact [outcome]	Stimularea dezvoltării activităților economice legate direct și indirect de procesul de producție (furnizare materii prime și desfacere produse finite) Creșterea valorii adăugate a produselor tradiționale Valorificarea superioară a resurselor și materiilor locale Crearea unei identități economice zonale Susținerea cu produse tradiționale a piețelor regionale și internaționale Creșterea veniturilor comunităților locale Extinderea pe orizontală a activităților economice prin creșterea gradului de ocupare a forței de muncă în activități economice alternative și crearea unor lanțuri de producție economică cu valoare adăugată ridicată Creșterea atractivității turistice a zonei, prin transformarea centrelor expoziționale cu vânzare în atracții turistice Dezvoltarea comerțului online (pentru produsele tradiționale)
Grupurile țintă vizate	Întreprinzători privați
Buget estimat [RON]	Grupuri de producători locali de materii prime
Surse de finanțare	20 mil. RON
Perioada probabilă de derulare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 2
Precondiții pentru a începe	POCU (Programul Operațional Capital Uman) – AP 4, AP 5
Titlu sub-proiect specific	Surse proprii
	2016-2020
	Toate proiectele propuse anterior să fie lansate
	Dezvoltarea rețelei de distribuție, a parteneriatelor pentru desfacere și vânzare pe piețe emergente

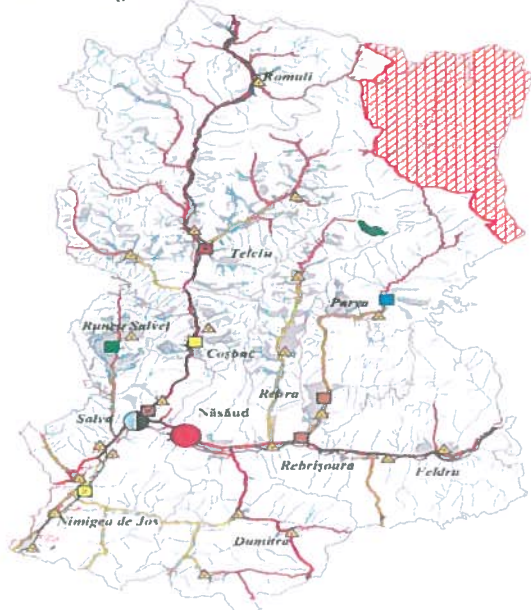
Obiective specifice sub-proiect	Identificarea piețelor de vânzare, distribuție directă și vânzare online a produselor Constituirea parteneriatelor de desfacere și vânzare Inițierea de platforme digitale de promovare a produselor
Coordonator sub-proiect specific	Cluster-ul întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud
Parteneri locali	Camera de Comerț și Industrie din Bistrița-Năsăud Asociația Produs în Bistrița-Năsăud Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Firmă de consultanță și intermediere din județ
Parteneri din afara județului	Operatori economici la nivel regional, național și internațional
Indicatori de rezultat [output]	Numărul de contracte comerciale încheiate Numărul de piețe de desfacere la export Nivelul comenzilor
Indicatori de impact [outcome]	Promovarea moștenirii culturale Revigorarea activităților meșteșugărești tradiționale Creșterea veniturilor comunităților locale Creșterea atractivității turistice zonale
Grupurile țintă vizate	Întreprinzătorii privați Atelierele meșteșugărești
Buget estimat [RON]	10 mil. RON
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 2 PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M16 Cooperare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2018-2020
Precondiții pentru a începe	Toate proiectele propuse anterior să fie lansate
Titlu sub-proiect specific	<i>Creșterea valorii adăugate a producției prin colaborarea fabricilor sociale meșteșugărești cu studio-uri de design, universități de profil pentru creație, cercetare-dezvoltare, transfer tehnologic și fundamentarea procesului de inovare.</i>
Obiective specifice sub-proiect	Adaptarea producției artisanale în acord cu trend-ul de pe piața internă și internațională Dezvoltarea unor noi produse artisanale din categoria smart și cu grad ridicat de specificitate prin colaborare cu unități de cercetare-design și transfer tehnologic Participarea la târguri de inovare și promovare a produselor tradiționale Identificarea de nișe ale cererii și adaptarea producției în acel sens
Coordonator sub-proiect specific	Cluster-ul întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud
Parteneri locali	Grupurile de producători locali
Parteneri din afara județului	Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca Alte unități de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic
Indicatori de rezultat [output]	Număr produse nou create cu valoare adăugată ridicată Număr comenzi Cifra de afaceri
Indicatori de impact [outcome]	Valorificarea superioară a materiei prime locale Valorificarea superioară a meșteșugurilor tradiționale (moștenirea culturală) Creșterea cererii și diversificarea ofertei Creșterea atractivității produselor tradiționale Creșterea productivității
Grupurile țintă vizate	Întreprinderile sociale meșteșugărești
Buget estimat [RON]	10 mil. RON
Surse de finanțare	POCU (Programul Operațional Capital Uman) – AP 4, AP 5 POR (Programul Operațional Regional) – AP 1, AP 2 Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2018-2020
Precondiții pentru a începe	Toate proiectele propuse anterior să fie lansate
Titlu sub-proiect specific	<i>Certificarea, înregistrarea produselor și crearea unor brand-uri specifice zonei</i>

Obiective specifice sub-proiect	Selectarea produselor cu grad ridicat de autenticitate, reprezentativitate și a celor nou create Înregistrarea și certificarea produselor la OSIM Promovarea produselor și crearea unor brand-uri locale specifice zonei Crearea unui catalog digital de produse tradiționale și promovarea acestora pe platforme online pentru creșterea vizibilității și extinderea cererii			
Coordonator sub-proiect specific	Cluster-ul întreprinderilor sociale meșteșugărești Bistrița-Năsăud			
Parteneri locali	Grupuri de producători locali Asociația Produs în Bistrița-Năsăud Camera de Comerț și Industrie Bistrița-Năsăud			
Parteneri din afara județului	OSIM			
Indicatori de rezultat [output]	Număr de produse certificate Număr de brand-uri create Înființare cataloage digitale			
Indicatori de impact [outcome]	Prezervare elementelor de specificitate locală Creșterea valorii adăugate a produselor Creșterea vizibilității pe piață, creșterea cererii prin diversificarea/particularizarea ofertei Stimularea productivității meșteșugărești locale Creșterea atractivității turistice Creșterea șanselor de a fi comercializate pe piața produselor de lux cu valoare adăugată ridicată			
Grupurile țintă vizate	Întreprinderile meșteșugărești locale			
Buget estimat [RON]	4 mil. RON			
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 2 Surse proprii			
Perioada probabilă de derulare	2018-2020			
Precondiții pentru a începe	Toate proiectele propuse anterior să fie lansate			
Bugetul total estimat cumulativ [RON]	53 mil. RON [12 mil. EURO]			
Persoana de contact	Nume, prenume			
	Instituție			
	Telefon		E-mail	

Zona strategică Nord - Bistrița Năsăud.

Proiect integrat 4: GENESIS

Dezvoltarea competitivă a activităților economice alternative generatoare de profit (altele decât agricole) bazate pe resurse locale, (prin înființarea atelierelor sociale meșteșugărești în cadrul comunităților locale pentru generarea produselor tradiționale specifice cu valoare adăugată ridicată

Legenda

Subproiect 1 - Căștigarea resurselor umane fără limită de muncă prin creșterea și specializarea în meșteșuguri și meserii tradiționale, în parteneriat cu meșterii populari (bucătărit, țesut, profesionalism și alte instituții de specialitate)

Dezvoltarea de atelier meșteșugăresc

Subproiect 2 - Înființarea atelierelor sociale meșteșugărești de producție și management privat și a expozitiilor cu vânzare aferente pentru produsele proprii

Atelier de confecții tradiționale:

- Coșcărie, culețrie
- Coșcărie, cusut, culețrie, confecționare: clopuri cu până
- Coșcărie, dogărie, răsărie
- Culețrie
- Cupindrie
- Plărie, vârtărie, vârtărie, tăbăcărie, coșcărie
- Încălzirea din muncă
- Țesutrie, culețrie

Subproiect 3 - Dezvoltarea rețelei de distribuție, a parteneriatelor pentru distribuție și vânzare pe piețe emergente

Dispozitiv și depozit rural pentru produse meșteșugărești tradiționale

Subproiect 4 - Creșterea valorii adăugate a produselor prin stabilirea fabricurilor sociale meșteșugărești cu atelier de design, universități de profil pentru creșterea calității, transfer tehnologic și fundamentarea prin esutul de inovare

Centru de design și inovare tehnologică

Limita unităților teritoriale administrative

Localități

Rezervații naturale

Parcul Național Munții Rodnei

Alte arii naturale protejate

Drumuri naționale

Drumuri județene

Drumuri comunale

Alte drumuri

Limita ferată

Cursuri de apă

4.9.3. Proiect integrat 5 – ECOPOLIS NĂSĂUD – Zona Nord

Titlu proiect integrat	Dezvoltare pol de creștere economică Năsăud și zona adiacentă			
Zona strategică de dezvoltare	Nord			
UAT-uri acoperite	Năsăud, Salva, Nimigea, Dumitra			
Domeniul din strategie	X	Dezvoltare economică inteligentă	X	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	X	Dezvoltare durabilă	X	Conectivitate sporită
Obiectivul major	Crearea premiselor pentru dezvoltarea polului de creștere economică de rang județean Năsăud și zona adiacentă acestuia în vederea distribuției echilibrate în teritoriu a acestora			
Scurtă descriere a lanțului valorii	1). Relocalizarea unităților industriale existente de producție în cadrul parcului agroindustrial Năsăud și conectarea acestuia la infrastructura de transport și comunicații. 2). Relansarea activităților economice industriale specifice (prelucrare mase plastice, subansambluri electrice motoare, industrie alimentară, confecții, textile, materiale de construcții) și asigurarea necesarului de resursă umană prin recalificarea forței de muncă (reconversie profesională). 3). Dezvoltarea zonei adiacente polului de creștere Năsăud (Salva, Nimigea, Dumitra). 4). Îmbunătățirea calității resursei umane active viitoare în domeniul specializării cluster-ului pol de creștere economică Năsăud. 5). Îmbunătățirea conectivității cu municipiul Bistrița prin intermediul unui drum expres (Năsăud-Dumitra-Bistrița) și intensificarea cooperării cu polul de creștere Bistrița. 6). Îmbunătățirea calității resursei umane active viitoare în domeniul specializării cluster-ului pol de creștere economică Năsăud.			
Coordonator general	Cluster partenerial poli de creștere economică Bistrița și Năsăud			
Titlu sub-proiect specific	Relocalizarea unităților industriale existente de producție în cadrul parcului agroindustrial Năsăud și conectarea acestuia la infrastructura de transport și comunicații			

Obiective specifice sub-proiect	Identificarea amplasamentului parcului agroindustrial (propunere: Zona Vest Năsăud) Delimitarea amplasamentului și zonificarea funcțională a parcului prin extinderea amplasamentului industrial existent Conectarea amplasamentului la infrastructura edilitară (apă, canalizare, curent electric, stație de epurare proprie) Conectarea amplasamentului parcului agroindustrial la infrastructura de transport rutieră și feroviară prin drum de exploatare industrial Facilitarea accesului spre parcul agroindustrial și degrevarea orașului Năsăud de traficul de tranzit prin construirea unei centuri ocolitoare (propunere: situată la sud de Someșul Mare, joncțiune cu DN17C și un nou pod peste Someș la intrare în orașul Năsăud în zona Lunca Morii) Facilitarea accesului materiilor prime și a livrării produselor finite înspre și dinspre parcul agroindustrial prin înființarea unui centru intermodal de transport la Salva Crearea unor pachete de facilități pentru atragerea investitorilor în cadrul parcului agroindustrial Atragerea investitorilor prin promovarea facilităților oferite de către parcul agroindustrial Năsăud Crearea unor lanțuri de producție interdependente și în interrelaționare avansată (sisteme de producție în circuit închis) Înființare unitate de management al parcului și subordonarea acesteia consiliului local
Coordonator sub-proiect specific	Consiliul Local Năsăud
Parteneri locali/județeni	Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bistrița-Năsăud Direcția Județeană de Drumuri și Poduri Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Agenția Județeană de Mediu AQUABIS SA
Parteneri din afara județului	SN CFR Electrica SA Ministerul Economiei Ministerul Transporturilor
Indicatori de rezultat [output]	Structura funcțională și suprafața parcului Planul de afaceri Pachetul de facilități Racorduri la infrastructura edilitară Înființare entitate de administrare a parcului Finalizare construcție centură ocolitoare Năsăud Finalizare construcție drum de exploatare industrială Finalizare construcție centru intermodal de transport Salva Număr contracte încheiate între agenții economici și parcul agroindustrial
Indicatori de impact [outcome]	Relocarea activităților industriale din incinta urbanului Degrevarea orașului Năsăud de activități poluatoare Îmbunătățirea calității peisajului urban Eliminarea traficului greu de tranzit din orașul Năsăud Creșterea productivității activităților economice Valorificarea superioară a forței de muncă Reducerea ratei șomajului Dezvoltarea economică a orașului prin crearea de clustere de producție

Grupurile țintă vizate	Agenții economici
Buget estimat [RON]	40 mil. RON din care pe infrastructura de transport 20 mil. RON (0,7-1 mil. RON / km)
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 2, AP 6 POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare) – AP 2, AP 3 PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M16 Cooperare COSME Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020
Precondiții pentru a începe	Disponibilitatea terenului Plan de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ BN) Existența PUG Năsăud Studiu de impact de mediu Studiu de fezabilitate Documentații, avize și aprobări necesare
Titlu sub-proiect specific	<i>Relansarea activităților economice industriale specifice (prelucrare mase plastice, subansambluri electrice motoare, industrie alimentară, confecții, textile, materiale de construcții) și asigurarea necesarului de resursă umană prin recalificarea forței de muncă (reconversie profesională)</i>
Obiective specifice sub-proiect	Dezvoltarea competențelor profesionale în domeniul industriilor specifice prin reconversia persoanelor active (șomeri și persoane din categorii defavorizate) Dezvoltarea infrastructurii de producție (noi unități) și relocalizarea acestora în cadrul parcului agroindustrial Specializarea producției industriale pe componente de nișă (ex. Unități de producție tuburi și conducte de înaltă presiune din mase plastice prin reciclarea deșeurilor) Certificarea proceselor de producție ale unităților Crearea unor produse inovative în ramurile specifice (ex. Dale pentru pavarea trotuarelor din mase plastice reciclate) Crearea și promovarea unor brand-uri Dezvoltarea rețelei de distribuție și desfacere pe piețe regionale, naționale și internaționale
Coordonator sub-proiect specific	Cluster partenerial poli de creștere economică Bistrița și Năsăud
Parteneri locali/județeni	Consiliul local Năsăud Întreprinzători privați Grup Școlar Industrial Construcții de Mașini Bistrița Grup Școlar Silvic Năsăud Grup Școlar Economic și Servicii Năsăud Consiliul județean Camera de Comerț și Industrie Bistrița-Năsăud AJOFM
Parteneri din afara județului	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca Întreprinzători privați Firmă de consultanță în managementul calității Ministerul Economiei

Indicatori de rezultat [output]	Număr de unități de producție înființate Număr de persoane recalificate din grupurile sociale defavorizate la finalul proiectului Număr de angajați din grupurile sociale defavorizate la finalul proiectului Număr de angajați din categoria șomerilor la finalul proiectului Modelul de afaceri și procesul de inovare Planul de inovare extins Documentația pentru mărci înregistrate european Documentația pentru brevetare la OSIM Documentația tehnică pentru portofoliul inițial de produse Documentația tehnică a procesului de producție pentru portofoliul inițial de produse Planul de export Planul de vânzări Planul financiar Planul de management al riscurilor Numărul de contracte comerciale încheiate Numărul de piețe de desfacere la export Nivelul comenzilor
Indicatori de impact [outcome]	Efecte multiplicatoare în valorificarea superioară a forței de muncă Punerea în valoare a activităților industriale existente Valorificarea superioară a accesibilității în dezvoltarea activităților industriale Reducerea ratei șomajului Creșterea calității vieții Număr angajați de la finalizarea proiectului integrat Cifra de afaceri cumulată anual Efecte multiplicatoare pentru dezvoltarea unor produse inovative și de nișă în cadrul ramurilor industriale specifice
Grupurile țintă vizate	Întreprinzători privați din industriile specifice Persoane fără loc de muncă și persoane defavorizate din zonă
Buget estimat [RON]	50 ml. RON
Surse de finanțare	POCU (Programul Operațional Capital Uman) – AP 2, AP 3, AP 4 POR (Programul Operațional Regional) – AP 1, AP 2 POC (Programul Operațional Competitivitate) – AP 1 COSME Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020
Precondiții pentru a începe	Proiectul „Relocalizarea unităților industriale existente de producție în cadrul parcului agroindustrial Năsăud și conectarea acestuia la infrastructura de transport și comunicații” să fie lansat Plan de afaceri Plan de marketing Documentații, avize și aprobări necesare
Titlu sub-proiect specific	<i>Dezvoltarea zonei adiacente polului de creștere Năsăud (Salva, Nimieș, Dumitra)</i>
Obiective specifice sub-proiect	Stabilirea profilului activităților economice a localităților din zona adiacentă Stabilirea tipului de materie primă (sau procesată primar) agricolă necesară unităților de procesare în industria agroalimentară din cadrul cluster-ului Năsăud Identificarea amplasamentelor pretabile pentru localizarea unităților de colectare, depozitare și procesare primară a produselor agricole

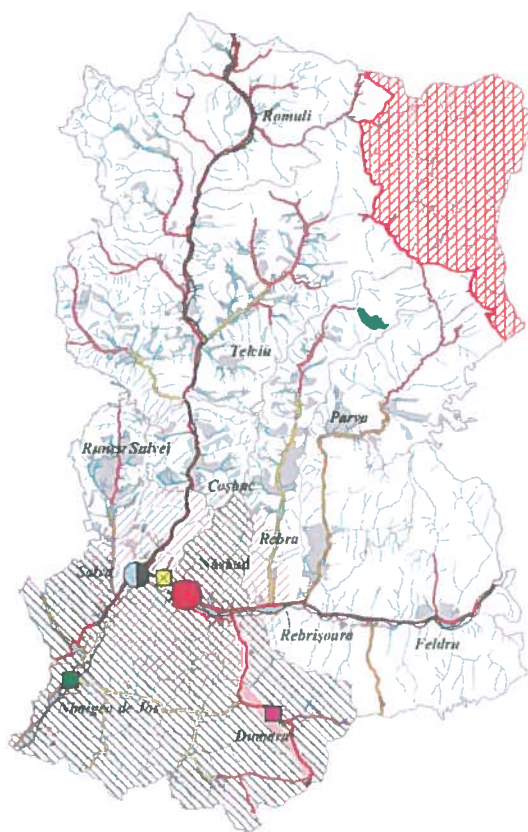
	Organizarea, stimularea înființării și dezvoltarea exploatațiilor agricole în zona adiacentă prin forme de asociere Înființare unor unități de colectare, depozitare și procesare primară a produselor agricole: <i>Propuneri:</i> <i>Salva</i> – unități de colectare, depozitare și prelucrare primară a produselor agroalimentare și forestiere; <i>Nimigea</i> – culturi legumicole în sere și teren deschis, unități de colectare, depozitare și prelucrare primară a legumelor, plante medicinale, fructe de pădure, ciuperci; <i>Dumitra</i> – unități de colectare, depozitare și prelucrare primară a fructelor; Constituirea unor parteneriate de producție agroindustrială între furnizorii de materie primă și procesată din zona adiacentă și unitățile de procesare din cadrul polului de creștere economică Năsăud. Dezvoltarea altor activități și servicii conexe/complementare pentru susținerea activităților primare agricole (stații de mecanizare, service, asistență tehnică, depozite) Înființarea unei stații multimodale de transport combinat (propunere: Salva) Atragerea forței de muncă disponibile pe plan local pentru angajarea în cadrul unităților de prelucrare primară în localitățile din zona adiacentă orașului Năsăud Atragerea forței de muncă calificate de pe plan local pentru angajarea în cadrul unităților de procesare din clusterul Năsăud Calificarea populației active și din categorii defavorizate în domeniul prelucrării produselor agricole și industriale Cluster partenerial poli de creștere economică Bistrița și Năsăud
Coordonator sub-proiect specific	
Parteneri locali/județeni	Consiliile locale GAL Țara Năsăudului Întreprinzători privați în domeniul agricol Grupuri de producători Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Oficiul Județean de Ocupare a Forței de Muncă Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Bistrița-Năsăud APIA Bistrița-Năsăud Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit Bistrița-Năsăud Stațiune de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Bistrița Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bistrița
Parteneri din afara județului	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca SN CFR Electrica SA Ministerul Economiei Ministerul Transporturilor
Indicatori de rezultat [output]	Număr unități locale de colectare, depozitare și prelucrare primară a produselor agricole Număr exploatații agricole dezvoltate Număr de parteneriate realizate Număr de persoane angajate la nivel local Număr de persoane angajate în cadrul cluster-ului
Indicatori de impact [outcome]	Susținerea cluster-ului economic de la Năsăud prin valorificarea resurselor agricole din zona adiacentă orașului Năsăud Efecte multiplicatoare pentru dezvoltarea activităților agricole locale și valorificarea resurselor disponibile în zona adiacentă orașului Năsăud Reducerea ratei șomajului Creșterea calității vieții în zona adiacentă Crearea unor lanțuri scurte de aprovizionare-desfacere Creșterea gradului de conectivitate a teritoriului adiacent

Grupurile țintă vizate	Fermieri, persoane active în agricultură, grupuri de producători Investitori privați Someri cu studii primare și medii și persoane din categorii defavorizate
Buget estimat [RON]	30 mil. RON
Surse de finanțare	PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M04, M06, M09, M16 Cooperare, M01, M02, M17 Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020
Precondiții pentru a începe	Constituirea Cluster partenerial poli de creștere economică Bistrița și Năsăud Stabilirea profilului de procesare și a tipurilor de produse agroalimentare produse de unitățile din cadrul Cluster partenerial poli de creștere economică Bistrița și Năsăud Toate proiectele anterioare să fie lansate
Titlu sub-proiect specific	Îmbunătățirea conectivității cu municipiul Bistrița prin intermediul unui drum expres (Năsăud-Dumitra- Bistrița) pe actualul traseu al drumului național DN 17C și intensificarea cooperării cu polul de creștere Bistrița
Obiective specifice sub-proiect	Elaborarea proiectului tehnic Executarea lucrărilor pregătitoare construirii drumului expres (prezervare teren, strămutări obiective și infrastructuri aflate pe traseul drumului etc.) Construirea drumului expres Executare tunel pe sub Dealul Cetății, conform cu propunerea din STUDIU PRIVIND DELIMITAREA ZONEI PERIURBANE A MUNICIPIULUI BISTRITA. Proiect nr. 63129/ 11.09.2007
Coordonator sub-proiect specific	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri locali	Cluster partenerial poli de creștere economică Bistrița și Năsăud Consiliile locale Bistrița, Dumitra, Năsăud
Parteneri din afara județului	Direcția Regională de Drumuri și Poduri Cluj Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale (CNADNR) Ministerul Transporturilor Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Finalizarea lucrărilor de construire a drumului expres Năsăud – Dumitra – Bistrița
Indicatori de impact [outcome]	Modernizarea infrastructurii rutiere de transport existente Creșterea gradului de conectivitate Crearea premiselor pentru constituirea cluster-ului economic partenerial Bistria-Năsăud și transformarea acestuia în principal pol de creștere județean Crearea premiselor pentru constituirea și dezvoltarea zonei metropolitane a municipiului Bistrița Stimularea dezvoltării bazinului pomicol Bistrița-Dumitra Creșterea atractivității zonei pentru investiții Stimularea dezvoltării urbanistice a celor două orașe Creșterea cooperării de natură economică, socială
Grupurile țintă vizate	Administrația
Buget estimat [RON]	50 mil. RON
Surse de finanțare	POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare) – AP 2 Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020
Precondiții pentru a începe	Toate proiectele anterioare să fie lansate Elaborarea Plan de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ BN)
Titlu sub-proiect specific	Îmbunătățirea calității resursei umane active viitoare în domeniul specializării cluster-ului pol de creștere economică Năsăud
Obiective specifice sub-proiect	Dezvoltarea profesională prin: Diversificarea specilizărilor existente în învățământul profesional și liceal în conformitate cu nevoile cluster-ului Înființarea unor centre de reconversie profesională Crearea de facilități la angajare pentru persoanele tinere în scopul menținerii și atragerii forței de muncă pe plan local Îmbunătățirea stării de sănătate fizică și psihică prin: Creșterea calității serviciilor medicale și sociale din oraș Îmbunătățirea și diversificarea vieții sociale (oportunități și infrastructuri pentru activități în timpul liber) Îmbunătățirea

	mediului habitatțional prin: Dotări urbane (iluminat public, spații verzi, trotuare, spații de recreere, spații de practicare sporturi în aer liber, transport urban, etc.)			
Coordonator sub-proiect specific	Consiliul Local Năsăud			
Parteneri locali	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Inspectoratul Școlar Județean AJOFM Bistrița-Năsăud Direcția de sanătate publică Bistrița-Năsăud Camera de Comerț și Industrie din Bistrița-Năsăud Agenți economici			
Parteneri din afara județului	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca Ministerul Muncii și Asistenței Sociale Ministerul Sănătății			
Indicatori de rezultat [output]	Număr de specializări nou înființate în școli Număr de tineri instruiți și școlarizați în diferite specializări ale cluster-ului economic Facilități și dotări oferite pentru creșterea calității habitatționale			
Indicatori de impact [outcome]	Valorificarea superioară a resursei umane din orașul Năsăud și zona adiacentă Creșterea calității vieții Număr de tineri instruiți și școlarizați în diferite specializări ale cluster-ului economic Număr de angajați în 4 ani de la finalizarea proiectului integrat			
Grupurile țintă vizate	Populația de vârstă activă și școlară a orașului Năsăud și a zonei adiacente			
Buget estimat [RON]	10 mil. RON			
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 4, AP 8, AP 10 POCU (Programul Operațional Capital Uman) Surse proprii			
Perioada probabilă de derulare	2016-2020			
Precondiții pentru a începe	Toate sub-proiectele anterioare să fie lansate			
Bugetul total estimat cumulativ [RON]	180 mil. RON [40 mil. RON]			
Persoana de contact	Nume, prenume			
	Instituție			
	Telefon		E-mail	

Zona strategică Nord - Bistrița Năsăud.
Proiect integrat 5: ECOPOLIS NĂSĂUD

Dezvoltare pol de creștere economică Năsăud și zona adiacentă

Legenda

- Subproiect - Reabilitarea unităților industriale existente de producție în cadrul parcului industrial Năsăud și conectarea acestuia la infrastructura de transport și comunicații*
- Parc industrial
 - Traseul Drumului ocolitor Năsăud Vest
 - Pod peste r. Someșu Mare pe traseul Drumului ocolitor
 - Centru multimodal de transfer
- Subproiect - Dezvoltarea zonei adiacente polului de creștere Năsăud (Salva, Nămigea, Dâmbovitza)*
- Zona adiacentă polului de creștere Năsăud
 - Centru colectare, depozitare și prelucrare primară a produselor agroalimentare și forestiere
 - Centru colectare, depozitare și prelucrare primară a legumelor, plante medicinale, fructe de pădure, ciuperci
 - Centru colectare, depozitare și prelucrare primară a fructelor
 - Zona de urbanizare Năsăud
- Subproiect - Îmbunătățirea conectivității cu municipiul Bistrița prin intermediul unui drum expres parțial pe actualul traseu al DN 17C și intensificarea cooperării cu polul de creștere Bistrița*
- Traseul Drumului expres
- Limita unităților teritoriale administrative
 - Localități
 - Rezervații naturale
 - Parcul Național Munții Rodnei
 - Alie arii naturale protejate
 - Drumuri naționale
 - Drumuri județene
 - Drumuri comunale
 - Alie drumuri
 - Linii ferate
 - Cursuri de apă

4.9.4. Proiect integrat 6 – NATURALIS – Zona Nord

Titlu proiect integrat	Managementul integrat al resurselor turistice din Țara Năsăudului Nord		
Zona strategică de dezvoltare	Salva, Coșbuc, Telciu, Năsăud, Rebra, Rebrîșoara, Parva, Romuli		
UAT-uri acoperite	X	Dezvoltare economică inteligentă	X
Domeniul din strategie	X	Dezvoltare durabilă	X
Obiectivul major	Valorificarea integrată a resurselor turistice din zonă pentru dezvoltarea brand-ului turistic Țara Năsăudului		
Scurtă descriere a lanțului valorii	1). Identificarea, preservarea și completarea pachetului de resurse și obiective turistice reprezentative pentru Țara Năsăudului. 2). Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii turistice existente și a dotărilor specifice pentru creșterea accesibilității și vizibilității atracțiilor turistice (pentru practicarea turismului cultural, recreativ și itinerant) - obiective turistice de interes local, județean, regional. 3). Dezvoltarea unor noi produse turistice specifice și a brand-ului Țării Năsăudului: <i>O săptămână în Țara Năsăudului, Acasă în Țara Năsăudului, Week-end în Țara Năsăudului, etc.</i> 4). Dezvoltarea resursei umane în domeniul serviciilor turistice. 5). Dezvoltarea comunităților locale și a activităților economice complementare în scopul creșterii veniturilor populației prin încurajarea parteneriatelor de vânzare a produselor agroalimentare prelucrate cu specific local, practicarea meșteșugurilor tradiționale și vânzarea produselor specifice de tip suveniruri. 6). Dezvoltarea turistică și a domeniului schiabil pe Valea Sălăuței. 7). Sistem de management eficient al sitului de importanță comunitară și arii protejate de interes național Peștera Tăușoare – etapa a II-a. 8). Muzeul memorial G. Cosbuc – Reabilitare casa memorială, moara lui Cosbuc, pod acoperit, spațiu administrativ, loc. Cosbuc, jud. Bistrița-		

	Nasaud. 9). Dezvoltarea unui brand local pentru orașul Năsăud sub denumirea de „<i>Orașul academicienilor</i>”, brand care să ofere identitate vizuală și care să promoveze turismul cultural în județ. 10). Înființare Muzeu/ și casa memorială Liviu Rebreanu – Reabilitare casă memorială, amfiteatru acoperit, spațiu administrativ, în localitatea componentă Liviu Rebreanu, oraș Năsăud. 11). Dezvoltarea și crearea de infrastructură turistică de tip AQUA-PARC pentru creșterea accesibilității și a atracțiilor turistice. 12). Modernizarea drumurilor de acces spre obiective turistice de importanță majoră. Propuneri: - modernizare drum forestier între localitatea Parva și orașul Sângeorz Băi; - modernizare drum forestiar axial Rebra cu acces spre Baia Borșa; - extinderea drumului de acces spre Peștera Tăușoarelor dinspre localitatea Parva.
Coordonator general	GAL Tara Năsăudului
Titlu sub-proiect specific	<i>Identificarea, prezervarea și completarea pachetului de resurse și obiective turistice reprezentative pentru Tara Năsăudului</i>
Obiective specifice sub-proiect	Identificarea unor noi resurse de ordin cultural (obiceiuri, meșteșuguri, arhitectură, case tradiționale, etc.) cu potențial de a fi introduse în circuitul turistic Certificarea elementelor noi identificate ca resurse turistice prin acțiuni specifice Realizarea repertoriului turistic al Țării Năsăudului Recondiționarea obiectivelor turistice aflate în stadiu de degradare (ex. case tradiționale, monumente istorice, biserici, poduri, case memoriale, etc.)
Coordonator sub-proiect specific	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național Bistrița-Năsăud
Parteneri locali/județeni	Consiliile locale Populația locală Asociații culturale Departamentul de Dezvoltare Turism din cadrul CJ Bistrița-Năsăud Centrul Județean pentru Cultură Bistrița-Năsăud Centrul Județean pentru Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale Bistrița Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național Bistrița-Năsăud Facultatea de Geografie, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Extensia Bistrița
Parteneri din afara județului	Ministerul Dezvoltării Regionale Ministerul Culturii și Cultelor Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Număr de obiective turistice nou identificate Număr de obiective reabilite și recondiționate Număr de obiective turistice certificate pentru exploatare turistică Repertoriul turistic al Țării Năsăudului
Indicatori de impact [outcome]	Diversificarea și completarea fondului de resurse turistice disponibile pentru vizitare și utilizare Punerea în valoare a unor elemente locale specifice de arhitectură și cultură aflate în degradare sau anonimat Creșterea atractivității turistice a Țării Năsăudului

Grupurile țintă vizate	GAL Țara Năsăudului Comunitatea locală din zonă Asociațiile culturale
Buget estimat [RON]	10 mil. RON
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 5, AP 7 PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M07 COSME Surse alternative – parteneriate cu instituții de cercetare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2015-2016
Precondiții pentru a începe	Clarificarea proprietății asupra patrimoniului
Titlu sub-proiect specific	<i>Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii turistice existente și a dotărilor specifice pentru creșterea accesibilității și vizibilității atracțiilor turistice (pentru practicarea turismului cultural, recreativ și itinerant)</i>
Obiective specifice sub-proiect	Reabilitarea infrastructurii și dotărilor existente în cazul obiectivelor turistice de interes local, județean, regional (ex. amplasamente popasuri turistice, drumuri de acces, infrastructură de comunicare – panouri informative, semnalizări –, recondiționarea fațadei clădirilor) Dezvoltare și amenajare noi infrastructuri și dotări pentru informare turistică și accesibilitate: - refacerea și construcția de noi poduri acoperite grănicerești (ex. Podul din localitatea Coșbuc) - amenajare instalații hidraulice cu rol expozițional și de atractivitate turistică - înființarea unor puncte de informare turistică - amenajare trasee pentru cicloturism - amenajare noi drumuri de acces spre obiective nou certificate de interes turistic și dotarea cu mobilier rustic, tradițional - dezvoltarea infrastructurii de comunicare prin amplasarea unor noi panouri informative, și de semnalizare - amenajare puncte de popas și de belvedere pentru turismul de tranzit - dezvoltarea serviciilor conexe (alimentație publică, financiar-bancare, transport public, unități comerciale pentru echipament turistic, servicii de călărie – propunere: centru de echitație la Gersa I etc.)
Coordonator sub-proiect specific	GAL Țara Năsăudului
Parteneri locali/județeni	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Geografie, Extensia Bistrița Întreprinzători privați în domeniul turistic Departamentul de Dezvoltare Turism din cadrul CJ Bistrița-Năsăud Centrul Județean pentru Cultură Bistrița-Năsăud Centrul Județean pentru Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale Bistrița Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național Bistrița-Năsăud Facultatea de Geografie, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Extensia Bistrița
Parteneri din afara județului	Agencia Națională de Turism Ministerul Dezvoltării Regionale Întreprinzători privați în domeniul turismului și serviciilor conexe
Indicatori de rezultat [output]	Număr obiective turistice și elemente de infrastructură reabilite Număr elemente de infrastructură turistică nou amenajate
Indicatori de impact [outcome]	Creșterea atractivității și accesibilității turistice Extinderea bazei materiale pentru susținerea circulației turistice Creșterea calității serviciilor Valorificarea superioară a resurselor turistice Creșterea gradului de circulație turistică în zonă
Grupurile țintă vizate	Întreprinderile de turism din zonă Centrele de Informare Turistică din Țara Năsăudului (Năsăud, Telciu, etc.) Întreprinzători privați din cadrul zonei
Buget estimat [RON]	20 mil. RON

Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 5, AP 7 PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M07 COSME Surse alternative – parteneriate cu instituții de cercetare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2015-2017
Precondiții pentru a începe	Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Analiza circulației turistice Studiu de fezabilitate Plan de marketing Documentații, avize și aprobări necesare
Titlu sub-proiect specific	Dezvoltarea unor noi produse turistice specifice și a brand-ului Țării Năsăudului: O săptămână în Țara Năsăudului, Acasă în Țara Năsăudului, Week-end în Țara Năsăudului, etc.
Obiective specifice sub-proiect	Diversificarea ofertei de produse turistice și extinderea cererii prin crearea unor produse personalizate pentru segmente specifice de consumatori: Populație școlară: <i>O săptămână în Țara Năsăudului</i> - tabere educaționale, literare, creative și recreative Tineri și familii cu copii: <i>Week-end în Țara Năsăudului</i> (turism rural, recreativ) Populație vârstnică: <i>Pe urmele personajelor literare și a moștenirii culturale (Hoinar prin Țara Năsăudului)</i> - produse de tip circuit turistic Produs special: <i>Acasă în Țara Năsăudului</i> (cazare prin închiriere casă tradițională năsăudeană) Alte resurse turistice pentru definirea produselor specifice brand-ului: <i>Trenul tematic Ghezeșul</i> (Salva – Vișeu), centre de creație artistică, <i>Muzeul oieritului în aer liber la Coșbuc</i> Alte produse turistice: <i>Pe urmele oierilor în Munții Rodnei</i> Identificarea caselor tradiționale disponibile pentru adopție și recondiționare în scopul utilizării ca spații de cazare pentru turiști Adopția caselor identificate și recondiționarea prin prezervarea specificului local Introducerea acestora în circuitul turistic pe baza comercializării produselor de tip “ <i>Acasă în Țara Năsăudului</i> ”
Coordonator sub-proiect specific	GAL Țara Năsăudului
Parteneri locali	Centrele de Informare Turistică din zonă Asociația Patronală în Turism Bistrița – Federația Patronatelor din Turismul Românesc Asociația de promovare a Turismului „Turist în Bistrița-Năsăud” Asociația turistică Gențiana Asociația Produs în „Bistrița-Năsăud” Asociații culturale Consiliile locale Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Direcția de Patrimoniu a CJ BN
Parteneri din afara județului	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Număr produse turistice nou create Număr de case tradiționale identificate și adoptate
Indicatori de impact [outcome]	Valorificarea superioară a resurselor turistice locale naturale și antropice Prezervarea moștenirii culturale și a patrimoniului arhitectural specific Creșterea atractivității turistice a zonei Diversificarea ofertei turistice Crearea premiselor pentru dezvoltarea integrată turistică bazată pe brand-ul Țara Năsăudului Creșterea numărului de turiști Crearea premiselor pentru dezvoltarea unor produse de tip circuit turistic

	complex
Grupurile țintă vizate	GAL Țara Năsăudului Agențiile de turism din județul Bistrița-Năsăud Centrele de Informare Turistică din județ Asociația Produs în Bistrița-Năsăud Întreprinzători privați din comunitatea locală Toate tipurile de consumatori turistici (cu accent pe populația școlară, tânără și vârstnică) Grupuri sociale specifice (scriitori, artiști plastici, intelectuali, etc.)
Buget estimat [RON]	10 mil. RON
Surse de finanțare	COSME Surse alternative – parteneriate cu instituții de cercetare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2016-2020
Precondiții pentru a începe	Toate proiectele anterioare să fie lansate
Titlu sub-proiect specific	<i>Dezvoltarea resursei umane în domeniul serviciilor turistice</i>
Obiective specifice sub-proiect	Perfecționarea (prin instruire activă și practică de specialitate) persoanelor active fără loc de muncă/studenți pentru formare și recalificare în industria ospitalității – parteneriate pentru practică cu întreprinderile turistice existente (ghidaj, agenție, hoteliărie) în cadrul Extensiei Universitare Babeș-Bolyai din Bistrița
Coordonator sub-proiect specific	Facultatea de Geografie, Universitatea Babeș-Bolyai, Extensia Bistrița
Parteneri locali	Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Geografie, Extensia Bistrița Consiliul Local ANOPM Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	Asociația Cluj Guided Tours din Cluj-Napoca Centrul de Training pentru Turism, Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Număr persoane instruite și calificate în servicii de ghidaj turistic specific pe zona Țara Năsăudului
Indicatori de impact [outcome]	Creșterea calității serviciilor turistice în zonă Reducerea șomajului Crearea premiselor pentru apariția de noi întreprinderi în turism
Grupurile țintă vizate	Studenți, elevi care sunt în sistemul educațional specializat în turism Personal necalificat existent în industria ospitalității și turismului Populație activă fără loc de muncă
Buget estimat [RON]	1 mil. RON
Surse de finanțare	PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M01 POCU (Programul Operațional Capital Uman) Surse alternative – parteneriate cu instituții de cercetare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2015-2020
Precondiții pentru a începe	Nu există
Titlu sub-proiect specific	<i>Dezvoltarea comunităților locale și a activităților economice complementare în scopul creșterii veniturilor populației prin încurajarea parteneriatelor de vânzare a produselor agroalimentare prelucrate cu specific local, practicarea meșteșugurilor tradiționale și vânzarea produselor specifice de tip suveniruri</i>

Obiective specifice sub-proiect	Inventarierea potențialului de producție autohtonă a produselor agroalimentare și a suvenirurilor prin practici specifice locale Constituirea parteneriatelor între producătorii locali și întreprinderile de turism cu funcțiune de cazare și alimentație publică din zona turistică Țara Năsăudului (min 50% din alimentația turiștilor din produse locale) Crearea unui sistem de colectare și distribuție a produselor primare autohtone și a unor centre de prelucrare a materiei prime autohtone și crearea de produse autentice (unitate de prelucrare carne, lapte, fructe de pădure, ciuperci) care ulterior să intre în distribuție locală Amenajarea unor centre de expoziție cu vânzare produse tradiționale + suveniruri (create prin meșteșuguri locale tradiționale) Dezvoltarea unei rețele de gospodării rurale pentru găzduirea turiștilor ca alternativă pentru acoperirea deficitului de unități de cazare existente în zonă și oferirea de servicii complementare de masă și agrement Reconversia unor stâne din cadrul zonei în stâne cu profil turistice pentru susținerea dezvoltării proiectului - <i>Pe urmele oierilor în Munții Rodnei în vederea extinderii ofertei turistice</i>
Coordonator sub-proiect specific	GAL Țara Năsăudului
Parteneri locali	Consiliile locale Comunitatea locală Întreprinzătorii privați Asociația Produs în „Bistrița-Năsăud” Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Bistrița-Năsăud ROMSILVA APIA
Parteneri din afara județului	Universitatea Tehnică, Cluj-Napoca Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Indicatori de rezultat [output]	Număr de parteneriate între populația locală și furnizorii de servicii turistice Număr de centre expoziționale cu vânzare nou înființate Număr gospodării rurale incluse în oferta de servicii turistice Număr stâne incluse în circuitul turistice
Indicatori de impact [outcome]	Creșterea nivelului de consum a produselor agroalimentare locale Valorificarea integrată a produselor agroalimentare prin turism (păstrăvărie, stâne ecologice, produse din fructe de pădure) Prezervarea moștenirii culturale (tehnici, meșteșuguri și produse cu specific local) Creșterea atractivității turistice a zonei Crearea premiselor pentru formarea unor lanțuri scurte de producție Promovarea și îmbunătățirea brand-ului turistic al Țării Năsăudului
Grupurile țintă vizate	Întreprinzătorii privați Comunitatea locală Proprietari de stâne Meșteri populari
Buget estimat [RON]	2 mil. RON
Surse de finanțare	PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M06, M16 Cooperare POR (Programul Operațional Regional) – AP 2, AP 5 Surse alternative – parteneriate cu instituții de profil Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2015-2020
Precondiții pentru a începe	Toate proiectele anterioare să fie lansate
Titlu sub-proiect specific	<i>Dezvoltarea turistică și a domeniului schiabil pe Valea Sălăuței</i>
Obiective specifice sub-proiect	In conformitate cu propunerea CJ BN din Lista de Proiecte aferente perioadei 2014-2020, document actualizat la 2.12.2014: Valorificarea potențialului schiabil pe Valea Sălăuței prin amenajare complexă de dotări turistice

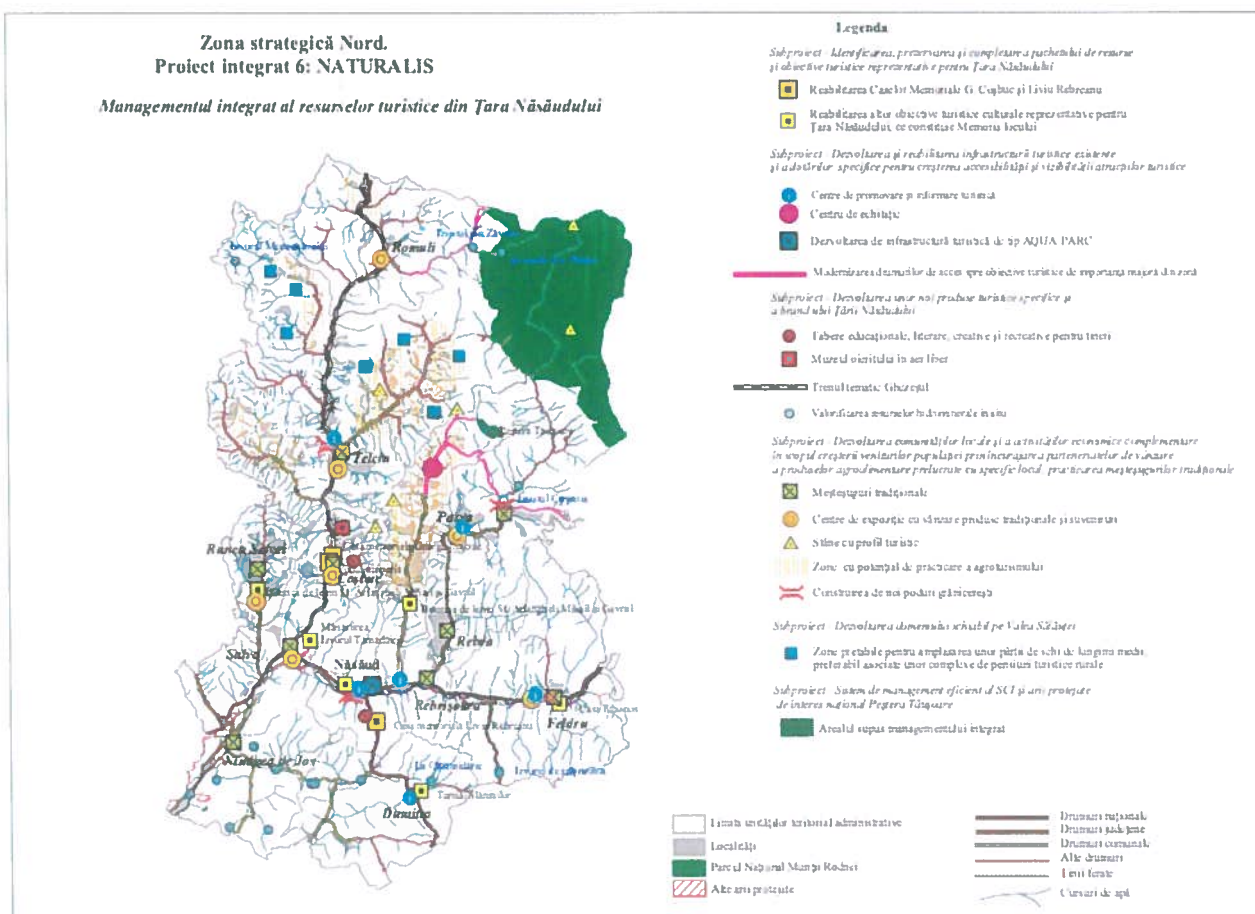
Coordonator sub-proiect specific	ADI Turism, Oarcaș Cristina
Parteneri locali	Comuna Romuli, Comuna Telciu, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	ADR NV
Indicatori de rezultat [output]	Părtie de schi Instalație de transport pe cablu (Teleschi) Telegondolă Telescaun fix Sistem de zapadă artificială Servicii aferente: salvamont
Indicatori de impact [outcome]	Număr ml/km părtie de schi Număr ml/km instalație de transport pe cablu (Teleschi)/ capacitate turiști/oră Număr ml/km telegondolă, capacitate turiști/oră Număr ml/km telescaun fix, capacitate turiști/oră Număr utilaje pentru producere/volum zapadă artificială Infrastructură echipă/ dotare servicii: salvamont
Grupurile țintă vizate	Turiști din județ, regiune, țară, UE
Buget estimat [RON]	55 mil. RON
Surse de finanțare	POR, COSME (doar dezvoltare turistică), OT 8, AP 7
Perioada probabilă de derulare	2015-2018
Precondiții pentru a începe	Elaborare Studiu Fezabilitate (situația terenurilor, PUZ), Cerere finanțare
Titlu sub-proiect specific	<i>Sistem de management eficient al sitului de importanță comunitară și arii protejate de interes național Peștera Tăușoare – etapa a II-a</i>
Obiective specifice sub-proiect	În conformitate cu propunerea CJ BN din Lista de Proiecte aferente perioadei 2014-2020, document actualizat la 2.12.2014: Păstrarea și îmbunătățirea integrității ecologice a ecosistemului ariei protejate
Coordonator sub-proiect specific	Iulia Strugariu, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri locali	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud, Muzeul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	-
Indicatori de rezultat [output]	Păstrarea și îmbunătățirea integrității ecologice a ecosistemului ariei protejate prin aplicarea măsurilor stabilite prin Planul de management Crearea unui cadru favorabil susținerii cercetării științifice Dotarea custodelui cu autovehicul de teren și echipamente speologice de protecție Extinderea infrastructurii de acces în peșteră
Indicatori de impact [outcome]	Număr măsuri implementate pentru îmbunătățirea integrității ecologice a ecosistemului ariei protejate conform Plan de management Număr evenimente/ excursii cercetare științifică, număr participanți, număr articole rezultate, număr canale diseminare Achiziționare autovehicul de teren și echipamente speologice de protecție Număr ml/mp amenajare infrastructură de acces în peșteră
Grupurile țintă vizate	Cercetători, instituții/ entități de cercetare, universități
Buget estimat [RON]	2,5 mil. RON
Surse de finanțare	POIM, OT 6, AP 5
Perioada probabilă de derulare	2015-2018
Precondiții pentru a începe	Elaborare temă, Studiu fezabilitate, Cerere finanțare
Titlu sub-proiect specific	<i>Muzeu/ ansamblul memorial G. Coșbuc – Reabilitare casă memorială, moara din Coșbuc, podul acoperit, spațiu administrativ, în localitatea Coșbuc</i>
Obiective specifice sub-proiect	În conformitate cu propunerea CJ BN din Lista de Proiecte aferente perioadei 2014-2020, document actualizat la 2.12.2014: Realizarea unui ansamblu memorial prin regenerarea unor construcții cu valoare istorică și memorială, în Comuna Coșbuc
Coordonator sub-proiect specific	Hasnăș Veronica, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri locali	Primăria Comunei Coșbuc, Muzeul Județean Bistrița-Năsăud, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	-
Indicatori de rezultat [output]	Reabilitarea casei memoriale G. Coșbuc Reabilitarea morii din localitatea Coșbuc Restaurarea podului acoperit Amenajarea unui spațiu administrativ Amenajarea unui traseu turistic care să lege obiectivele

Indicatori de impact [outcome]	Număr mp reabilitați, număr amenajări la casa memorială G. Coșbuc Număr mp reabilitați la moara din localitatea Coșbuc Podul acoperit restaurat și funcțional Număr mp spațiu administrativ Număr ml/mp alei care leagă obiectivele, mp sistematizare verticală (spații verzi, parcaje etc), număr obiecte de mobilier urban etc Număr vizitatori/ turiști Număr evenimente culturale, număr participanți
Grupurile țintă vizate	Turiști din județ, regiune, țară, străinătate
Buget estimat [RON]	1 mil. RON
Surse de finanțare	POR, OT 6, AP 5; Granturi norvegiene (patrimoniul cultural)
Perioada probabilă de derulare	2016-2018
Precondiții pentru a începe	Intăbușirea obiectivelor, elaborarea temei de proiectare, elaborarea SF (cu excepția podului), elaborarea cererii de finanțare
Titlu sub-proiect specific	<i>Dezvoltarea unui brand local pentru orașul Năsăud sub denumirea de „Orașul academicienilor”, brand care să ofere identitate vizuală și care să promoveze turismul cultural în județ.</i>
Obiective specifice sub-proiect	Diversificarea ofertei de produse turistice și extinderea cererii prin crearea unor produse personalizate pentru segmente specifice de consumatori: populație școlară, tineri și familii cu copii, populație orașului Alte resurse turistice pentru definirea produselor specifice brand-ului: realizarea unui muzeu al academicienilor năsăudeni Realizarea unui complex statuar care să reprezinte academicienii năsăudeni Identificarea caselor în care au trăit academicieni năsăudeni, disponibile pentru recondiționare în scopul utilizării ca spații de cazare pentru turiști precum și pentru preservarea specificului local Introducerea acestora în circuitul turistic
Coordonator sub-proiect specific	Consiliul Local Năsăud
Parteneri locali	Centrele de Informare Turistică din zonă Asociația Patronală în Turism Bistrița – Federația Patronatelor din Turismul Românesc Asociația de promovare a Turismului „Turist în Bistrița-Năsăud” Asociația Produs în „Bistrița-Năsăud” Asociații culturale Consiliul local Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Direcția de Patrimoniu a CJ BN
Parteneri din afara județului	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
Indicatori de rezultat [output]	Număr produse turistice nou create Număr de case identificate Complex statuar Muzeu academicieni năsăudeni
Indicatori de impact [outcome]	Valorificarea superioară a resurselor turistice locale naturale și antropice Prezervarea moștenirii culturale și a patrimoniului arhitectural specific Creșterea atractivității turistice a zonei Diversificarea ofertei turistice Crearea premiselor pentru dezvoltarea integrată turistică bazată pe brand-ul Țara Năsăudului Creșterea numărului de turiști Crearea premiselor pentru dezvoltarea unor produse de tip circuit turistic complex
Grupurile țintă vizate	GAL Țara Năsăudului Agențiile de turism din județul Bistrița-Năsăud Centrele de Informare Turistică din județ

	Toate tipurile de consumatori turistici (cu accent pe populația școlară, tânără și vârstnică) Grupuri sociale specifice (scriitori, artiști plastici, intelectuali, profesori etc.)
Buget estimat [RON]	10 ml. RON
Surse de finanțare	COSME Surse alternative – parteneriate cu instituții de cercetare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2015-2016
Precondiții pentru a începe	Realizarea unui studiu cu privire la brandul local
Titlu sub-proiect specific	Amenajare muzeu și casă memorială Liviu Rebreanu
Obiective specifice sub-proiect	Regenerarea unor construcții cu valoare istorică și memorială în localitatea componentă Liviu Rebreanu, oraș Năsăud Reabilitare casă memorială Amenajare amfiteatru acoperit, spațiu administrativ, în localitatea componentă Liviu Rebreanu, oraș Năsăud
Coordonator sub-proiect specific	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri locali	Primăria Orașului Năsăud, Muzeul Județean Bistrița-Năsăud, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	-
Indicatori de rezultat [output]	Reabilitarea casei memoriale Liviu Rebreanu Reabilitarea muzeului și a curții acestuia Restaurarea amfiteatrului acoperit Recondiționarea spațiului administrativ Amenajarea unui traseu turistic care să lege obiectivele
Indicatori de impact [outcome]	Număr mp reabilitați, număr amenajări la casa memorială Liviu Rebreanu Amfiteatru restaurat și funcțional Număr mp spațiu administrativ Număr ml/mp alei care leagă obiectivele, mp sistematizare verticală (spații verzi, parcaje etc), număr obiecte de mobilier urban etc. Număr vizitatori/ turiști Număr evenimente culturale, număr participanți
Grupurile țintă vizate	Turiști din județ, regiune, țară, străinătate
Buget estimat [RON]	4,5 ml. RON
Surse de finanțare	POR, OT 6, AP 5 Granturi norvegiene (patrimoniul cultural)
Perioada probabilă de derulare	2016-2018
Precondiții pentru a începe	Elaborarea temei de proiectare, elaborarea SF, elaborarea cererii de finanțare
Titlu sub-proiect specific	Dezvoltarea și crearea de infrastructură turistică de tip AQUA-PARC pentru creșterea accesibilității și a atracțiilor turistice
Obiective specifice sub-proiect	Realizarea obiectivelor turistice de interes local, județean, regional (ex. amplasamente de popas, drumuri de acces, infrastructură de comunicare – panouri informative, semnalizări – realizarea complexului Aqua - Parc) Dezvoltare și amenajare de noi infrastructuri și dotări pentru turiști: - construcția de noi complexe de agrement - amenajare de instalații hidraulice de atractivitate turistică - amenajare noi drumuri de acces spre obiective nou certificate de interes turistic și dotarea cu mobilier stradal - dezvoltarea infrastructurii de comunicare prin amplasarea unor noi panouri informative, și de semnalizare - amenajare puncte de popas și de belvedere pentru turismul de tranzit - dezvoltarea serviciilor conexe (alimentație publică, financiar-bancare, transport public, unități comerciale pentru echipament turistic, servicii de închiriere specifice, etc)
Coordonator sub-proiect specific	GAL Jara Năsăudului
Parteneri locali	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Geografie, Extensia Bistrița Întreprinzători privați în domeniul turistic Departamentul de Dezvoltare Turism din cadrul CJ Bistrița-Năsăud Centrul Județean pentru Cultură Bistrița-Năsăud Centrul Județean pentru Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale Bistrița Direcția Județeană

	pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național Bistrița-Năsăud
Parteneri din afara județului	Agencia Națională de Turism Ministerul Dezvoltării Regionale Întreprinzători privați în domeniul turismului și serviciilor conexe
Indicatori de rezultat [output]	Număr obiective turistice și de infrastructură nou create Număr elemente de infrastructură turistică nou amenajate
Indicatori de impact [outcome]	Creșterea atractivității și accesibilității turistice Extinderea bazei materiale pentru susținerea complexului turistic Creșterea calității serviciilor Valorificarea superioară a resurselor turistice Creșterea gradului de circulație turistică în zonă
Grupurile țintă vizate	Întreprinderile de turism din zonă Centrele de Informare Turistică din Țara Năsăudului (Năsăud, Telciu, Runcu Salvei, etc.) Întreprinzători privați din cadrul zonei
Buget estimat [RON]	20 mil. RON
Surse de finanțare	POR (Programul Operațional Regional) – AP 5, AP 7 PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M07 COSME Surse alternative – parteneriate cu instituții de cercetare Surse proprii
Perioada probabilă de derulare	2015-2017
Precondiții pentru a începe	Plan de Amenajare a Teritoriului Analiza circulației turistice Studiu de fezabilitate. PT Plan de marketing Documentații, avize și aprobări necesare
Titlu sub-proiect specific	Modernizarea drumurilor de acces spre obiective turistice de importanță majoră din zonă
Obiective specifice sub-proiect	Modernizare drum forestier între localitatea Parva și orașul Sângeorz Băi pentru facilitarea accesului la Peștera Izvorul Rece din Parva, Parcul Național Munții Rodnei, Mănăstirea Cormaia, Stațiunea Sângeorz Băi Modernizare drum forestier axial Rebra cu acces spre Baia Borsă Extinderea drumului de acces spre Peștera Tăușoarelor dinspre localitatea Parva
Coordonator sub-proiect specific	Consiliul Local Parva
Parteneri locali	Consiliul Județean Bistrița-Năsăud Ocolul Silvic Dealu Negru-Bistrița Agenția de Protecția Mediului (APM) Bistrița-Năsăud SC. LDP SA Bistrița Administrația Parcului Național Munții Rodnei Consiliile Locale Sângeorz Băi, Rebra, Rebrîșoara, Telciu
Parteneri din afara județului	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca Universitatea Transilvania din Brașov Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor ROMSILVA

	Institutul de Speologie Emil Racoviță din București		
Indicatori de rezultat [output]	Număr kilometri drum forestier modernizat Număr kilometri drum nou construit		
Indicatori de impact [outcome]	Creșterea accesibilității în cadrul zonei turistice Săngeorz Băi – Parva – Peștera Tăușoarelor- Parcul Național Munții Rodnei		
Grupurile țintă vizate	Comunitățile locale Antreprenorii în turism		
Buget estimat [RON]	13,5 mil RON		
Surse de finanțare	PNDR (Planul Național pentru Dezvoltare Rurală) – M04		
Perioada probabilă de derulare	2016-2020		
Precondiții pentru a începe	Existență PATJ Bistrița-Năsăud Studiu de amenajare silvică Studiul de fezabilitate Documentații, avize și aprobări necesare		
Bugetul total estimat cumulat [RON]	150 mil. RON [34 mil. EURO]		
Persoana de contact	Nume, prenume		
	Instituție		
	Telefon	E-mail	

4.10. PROIECTE PROPUSE ÎN STRATEGIA JUDEȚULUI BISTRIȚA-NĂSĂUD

Nr.	Titlu proiect	Domeniul strategic (1)	Stadiu (2)	Maturitate (3)	Grup țintă
1	Modernizare si asfaltare strazi in loc Salva		SF	2014	va deservi cei 2800 de cetateni ai com Salva
2	Distributie gaze naturale, racord de inalta presiune si SRM gaz		SF + PT	2015	2800 de cetateni
3	Reabilitare si modernizare camin cultural		SF	2014-2015	locuitorii si vizitatorii
4	Extindere alimentare energie electrica in extravilan la 96 de locuinte		FP si PT+DE	2014-2015	va deservi un numar de aproximativ 280 de cetateni
5	Regularizare rau Salauta in intravilan		SF	2014-2016	protejeaza aprox. 540 de persoane de inundatii
6	Reabilitare scoala generala CLS. V-VIII P+2		SF	2014-2015	un nr de 260 de elevi ai scolii generale
7	Capela mortuara			2016	locuitorii comunei

4.11. PROIECTE ȘI MĂSURI LOCALE

FIȘA DE PROIECT LOCAL 1		
Denumire	Regularizare pâraie necadastrate în comuna Salva	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major	Regularizarea pâraielor necadastrate de pe raza unității administrativ teritoriale comuna Salva în vederea reducerii pagubelor produse de fenomenele meteo și creșterea gradului de siguranță pentru populație.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	Valoarea proiectului va fi stabilită ulterior în baza unui studiu de fezabilitate extins.	
Alte mențiuni	Termen propus de finalizare 2026	
Domeniu	Infrastructură locală	

Valoare estimată	4.600.000 euro
Alte mențiuni	Termen de finalizare 2028
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.

FIȘA DE PROIECT LOCAL 2

Denumire	Reabilitarea și extinderea drumurilor agricole	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Reabilitarea drumurilor agricole existente și extinderea rețelei de drumuri agricole în vederea creșterii conectivității în cadrul unității administrativ teritoriale comuna Salva și a crește productivitatea în domeniul agricol.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	4.600.000 euro	
Alte mențiuni	Termen de finalizare 2028	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 3

Denumire	Reabilitare și modernizare Cămin Cultural.	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Punerea în valoare a culturii locale și a tradițiilor prin regândirea căminului cultural pentru a deveni un spațiu modern, accesibil pentru locuitorii comunei. Prin valorizarea tradițiilor ne referim la punerea în valoare a personalităților locale și a istoriei bogate. De asemenea luăm în considerare aspectele ce privesc protecția mediului și utilizarea inteligentă a resurselor.	
Domeniu	Infrastructură culturală	
Valoare estimată	10.000.000 lei	
Alte mențiuni	Termen de realizare 2024	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 4

Denumire	Reabilitare străzi și ulițe în comuna SALVA	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a

		tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major	Reabilitarea și asfaltarea străzilor și a ulițelor precum realizarea și de rigole carosabile, acostamente și podețe de acces la fiecare gospodărie. Asfaltarea se va putea face doar după finalizarea proiectelor de aducțiune și racordare apă, canalizare, gaz metan și alte rețele de utilități.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	1.500.000 euro. Valoarea exactă va fi stabilită în baza unui studiu de fezabilitate extins.	
Alte mențiuni	Termen de realizare 2024	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 5

Denumire	Introducerea alimentării cu gaz metan în comuna SALVA	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major	Introducerea gazului metan pe raza teritorială a comunei SALVA și racordarea gospodăriilor. Gazul metan reprezintă o sursă de energie importantă atât pentru locuitorii comunei cât și pentru agenții economici locali.	
Domeniu	Infrastructură de energie	

Valoare estimată	1.200.000 euro
Alte mențiuni	Termen propus de realizare 2024
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.

FIȘA DE PROIECT LOCAL 6		
Denumire	Construcție și dotare bază sportivă	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Realizarea și dotarea unei baze sportive, în localitatea SALVA comuna SALVA. Infrastructura de sport din localitate face parte din dorința de dezvoltare durabilă întrucât facilitarea condițiilor pentru practicarea sportului conduce la o mai bună sănătate generală a populației și a oportunităților de socializare.	
Domeniu	Infrastructură sportivă	
Valoare estimată	500.000 lei	
Alte mențiuni	-	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 7

Denumire	Amenajarea cursurilor de apă cadastrate	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Regularizarea cursurilor de apă cadastrate în comuna SALVA pentru a evita fenomenele meteorologice care pot afecta producția agricolă și pagubele umane și materiale. Cursurile de apă avute în vedere sunt Sălăuța și Someș. Se impune întreținerea santurilor pentru evacuarea apelor din precipitații iar pe strazile unde nu există aceste santuri este necesară executarea lor. Amenajarea cursurilor de apă face parte din planul de valorificare din punct de vedere turistic dar și cu rol de protecție pentru persoanele fizice și agenții economici.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	500.000 euro	
Alte mențiuni		
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 8

Denumire	Sprijin pentru micii antreprenori
Acronim (dacă este cazul)	-
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest

Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligență a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Sprijinirea micilor antreprenori locali prin facilitarea accesului la surse de finanțare, networking și îmbunătățirea oportunităților de afaceri. În acest sens se vor pune la dispoziția micilor antreprenori spații de producție în baza unui parteneriat public-privat și creșterea accesului la surse de finanțare prin atragerea de consiliere și consultanță în afaceri în zona locală.	
Domeniu	Infrastructură economică	
Valoare estimată	250.000 lei	
Alte mențiuni		
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 9

Denumire	Dezvoltarea turismului și a brandului local	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligență a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Crearea unui brand local și încurajarea turismului. Acest proiect este unul complex prin natura sa care presupune un parteneriat informal între locuitorii comunei și administrația locală.	

	Administrația locală face investiții în infrastructură, brand local, marketing iar locuitorii sunt cei care dezvoltă turismul local prin crearea de servicii specifice.
Domeniu	Infrastructură turistică
Valoare estimată	300.000 lei
Alte mențiuni	-
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.

FIȘA DE PROIECT LOCAL 10

Denumire	Construire piste pentru biciclete în comuna SALVA	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Construirea de piste pentru biciclete în comuna SALVA pentru a respecta ținutele în materie de protecția mediului dar și creșterea conectivității în cadrul comunei. Acest proiect are și un impact social și economic puternic asupra modului în care se dezvoltă comuna SALVA.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	300.000 lei	
Alte mențiuni	-	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 11

Denumire	Amenajare spațiu de recreere și socializare	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Amenajarea unui loc de recreere care să cuprindă spațiu de joacă pentru copii, spațiu public pentru socializare dotat cu bănci și mese, aparate pentru gimnastică în aer liber. Acest proiect are un rol social și de creștere a activităților de recreere practicate în comuna SALVA.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	600.000 lei	
Alte mențiuni	-	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 12

Denumire	Realizare cadastru general comuna SALVA	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor

	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Realizarea cadastrului general al comunei este o etapă importantă pentru toate celelalte proiecte în care comuna SALVA este implicată. Cadastrul general oferă o imagine de ansamblu și corectă asupra organizării teritoriale a comunei și oferă și o bază pentru alte etape de dezvoltare.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	-	
Alte mențiuni	Valoarea proiectului va fi stabilită ca urmare a realizării unui studiu de fezabilitate detaliat.	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 13

Denumire	Realizarea amenajamente pastorale.	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Amenajamentele pastorale pe raza teritorială a comunei SALVA au rolul de a sprijini producătorii locali și de a crește productivitatea și îmbunătățirea condițiilor în care aceștia își desfășoară activitatea.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	-	

Alte mențiuni	Valoarea proiectului va fi stabilită ca urmare a realizării unui studiu de fezabilitate detaliat.
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.

FIȘA DE PROIECT LOCAL 14

Denumire	Realizare rețea de canalizare și apă potabilă	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Rețeaua de apă și canalizare locală și racordarea gospodăriilor reprezintă un factor determinant în calitatea vieții cetățenilor iar din acest motiv acest proiect este inclus în strategia de dezvoltare locală.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	Valoarea proiectului va fi stabilită ca urmare a realizării unui studiu de fezabilitate detaliat.	
Alte mențiuni	Acest proiect va fi finanțat prin MASTERPLANUL județean privind rețelele de apă și canalizare.	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 15

Denumire	Realizare punți pietonale
Acronim (dacă este cazul)	-

Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Realizarea unui număr de trei punți pietonale care să asigure o mai bună legătură în cadrul comunei SALVA pentru cetățenii săi.	
Domeniu	Infrastructură locală	
Valoare estimată	Valoarea proiectului cât și locațiile exacte vor fi stabilite ca urmare a realizării unui studiu de fezabilitate detaliat. Propunerea de amplasare a punților este: „La Bodescu”, „La Clejuța” și „Pe Luncă”.	
Alte mențiuni		
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

FIȘA DE PROIECT LOCAL 16		
Denumire	Construirea unei Săli de sport școlare de 102 locuri	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Realizarea și dotarea unei săli de sport școlare de 102 locuri, în localitatea SALVA, comuna SALVA.	

Domeniu	Infrastructură sportivă
Valoare estimată	10.000.000 lei lei
Alte mențiuni	-
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.

FIȘA DE PROIECT LOCAL 17

Denumire	Construirea unui Bazin didactic de înot	
Acronim (dacă este cazul)	-	
Zona Strategică de dezvoltare	Nord-Vest	
Tip proiect	Local	
Domeniu de dezvoltare	Dezvoltare economică inteligentă	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
	Dezvoltare durabilă	Conectivitate sporită
Coordonator general	Consiliul Local SALVA	
Obiectiv major și descriere	Realizarea și dotarea unei bazin didactic de înot, în localitatea SALVA, comuna SALVA.	
Domeniu	Infrastructură sportivă	
Valoare estimată	10.000.000 lei	
Alte mențiuni	-	
Sursa de finanțare	Fonduri Guvernamentale, Fonduri Europene, C.N.I., alte fonduri.	

4.11.1. Alte proiecte de dezvoltare locală

Nr. crt	Denumire și descriere proiect	Domeniu de dezvoltare
1.	Amenajare și modernizare străzi cu păstrarea distanței obligatorii față de axul drumului și cu refacerea	Dezvoltare durabilă

	profilului șanțului și racordarea lui la canalizare	
2.	Realizarea rutei ocolitoare pentru traficul auto greu	Conectivitate sporită
3.	Realizarea unei semnalizări acustice și vizuale la trecerea de cale ferată	Dezvoltare durabilă
4.	Realizarea unei semnalizări adecvate rutiere și înființare de treceri de pietoni la parcursul spre grădinițe sau școli	Dezvoltare durabilă
5.	Realizarea de trotuare cu preponderență pe parcursul spre grădiniță sau școli	Dezvoltare durabilă
6.	Păstrarea fronturilor construite și respectarea tipologiei și arhitecturii zonei	Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor
7.	Amenajarea corespunzătoare a perdelelor de vegetație de-a lungul drumurilor și căii ferate	Dezvoltare durabilă
8.	Achiziționarea de către Primărie de terenuri ca rezervă pentru obiective de utilitate publică	Dezvoltare economică inteligentă
9.	Întocmirea de planuri urbanistice zonale pentru zonele centrale ale localităților și pentru terenurile introduse în intravilan	Dezvoltare economică inteligentă

Se precizează faptul că **fișele de proiect** trebuie analizate în dinamica lor, în sensul în care, în **funcție de context și oportunități, acestea pot suferi modificări, ajustări, completări** etc. Pentru operaționalizarea fișelor de proiect este necesară demararea acțiunilor de diseminare în teritoriu, precum și acțiunile de constituire a consorțiilor pentru fiecare proiect

Bugetul local reflectă, prin structura sa, atât la capitolul cheltuieli cât și venituri, evoluția activității economico-sociale a Comunei SALVA, care se circumscrie coordonatelor generale de dezvoltare a societății românești.

Principalele obiective strategice ale managementului administrației publice constau în obținerea unui buget echilibrat, sustenabil în timp, capabil să asigure furnizarea serviciilor publice și creșterea solvabilității financiare a administrației locale, astfel încât să se garanteze o finanțare optimă și echilibrată a dezvoltării.

În fiecare an, bugetul a reflectat un compromis între nevoile comunității și posibilitățile de satisfacere a acestora, situație ce a impus o repartizare complexă a resurselor financiare limitate și o folosire cât mai eficientă a sumelor obținute din sursele proprii și atrase

4.12. ÎNCHEIERE

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un instrument deosebit de util oricărui manager sau administrator care dorește să lucreze într-o manieră ordonată, organizată și eficientă. Informațiile cuprinse în prezenta Strategie de Dezvoltare Locală au fost colectate din surse multiple și interconectate mai multe documente programatice încând de la nivelul cel mai de sus, nivelul internațional, și treptat ajungând la nivelul local.

Este imperios necesar să avem o gândire integrată, bazată pe o viziune clară detaliată pe obiective și proiecte de realizat.

Preocuparea generală a autorităților locale a fost mereu spre realizarea de proiecte de infrastructură dar acestea trebuie privite în contextul obiectivului social-cultural-economic-de mediu pe care îl deservesc.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei SALVA este un document dinamic cu rol de orientare pentru autoritățile locale care în timp poate suferi modificări și adaptări în funcție de contextul național, regional, zonal și local

Capitolul 5.ABREVIERI ȘI TERMENI UTILIZAȚI

GAL – Grup de Acțiune Locală

SDL – Strategie de Dezvoltare Locală

ODS – Obiective de Dezvoltare Sustenabilă

ONU – Organizația Națiunilor Unite

SES – Structură de Economie Socială

Capitolul 6.BIBLIOGRAFIE SI RESURSE UTILIZATE

Strategia de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2014-2020

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035 Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni

Planul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome 2014-2020

Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei (2014-2020)

Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020

Istoria județului Bistrița-Năsăud în documente și texte, Ioan Sigmirean și Adrian Onofreiu, 2001

Bistrița-Năsăud natura și monumentele sale - Ioan Chintăuan , 1997

Pădurile județului Bistrița-Năsăud din cele mai vechi timpuri până astăzi – apărută 2002

Metode și tehnici de cercetare în științele sociale - Sorin Dan Șandor

Programul cadrul de implementare a Strategiei de Dezvoltare a Județului Bistrița-Năsăud până în 2020.

Portalul Institutului Național de Statistică - Rezultatele finale ale Recensământului din 2011: „Tab13. Populația stabilă după religie – județe, municipii, orașe, comune”. Institutul Național de Statistică din România. iulie 2013 – accesat noiembrie 2017

www.wikipedia.org – despre comuna SALVA – accesat august 2019

7.CUPRINS

Denumire capitol/subcapitol	Nr. pagină
Pagina de gardă	1
Introducere	2
PARTEA I – CONTEXT PENTRU ELABORAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ	3
1.1. NOȚIUNI STRATEGICE GENERALE	3
1.2. CONTEXT INTERNAȚIONAL	4
1.3. CONTEXT EUROPEAN	6
1.3.1. Programul Operațional Capital Uman (POCU)	7
1.3.2. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate 2014-2020 (POAD)	7
1.3.3. Programul Operațional Competitivitate (POC)	8
1.3.4. Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)	9
1.3.5. Programul Operațional Regional (POR)	10
1.3.6. Programul Operațional Capacitate Administrativă (PO CA)	12
1.3.7. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	13
1.3.7.1. Principalele priorități de dezvoltare rurală pentru perioada de programare 2014-2020	13
1.3.8. Strategia „Europa 2020”	14
1.4. CONTEXT NAȚIONAL	17
1.4.1. Strategia de Dezvoltare Teritorială a României – România policentrică 2035 Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni	18
1.4.2. Analiza SWOT a zonelor rurale din România și aspecte care corespund specificului local comunei SALVA	25
1.5. CONTEXT REGIONAL	28
1.6. CONTEXT JUDEȚEAN – JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSĂUD	31
1.7. GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ „ȚARA NĂSĂUDULUI”	44
1.7.1.CONTEXT PENTRU DEZVOLTARE SDL-GAL	44
1.7.2. ANALIZA DIAGNOSTIC	50
1.7.3. PREZENTAREA SUCCINTĂ A MĂSURILOR PROPUSE	56
PARTEA II – PREZENTAREA GENERALĂ	64
2.1. PREZENTAREA COMUNEI SALVA	64
2.1.1.Așezare	64
2.1.2.Relieful	66
2.2.2. Solurile	66
2.2.3.Rețeaua hidrografică	67
2.2.4.Clima	68
2.2.5.Vegetația	69
2.2.6.Fauna	70
2.2.7. Geologia	71
2.2.8.Istorie locală	72
2.2.9. Demografie – evoluție și context actual	73
2.2.10. Plan Urbanistic, Plan de așezare și Regulamente locale	79

2.3.POTENȚIAL DE DEZVOLTARE	81
2.4.VOLUNTARIATUL CA RESURSĂ DE DEZVOLTARE A BUNĂSTĂRII SOCIALE	94
PARTEA III INTERPRETAREA DATELOR ȘI ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE	95
3.1.Metodele de colectare a datelor utilizate	95
3.2.Analiza SWOT – Administrație publică locală	96
3.3.Analiza SWOT - infrastructură rurală și de mediu	97
3.4.ANALIZA SWOT – educație și cultură	98
3.5.Analiza SWOT pentru agricultura, silvicultura si dezvoltare rurala	99
3.6.Analiza SWOT a economiei	100
3.7.ANALIZA SWOT a turismului	101
PARTEA IV - PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE	102
4.1.VIZIUNEA SI OBIECTIVELE STRATEGIEI 2019 - 2029	103
4.2.OBIECTIVUL GENERAL	103
4.3.PRINCIPII PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ	104
4.4.PRINCIPIILE DE REABILITARE a comunei SALVA din punct de vedere urbanistic	105
4.5.OBIECTIVE SPECIFICE	105
4.6.INDICATORI DE REZULTAT	106
4.7.1.Operațiuni/acțiuni propuse: HARD	107
4.7.2.Operațiuni/acțiuni propuse: SOFT	108
4.8.DOMENII MAJORE DE INTERVENȚIE	110
4.9.PROIECTE INTEGRATE	110
4.9.1. Proiect integrat 1 –AQUILIS SOMEȘ – Zona Nord	111
4.9.2. Proiect integrat 4 – GENESIS – Zona Nord	116
4.9.3. Proiect integrat 5 – ECOPOLIS NĂSĂUD – Zona Nord	123
4.9.4. Proiect integrat 6 – NATURALIS – Zona Nord	130
4.10.PROIECTE PROPUSE ÎN STRATEGIA JUDEȚULUI BISTRIȚA-NĂSĂUD	141
4.11.PROIECTE ȘI MĂSURI LOCALE	142
4.11.1.Alte proiecte de dezvoltare locală	157
4.12. ÎNCHEIERE	159
Capitolul 5.ABREVIERI ȘI TERMENI UTILIZAȚI	160
Capitolul 6.BIBLIOGRAFIE SI RESURSE UTILIZATE	161
7.CUPRINS	162